

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_198241

UNIVERSAL
LIBRARY

ಒಪ್ಪು ತಪ್ಪೋಲೆ (ERRATA)

ಪುಟ.	ಸಂಖ್ಯೆ	ತಪ್ಪು	ಒಪ್ಪು.
(1ನೆಯ ಪುಟದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ)		ಚಾರಣೆ ಚಾರಿಣೆ
5	21	ಪರಿಕಿಸಲಿ ಪರಿಕಿಸಲು
8	15	ಬೀಡುವನು ಬೀಡುವನು
11	12	ಚಾರಣೆ ಚಾರಿಣೆ
12	1	ರಾಜೋದ್ಯಾಗ ರಾಜೋದ್ಯಾನ
22	1	ಅತಃಪುರ ಅಂತಃಪುರ
30	23	ಕಷ್ಟವೇನು ಕಷ್ಟವೇನೂ
31	8	ಅತಃಪುರ ಅಂತಃಪುರ
32	4	ನಾನು ನಾನೂ
32	22	ಯುದ್ಧವಾಗುವುದೋ	ಯುದ್ಧವಾಗುವುದೋ
35	13	ಮಾತನ್ನಾದರೂ ಮಾತನ್ನಾದರೂ ಹೀಗೆಯೇ
36	6	ಕೇಸರಿಗೂ ಶೃಗಾಲಕ್ಕೆ ಆದ ಸಂಧಿಯಾಗುವುದೆ	ಕೇಸರಿಗೂ ಶೃಗಾಲಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸಂಧಿಯಾಗುವುದೇನು?
46	14	ವೀರನನ್ನು ವೀರನನ್ನು
48	24	‘ವಾಸವದತ್ತ’ ವಾಸವದತ್ತ
65	3	ವಿಧುವೆಯರ ವಿಧುರೆಯರ
73	10	(ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು)	ಇದಾದನಂತರ “ಮೂರನೆಯ ನೋಟ ಅಭಿಮನ್ಯುವೂ, ದುಶ್ಯಾಸನೂ ಇರುವರು” ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಓದಬೇಕು

75	6	ನನ್ನ ನಿನ್ನ
85	2	ಬೀಕಾಗಿದವರು ಬೀಕಾಗಿದ್ದವರು
86	18	ದೇವ:— ಚಂದ್ರ:—

ಕ್ಷಮಾಪಣೆ:—ಈ ಗ್ರಂಥ ರಚನಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆದ, ಕೆಲವು ಅಸಂಘಟಿತ ಘಟನೆಗಳಿಂದಲೂ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಅನಾನುಕೂಲಗಳಿಂದಲೂ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ಲೇಖ್ಯ ಚಿಹ್ನೆಗಳ ದೋಷವು ಮಾಡಿರುವುದು. ಗುಣಗ್ರಾಹಿಗಳು ಅದನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ.

ಅಖಿಮನ್ಯು

ನಾಟಕದ ವಾತ್ಸರ್ಯಗಳು

ಪುರುಷರು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ	ಅರ್ಜುನನ ಭಾವವೈದ್ಯನು.
ಧರ್ಮರಾಜ, ಅರ್ಜುನ	}	ಪಾಂಡವರು.
ಭೀಮ, ನಕುಲ, ಸಹದೇವ		
ದುರ್ಯೋಧನ	ಭಾರತವರ್ಷದ ಸಮ್ರಾಟ.
ಶಕುನಿ	ದುರ್ಯೋಧನನ ಮಂತ್ರಿ.
ಕರ್ಣ	ದುರ್ಯೋಧನ ಸ್ನೇಹಿತ (ಪಾಂಡವರ ಅಗ್ರಜನು)
ದುಶ್ಶಾಸ	ದುರ್ಯೋಧನನ ತಮ್ಮ.
ಸೈಂಧವ	ದುರ್ಯೋಧನನ ಶಾಲಕ.
ಅಖಿಮನ್ಯು	ಅರ್ಜುನನ ಮಗ- ಕಥಾನಾಯಕ ಮಿಕ್ಕ, ಉತ್ತರ, ವಿರಾಟ ರಾಯ, ಸೇವಕರು, ಇತ್ಯಾದಿ
		ಸ್ತ್ರೀಯರು.
ದ್ರೌಪದಿ, ಸುಭದ್ರೆ	ಅರ್ಜುನನ ಪತ್ನಿಯರು (ಸುಭದ್ರೆ- ಅಖಿಮನ್ಯುವಿನ ತಾಯಿ.)
ಉತ್ತರ, ಶಶಿರೇಖೆ	ಅಖಿಮನ್ಯುವಿನ ಪತ್ನಿಯರು.
ಕುಂತೀದೇವಿ	ಪಾಂಡವರ ಮಾತೆ.

ಚಾರಣೆ ನೋಡಲಾದವರು.

ಅ ಭಿ ಮ ನ್ಯು
ಒಂದನೆಯ ಅಂಕ
(ಮೊದಲನೆಯ ನೋಟ)

(ದ್ವಾರಕಿಯಲ್ಲಿನ ಅರಮನೆ.)

(ಬಾಲಕ ಅಭಿಮನ್ಯುವೂ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೂ ಇರುವರು)

ಅಭಿಮನ್ಯು :—ಮಾವ, ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಪಾಂಡವರೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೇ ? ಹಾಗಾದರೆ ಅವರ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಸುಡು ಹಾಯ್ ; ಎಂಥಹ ಸ್ಥಿತಿಯೊದಗಿತು ! ಸಾಧ್ಯವೆನಿಸಿಯ ಮಾನ ಭಂಗವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೇ ? ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಸುಳ್ಳು. ಸುಳ್ಳು ಮಾವಾ, ಭೀಮಸೇನನಾದರೂ ಸುಮ್ಮನಿರಲಿಲ್ಲ. ನೀನು ಹಾಸ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳುವೆ.

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ :—ಇಲ್ಲ ಮಗೂ, ನಾನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವೆನೇ ? ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದ್ರೌಪದೀವಸ್ತ್ರಾಪಹರಣದಲ್ಲಿ ಅವರು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದರು ಏನು ಮಾಡಲಾದೀತು ? ಅಭಿಮನ್ಯೂ, ಧರ್ಮಜನಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಭೀಮಸೇನನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಯುತ್ತ, ಮಂತ್ರ ಹಾಕಿದ ಹಾವಿನಂತೆ ಬುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದನು.

ಅಭಿಮನ್ಯು :—ನಿಜವೇ ! ಎಂತಹ ಗತಿ ಬಂದಿತು ? ಛೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಪೌರುಷವೆಲ್ಲವು ಮಣ್ಣು ಪಾಲಾಗಿದ್ದಿತೇ ? ಆ ನೀಚ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರವು; ಧರ್ಮರಾಜನು ಹಾಗೆ ದ್ರೂತದಲ್ಲಿ ಸೋತುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೋ ಮಾವ ?

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ಮಗೂ, ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯಲಾರದು; ಆಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಯು ನಿನಗೀಗ ತಿಳಿಯಲಾರದು. ಸುಯೋಧನನು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲಿದ್ದಾಗ, ನಿನ್ನ ಪಿತನು ಮತ್ಸ್ಯ ಯಂತ್ರ ಭೇದನಮಾಡಿ ಆಕೆಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾದನು. ಸುಯೋಧನನ ಲತಾಭಂಗವೂ, ರಾಜಸೂಯಯಾಗದಲ್ಲಿ ಆದ ಅಪಮಾನವೂ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.

ಅಭಿಮನ್ಯು:—ಮಾವ, ಪಾಂಡವರು ಧರ್ಮಾತ್ಮರು. ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟು ತಿಳಿಯದೆ ಹೋಯಿತೆ? ಸತಿಯ ಮೊರೆಗೆ ಲಾಲಿಸದ ವೀರರ ಪೌರುಷವೇಕೆ? ಬೇಗನೆ ಅವರ ದಾಸ್ಯವು ಮುಗಿಯಿತೆಂದು ನೀನು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲ, ಆಮೇಲೇನಾಯಿತು ?

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ದ್ರೌಪದಿಯಿಂದಲೇ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಯಿತು. ಧರ್ಮಜನು ಆಗಲೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು. ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಇದನ್ನು ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದನು.

ಅಭಿಮನ್ಯು:—ಭೀಮಸೇನನುಮಾಡಿದನು ಮಾವ ?

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು. ಅರ್ಜುನನು ಆಗ ರೋಷದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದು ಕರ್ಣನ ತಿರವನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆಳುಹುವೆನೆಂದು ಶಪಥಮಾಡಿದನು. ಬಳಿಕ ಭೀಮನು ಮೂಗಜ ನಡುಗುವಂತೆ ಅರಿಭಯಂಕರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿದನು.

ಅಭಿಮನ್ಯು:—(ಆನಂದದಿಂದ) ಭೀಮಸೇನನೇನೆಂದು ಶಪಥಮಾಡಿದನು ?

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ:—ಹೌದು, ಹೇಳುವುದನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದೆ ! ದುಶ್ವಾಸನನ ಎದೆಯನ್ನು ಸೀಳಿ ರಕ್ತವನ್ನು ಹೀರಿ, ದಂತಪಂಚ್ಚಿಯಿಂದ ದ್ರೌಪದಿಯ ತುರುಬನ್ನು ಬಾಚಿ, ಹೆರಳು ಹಾಕುವೆನೆಂದು, ಶಪಥಮಾಡಿದನು.

ಅಭಿಮನ್ಯು :—ದುರ್ಯೋಧನನ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೇ ಇಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ :—ಮಗೂ, ಭೀಮಸೇನನು ಕೌರವೇಶ್ವರನನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು.

ಅಭಿಮನ್ಯು :—ಆಗ ದ್ರೌಪದಿಯ ವಸ್ತ್ರಾಪಹರಣವಾಯಿತಲ್ಲ, ಭೀಷ್ಮನೂ, ಭಕ್ತಾಗ್ರಾಣಿಯಾದ ಎದುರನೂ, ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೆ ? ಎದುರನು ಪಾಂಡವರ ಹಿತೈಷಿಯಾಗಿಯೂ, ಪಾಂಡವರೇ ತನ್ನ ಪಕ್ಷದವರೆಂದೂ ತಿಳಿದಿದ್ದನೆಂದು ಕೇಳಿರುವೆನು. ನಿಜವೇನು ? ಎದುರನು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನೆ ?

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ :—ಅಭಿಮನ್ಯೂ, ಪುನಃ ಪುನಃ ಕೇಳುವೆ. ಏನು ಹೇಳಲಿ ? ಅವರೆಲ್ಲಾ ಕೌರವೇಶ್ವರನ ಉಪ್ಪು ತಿಂದವರು. ಕೌರವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಎದುರು ಹೇಳುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ, ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳುವಷ್ಟು ಸಹನವಂತನೇ ಸುಯೋಧನನು. ಎದುರನು ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳ ಹೋಗಲು ಆ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಎದುರನನ್ನು ದಾಸೀ ಪುತ್ರನೆಂದು ಹೀಯಾಳಿಸಿದನು. ಅಭಿಮನ್ಯೂ ಈಗೇಕೆ ಆಕಾಲದ ಚಿಂತೆ ನಿನಗೆ. ನಿನ್ನ ಮನವು ನೊಂದಿರುವುದು. ಅದನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡು.

ಅಭಿಮನ್ಯು :—(ಅಭಿಮಾನದಿಂದ) ಮರೆಯುವೆನೇ ! ಅದು ಹೇಗೆ ಮರೆಯುವುದು ? ಮರೆತು ಬಿಡೆಂದು ನೀನು ಹೇಳುವೆ, ನಿಜ, ನೊಂದ ಮಾನವನ ಹೃದಯವು, ಮತ್ತೆಂದೂ ಸರಿಹೋಗಲಾಗದು. ಪಾಂಡವರ ಹೃದಯವು ಸಂತಾಪದಿಂದ ಕುದಿಯುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟ ಕತ್ತಿಯ ಗಾಯವು ಮಾಗುವುದೂ ಉಂಟೆ? ಅದೇಕೆ? ನನಗೀಸರಿ ರೋಷವೇರುವಾಗ, ಭೀಮಸೇನನು ಹೇಗೆ ಸಹಿಸಲಾಪನು ? ಸಂತಾಪದ ಪ್ರಥಮ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಭೀಮಸೇನನೇ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಾಗ, ಮಿಕ್ಕವರು ಏನು ಮಾಡುವರು ? ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಪೌರುಷವೆಲ್ಲವೂ ಅಂದು ಕೌರವೇಶ್ವರನ ಸಂತಾಪವಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದು ಭಸ್ಮವಾಗಿದ್ದಿತೆ ? ಅಯ್ಯೋ !! ಎಂತಹ ಕಾಲವದು!!!

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ :—ಮಗೂ ಅಭಿಮನೋ, ಇಂದು ನೀನು ಉನ್ನತನಾಗಿರುವೆ. ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ ಬಾ, ಅದೆಲ್ಲ ಧರ್ಮದ ನೀತಿಗಳು, ಧರ್ಮವನ್ನು ನೀನರಿಯಲಾರೆ, ಬಾ. (ಹೊರಟುಹೋಗುವನು)

ಅಭಿಮನ್ಯು :—ಧರ್ಮ, ಧರ್ಮ, ಯಾರು ಹೇಳಿದರು ಧರ್ಮವೆಂದು? ಅಯ್ಯೋ ಧರ್ಮವೇ, ಸತಿಯ ಮಾನಭಂಗವಾದರೆ, ನೋಡುತ್ತಿರುವುದು ಧರ್ಮವೇ? ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಆರ್ತನಾದವು ಹೃದಯ ಭೇದನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಉದಾಸೀನನಿಂದಿರುವುದು ಧರ್ಮವೇ! ಧರ್ಮ!! ಎಲ್ಲಿಯ ಧರ್ಮ? ಅಧರ್ಮದ ನೀತಿಯು ಧರ್ಮವನ್ನು ನುಂಗಿರಲಾ ಧರ್ಮವೆಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು? ಧರ್ಮವು ಮಣ್ಣುಪಾಲಾಯಿತು. ಕ್ಷತ್ರಿಯವೀರರ ನಿಜ ರಕ್ತವು ಮೈಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ವರಿವಿಗೂ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಲಾಗದು. ದ್ರೌಪದೀ ಮಾತೆಯ ಶಾಪವಾಕ್ಯದ ಬಿರು ನುಡಿಗಳು ಕೌರವೇಶ್ವರನ ಪಾಷಂಡ ಹೃದಯವನ್ನು ಏಕೆ ಭೇದಿಸುವುದಿಲ್ಲ? ಹಾಗಾದರೆ ಧರ್ಮವೂ ಅಧರ್ಮವೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿತೆ?

ನೇಪಥ್ಯದಲ್ಲಿ **ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ :**—ಮಗೂ, ಅಭಿಮನೋ ಬಾ, ಹೊತ್ತಾಯಿತು.

ಅಭಿಮನ್ಯು :—ಒಂದೆ ಮಾವಾ. (ಹೋಗುವನು.)

ಎರಡನೆಯ ನೋಟ

(ಉತ್ತರನ ರಥವು ಬರುವುದು. ಉತ್ತರನೂ, ಬೃಹನ್ನಳಿಯೂ ಇರುವರು)

ಬೃಹನ್ನಳಿ:—ಉತ್ತರಕುಮಾರನೆ, ಅದೋ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದೇ ಕೌರವರ ಸೇನಾ ಸಮುದ್ರವು.

ಉತ್ತರ:—ಬೃಹನ್ನಳಿ, ಇಂದು ನೀನು ನೋಡುವೆ. ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿಜವಾಗುವುದನ್ನು ನೀನೇ ನೋಡುವೆ. ಕೌರವರ ಅಪಾರವಾದ ಸೇನಾಸಾಗರವನ್ನು ನನ್ನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಶೋಷಿಸಿ ಬಿಡುವೆನು. ಕೌರವರ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ವೀರರಾರಿದಾರೆ ? ಬೃಹನ್ನಳಿ, ಇಂದು ಉತ್ತರಕುಮಾರ ಕಂಠೀರವನು ವೀರಸೇನೆಯೆಂಬ ಬಾಳೆಯ ತೋಟವನ್ನು, ಮದದಾನೆಯು ಹೊಕ್ಕಂತೆ ಹೊಗುವನು. ಈಗ.....ಈಗ ದುಪ್ಪಾತ್ಮರಾದ ಕೌರವರು ನನ್ನ ಗೋವುಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರಬಹುದೆ ? ಇದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು. ನನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಅವರು ಕೇಳಿರುವರು. ನನ್ನನ್ನು ಕೆಣಕಲು ಅವರಿಗೆ ಧೈರ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ತಿಳಿದುತಿಳಿದು, ಕೆರಳಿದಕಾಲಸರ್ಪವನ್ನು ಕೆಣಕಲು ಯಾರು ಬರುವರು ? ಸಾರಥಿಯೇ, ರಥವನ್ನು ಆ ಮುದುಕನ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವೆಯಾ ?

ಬೃಹನ್ನಳಿ:—ವೀರನೇ ಮುದುಕನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದೇನು ಹೆಚ್ಚು ? ಸಮವಯಸ್ಕರೊಡನೆ ಯುದ್ಧವೇ ಮೇಲಾಗುವುದು.

ಉತ್ತರ:—ಭಲೆ ಸಾರಥಿಯೆ, ಉತ್ತರೆಯು ಹೇಳಿದಾಗ ನೀನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದವನೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೆನು. ನಾನು ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಅದೇ ನಿಜವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡ. ನನ್ನಂತಹ ಶೌರ್ಯಸಾಗರವನ್ನು ವೈರಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕೌರವರ ಮಂದ ಬುದ್ಧಿಗಿ ನಗಲೆ ! ಅಳಲೆ !! ಏನುಮಾಡಲಿ !!! ನಾನು ಆತ್ಮ ಪ್ರಶಂಸಿಯೆಂದು

ಮಾತ್ರ ನೀನು ತಿಳಿಯಬೇಡ. ನನ್ನ ಧೈರ್ಯವೂ, ಶಕ್ತಿ ಸಾಹಸಗಳೂ ದಿಗಂತವಿಶ್ವತವಾಗಿರುವುವು. ಆ ಬಾಲವೃದ್ಧರೂ ಬಲ್ಲರು. ಆಳುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳಂತೂ ನನ್ನ ನಾಮವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸ್ತಬ್ಧರಾಗುವರೆಂದು ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೆ? ಸಾರಥಿಯೆ, ಹೊತ್ತಾಯಿತು ಕೌರವರ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ರಥವನ್ನು ಬೇಗ ನಡೆಸು. ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಚತುರನು ನೀನು.

ಬೃಹನ್ನಳೆ:—ಉತ್ತರಕುಮಾರನೆ, ಅದೋ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದೇ ಕೌರವರ ಸೇನಾಸಾಗರವು. (ರಥವನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಿಡುವನು)

ಉತ್ತರ:—(ಸ್ವಗತ) ಅದೇಯೇ ಕೌರವರ ಸೇನೆಯು. ನಾನೆಂತಹ ಮೂರ್ಖನಾದೆ. ಮೊದಲೆ ಶತ್ರುಸೈನ್ಯದ ಪರಿಮಾಣವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುವರು. ಈಗ ನನಗಿಂತಹ ವಿಷಮಸ್ಥಿತಿಯು ಬಂದಿತು. ಸುಮ್ಮನಿರಲಾರದೆ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಅಪಮಾನ ಪಡುವುದೆ? ಬೃಹನ್ನಳೆಯು ಸುಮ್ಮನಿರುವನೆ? ಎಲ್ಲರೆದುರಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಅಪಮಾನ ಮಾಡುವನು. ಅಂತಃಪುರದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹೇಡಿಯನ್ನುತ್ತ ನನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವರು. ಸ್ನೇಹಿತರು ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಬೆನ್ನುತೋರಿಸಿದೆಯೆಂದು ಹಾಸ್ಯವಾಡುವರು. ತಂದೆಯು ಇದುವರೆಗೂ ನನ್ನನ್ನು ಶೂರನೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದು, ಇಂದಿನಿಂದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದವನೆಂದು ತಿಳಿಯುವನು. ಇವರೆದುರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬನಾದ ನಾನು ಹೇಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲಿ? ಈಬೃಹನ್ನಳೆಯು ಯಾರಾದರೂ ಆಗಿರಲಿ, ಅವನು ಮೊದಲೆ ಹೇಳಿದನು, ಸೈನ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಾರದೆಂದು, ನಾನು ಕೆಟ್ಟೆನು. ಹಾಳಾಗಿ ಹೋದೆನು. ನನ್ನ ಸರ್ವನಾಶವಾಯಿತು. ಮುಳುಗಿದೆನು. ವಿಧಿಯೆ, ನೀನೆಷ್ಟು ನಿಷ್ಪರನು. ನನ್ನನ್ನು ಈಪರಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ತೊಡಗಿದೆಯೆ ಹಾ! ರಾಜ ಕಂಠೀರವನಾದ ಉತ್ತರನ ಕೀರ್ತಿಯೆಲ್ಲವೂ ಇಂದು ಮಣ್ಣುಪಾಲಾಯಿತೆ ?

ಬೃಹನ್ನಳೆ:—ಉತ್ತರಕುಮಾರನೆ, ನಿನ್ನ ಶತ್ರುಗಳು ನಿನ್ನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ನೊಂದವರಾಗಿ ಉರುಳಾಡುವುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಬೇಕೆಂದಿರುವೆನು. ಎಲ್ಲಿ, ಬಾಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆ, ಯುದ್ಧಮಾಡು. ಶತ್ರುಗಳೂ ನಿನ್ನ ಸಾಮವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ನಾಚುವರು. ನೀನಾದರೂ ಅವರನ್ನು ಅಥವಾ ಅವರೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ನೋಡಿದರೂ ಮುಚ್ಚಿದ ಕಣ್ಣು ತೆಗೆಯಲೇ ಆರೆ.

ಉತ್ತರ:—ಬೃಹನ್ನಳೆ (ನಡುಗುತ್ತ) ನನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನಾದರೂ ನೋಡು.

ಬೃಹನ್ನಳೆ:—ಉತ್ತರನೆ, ನಡುಗುತ್ತಿರುವೆಯೇಕೆ? ದಿಟ್ಟವಾಗಿ ನಿಲ್ಲು.

ಉತ್ತರ:—(ಸ್ವಗತ) ಬೃಹನ್ನಳೆಯು ಚತುರನು ಏನುಮಾಡಲಿ (ನಡುಗುತ್ತ ಪ್ರಕಾಶ) ಬೃಹನ್ನಳೆ, ನೋಡು, ಅದೋ ನನ್ನೇ ಬಾಣವು ಆ ಕರ್ಣನ ತಲೆದೆಗೆವುದು.

ಬೃಹನ್ನಳೆ:—ವೀರಕಂಠೀರವನೆ ಎಲ್ಲಿ ಬಿಡು, ಪ್ರಾಣದಮೇಲೆ ಆಶೆಯನ್ನೇ ತೊರೆಯುವಂತೆ.

ಉತ್ತರ:—(ಸ್ವಗತ) ಇಂದು ಪರಾಜಿತನಾದೆನು. ಉತ್ತರಾ! ಉತ್ತರಾ!! ನಿನ್ನ ಜನ್ಮವಿನ್ನೇಕೆ? ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅವಮಾನ (ಬಾಣ ಬಿಡುವುದರಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವುದು.)

ಬೃಹ:—ಉತ್ತರನೆ ಇದೇನಿದು?

ಉತ್ತರ:—(ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ) ಬೃಹನ್ನಳೆಯೆ ಕ್ಷಮಿಸು. ಇಂದು ನಾನು ರಾಜವುತ್ರನಲ್ಲ. ನಾನು ಯುದ್ಧಮಾಡಲಾರೆನು. ಅವರ ಪ್ರಾಣನಾಶವಾಗುತ್ತಲಾ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಮಾನವು ನನಗೆ ಲೇಶಮಾತ್ರವೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಸುಖಿಯಾಗಿರಬೇಕಾದರೆ ಇತರರನ್ನು ಕಷ್ಟಕ್ಕೇಡು ಮಾಡಬಾರದು.

ಬೃಹ:—ಉತ್ತರ, ನಿನಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದೆಯೋ ? ಇಲ್ಲವೇ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಹೇಳುವೆಯೋ ? ಈ ಘನತೆಯ ಬುದ್ಧಿ ನಿನ್ನಂಥಾ ಧರ್ಮ ಪ್ರಭುಗಳಿಗಲ್ಲವೇ ಇರಬೇಕಾದುದು ?

ರಥವನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಿಡುವನು.

ಉತ್ತರ:—(ಸ್ವ) ಹೇಡಿಯು ಬದುಕಿಯೂ ಸಾರ್ಥಕವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ವಿಷಮ ಸಂಕಟವು ಈ ಬೃಹನ್ನಳಿಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಏನು ಮಾಡಲಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಕೌರವ ವೀರರು ನಗುವರೋ ನಾಶಾವಕಾಶ ಕೊಡುವರೋ ? ನಾನು ಸಾರ್ವ ಭೌಮನೆಂದು ಬಿರುದಾಂಕಿತ ನಾಗಿದ್ದರೆ ನನಗೆನಾತ್ರ ತೃಪ್ತಿಯೇ ? ಇರಲಿ, ಒಂದುಪಾಯವು ಹೊಳೆಯಿತು.

ರಥದಿಂದ ಧುಮಿಕಿ ಓಡುವನು.

ಬೃಹನ್ನಳಿ:—(ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹಿಡಿದು)ಹೇಡಿಯೇ ನಿಲ್ಲು. ಅದೆಂತು ಓಡುವೆ ? ನಾಚುಗೆ ಯಿಲ್ಲವೇ ?

ಉತ್ತರ:—ಬೃಹನ್ನಳಿ ಬದುಕಿಸು. ಇಂದು ರಾಜಪುತ್ರ ಉತ್ತರನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಜೀವದಾನವನ್ನು ಬೇಡುವೆನು, ಬದುಕಿಸು, ನಾನು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲಾರೆನು.

ಬೃಹ:—ಗೋಸವಾಹ.....

ಉತ್ತರ:—ಹೊದರೇ ಹೋಗಲಿ, ನಾನು ಹೇಡಿಯಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಪರಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಲಾರೆನು. ನನ್ನ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯು ಎಂದಿಗೂ ನನಗೆ ಸಾವೋದ್ಧಾರಕವಾಗಿರಬೇಕು. ಇತರರನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕೇನಣ್ಣಿನತೆಯು ಬರುವಂತಾಗುತ್ತೆ.

ಬೃಹ:—ನಾನೇ ನಿನ್ನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವೆನು. ಸಾರಥ್ಯನಾಡು.

ಉತ್ತರ:—(ನಗುತ್ತ) ಕ್ಷಮಿಸು ಬೃಹನ್ನಳಯೆ, ನೀನಾರು ಹೇಳು ?

ಬೃಹ:—(ನಗುತ್ತ)—(ಸ್ವಗತ) ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷಗಳು ನಿನ್ನೆಗೆ ಮುಗಿ
ಯಿತು. ನಾನೇಕೆ ಗುಪ್ತವೇಷದಿಂದಿರಲಿ ? (ಪ್ರಕಾಶ) ಉತ್ತರನೇ,
ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಮೂರನೆಯವನು.

ಉತ್ತರ:—(ಭಯದಿಂದ) ಹಾಗಾದರೆ ಕಂಕಭಟ್ಟನೇ ವೊದಲಾದವರು
ಪಾಂಡವರೇ! ಸೈರಂಧ್ರಿಯು ದ್ರೌಪದಿಯೇ!! ನೀನು ಅರ್ಜುನನೇ!!!
ಹಾಗಾದರೆ, ನಾನಿನ್ನೇನು ಮಾಡಲಾಪೆನು? ಆದರೆ ನಾನಿಲ್ಲಿಯೇ ಇರ
ಬೇಕೇ ?

ಬೃಹ:—ಅಹುದು, ಅಹುದು, ಈಗಲಾದರೂ ಸಾರಧ್ಯ ಮಾಡುವೆಯೋ ?

ಉತ್ತರ:—ಮಾಡುವೆನು. ನನ್ನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಾರಧಿಯೆಂದು ಇತರರೆದುರಿ
ನಲ್ಲಿ ಕರೆಯದೆ, ಇತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೇವಕನೆಂದು ಕರೆದರೂ ಸಮ್ಮತ.
ನನ್ನ ಜನ್ಮವೇ ಗಾಂಧೀರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದುದು.

(ಅರ್ಜುನನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕೌರವರು ಓಡುವರು.)

ಉತ್ತರ:—ಹೇ, ಹೇಡಿಗಳೆ, ವೀರರಾಗಿ ಓಡಿಹೋಗುವಿರಾ ? ನಿಲ್ಲಿ, ನಿಲ್ಲಿ.
ನಿಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲಾ ಧ್ವಂಸಮಾಡಿಬಿಡುವೆನು. ನಾನು ಯಾರು? ತಿಳಿ
ದಿರೋ ?

ಅರ್ಜುನ:—(ನಗುತ್ತ) ಉತ್ತರಾ, ಓಡುವುದೆಲ್ಲಿಗೆ ? ಸನ್ನೋಹನಾಸ್ತ್ರ
ದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಮೂರ್ಛಿಗೊಳಿಸುವೆನು ನೋಡು.

(ಸನ್ನೋಹನಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಕೌರವರು ಮೂರ್ಛಿ ಹೋಗುವರು.)

ಅರ್ಜುನ:—ಉತ್ತರನೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ನಡೆ, (ಹೋಗುವರು)

ಉತ್ತರ:—(ಹೋಗುತ್ತ) ಧನಂಜಯನಿಗೆ ವಿಜಯವಾಗಲಿ.

ಮೂರನೆಯ ನೋಟ

(ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಸುಭದ್ರೆಯೂ ಅರ್ಜುನನೂ ಇರುವರು)

ಸುಭದ್ರೆ:—ಆಮೇಲೇನಾಯಿತು ನಾಥ ?

ಅರ್ಜುನ:—ಉತ್ತರನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಕೌರವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದೆನು. ವಿರಾಟರಾಯನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಇನ್ನೊಂದು, ಸುಭದ್ರೇ ನಿನಗೆ ಹೇಳಲು ಮರೆತೆನು. ವಿರಾಟರಾಯನಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಗಳಿರುವಳು, ಬಹು ಜೆಲುವೆ. ಗುಣವಂತೂ ಪುಟ ಹಾಕಿದ ಅಪರಂಜಿಯಂತಿದೆ. ಅವಳ ಹೆಸರು ಉತ್ತರಕುಮಾರಿ. ನಾನೇ ಅವಳಿಗೆ ನಾಟ್ಯವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಆ ಉತ್ತರೆಯೂ ಭೀಮನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸುಭದ್ರಾ, ಕೇಳುತ್ತಿರುವೆಯಾ ? ನಾನು ಹೇಳುವುದು, ಶುಭಸಮಾಚಾರ.

ಸುಭದ್ರೆ:—ನಾಥ, ಶುಭ ಸಮಾಚಾರವೇ ? ಏನದು ಬೇಗ ಹೇಳಿ.....

ಅರ್ಜುನ:—ಉತ್ತರೆಯನ್ನು ಆ ಗುಣವತಿಯನ್ನು ವಿರಾಟರಾಯನು.....

ಸುಭದ್ರೆ:—(ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು) ನಾಥ, ತಿಳಿಯಿತು, ತಿಳಿಯಿತು.

ಅರ್ಜುನ:—ಏನದು ಹೇಳು ? ನೋಡೋಣ.

ಸುಭದ್ರೆ:—ಅವಳಿಗೆ ವಿವಾಹ ವಿರಬಹುದು

ಅರ್ಜುನ:—ಜೆನ್ನಾಗಿ ಊಹಿಸಿದೆ. ಸುಭದ್ರೆ, ಹೇಳು ನೋಡೋಣ ವರ ನಾರಾಗಿರಬಹುದು ?

ಸುಭದ್ರೆ:—(ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು) ನಾಥ, ಏನು ಹೇಳಲಿ ಆ ಉತ್ತರೆಯು....

ಅರ್ಜುನ:—ಏಕೆ ಸುಭದ್ರೆ, ನಿರುತ್ಸಾಹಳಾದೆ ? ನಾನು ಹೇಳಲೆ ವರ ನಾರೆಂದು ?

ಸುಭದ್ರೆ:—(ಕಷ್ಟದಿಂದ) ಅಷ್ಟು ತಿಳಿಯದೆ ನನಗೆ ನಾಥ, ತಾವು ಉತ್ತರ ಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುತ್ತೀರಿ.

ಅರ್ಜುನ:—(ತಡೆಯಲಾರದೆ ನಕ್ಕು) ಸುಭದ್ರೇ, ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೆ, ನೀನು ತಪ್ಪು ಹೇಳುವೆಯೆಂದು. ಸ್ತ್ರೀಯರೆಷ್ಟೇ ವಿದ್ಯಾವತಿಯರೂ, ಜೆಲುವೆ ಯರಾದರೂ, ಅಬಲೆಯರೆನ್ನುವ ನಾಮಕ್ಕೆ ಅನ್ವರ್ಥಿಗಳು ನಿನ್ನಂಥಹ ವರಿರುವುದರಿಂದಲ್ಲವೇ ?

ಸುಭದ್ರೆ:—ಮತ್ತಾರಿಗೆ ಪ್ರಭು?

ಅರ್ಜುನ:—ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೆ ಪ್ರಿಯೇ. ಅಭಿಮನ್ಯುವೂ ವೀರನು. ವಿರಾಟ ರಾಯನು ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿರುವನು. ವಿವಾಹವೂ ಬೇಗನೆ ನಡೆಯುವುದು.

ಸುಭದ್ರೆ:—ನಾಥ, ನಿಜವೇ !! ಯಾರಲ್ಲಿ ? ಆರುತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರಿ.

ಚಾರಣಿ:—ಆಜ್ಞೆ, (ಹೋಗುವಳು).

ಸುಭದ್ರೆ:—ನಾಥ, ನನಗೂ ಬಹಳ ಆನೆಯಿದ್ದಿತು. ನನ್ನಾಸೆಯು ಇಂದಿಗೆ ಪೂರ್ತಿಯಾಯಿತು. ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಕಂಕಣಬದ್ಧನಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಇಷ್ಟವಿದ್ದಿತು. ಹೇ ; ದೇವಿ, ಗೌರಿಯೇ ನನ್ನಿಷ್ಟಾರ್ಥವು ಇಂದಿಗೆ ಕೈಗೂಡಿತಾದುದರಿಂದ, ನನಗಾನಂದವಾಗಿರುವುದು. ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲಿ. ಅಭಿಮನ್ಯೂ ನೀನೇ ಧನ್ಯನು.

ಅರ್ಜುನ:—ಪ್ರಿಯೇ, ಬಾ ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ನೋಡೋಣ.
(ಹೋಗುವರು.)

ನಾಲ್ಕನೆಯ ನೋಟ.

(ರಾಜೋದ್ಯಾಗ: ದ್ರೌಪದಿ ಒಬ್ಬಳೇ ಕುಳಿತು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಳು)

ದ್ರೌಪದಿ:—ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಪಾಂಚಾಲರಾಜನ ಹೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದೆನು. ಶೂರರಾದ ಐವರು ಪತಿಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದೆನು. ಏನಾದರೇನು? ದುರ್ವಿಧಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಯ್ಯೋ! ವಸ್ತ್ರಾಪಹರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಆದ ಅಪಮಾನವು ನನ್ನೇ ಹೃದಯವನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ದಹಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಕೀಚಕನು ಎಷ್ಟು ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿದನು! ಶೂರರಾದ ಪತಿಗಳು ನೋಡುತ್ತ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರು. ನಾನಂತೂ ಪಾಪಿಷ್ಠಿಯು. ಪತಿನಿಂದೆಯನ್ನೇಕೆ ಮಾಡಲಿ? ದೈವವು ಕೆಟ್ಟದಾಗಿರುವಾಗ ಯಾರನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದರೇನು ಫಲ? ಈಗ ಶುಭಕಾಲ. ನಾನೇಕೆ ವ್ಯಥೆ ಪಡಲಿ? ವೀರ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ವಿವಾಹಕಾಲ. ಆ ವೀರ ಪುತ್ರನನ್ನೊಮ್ಮೆಯಾದರೂ ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸೋಣವೆಂದರೆ ಅವನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ, ಬರಲಿ. ಆ ಶೂರನು ನನಗಾಗಿ ಆಗಾಗ್ಯೆ ಸಂತಾಪಪಡುವನಂತೆ. ಆ ಶೌರ್ಯರೂಪನನ್ನು ಪುತ್ರನನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದ ಸುಭದ್ರೆಯು ಧನ್ಯೆಯು, ತಂಗೀ, ಸುಭದ್ರ, ನೀನಾದರೂ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಇರುವೆಯಲ್ಲ. ನನಗಷ್ಟೇನಾಕು. (ನೋಡಿ) ಅದಾರು ಬರುತ್ತಿರುವವರು ?

ಅಭಿಮನ್ಯು:—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಜನನಿ ನಿನ್ನ ಚರಣರಜಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಅಭಿಮನ್ಯುವು ವಂದಿಸುವನು.

ದ್ರೌಪದಿ:—(ಆನಂದ) ಅಭಿಮನ್ಯು, ವೀರಪುತ್ರಾ ! ಏಳು ಮೇಲಕ್ಕೇಳು. ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ ?

ಅಭಿಮನ್ಯು:—(ಮೇಲಕ್ಕೇದ್ದು) ಜನನಿ, ಬಹುಕಾಲದಿಂದಲೂ ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳ ದರುಶನ ಸಮಯವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು. ನನ್ನೀಜನ್ಮವು ಇಂದು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು. ನಿನ್ನಾತೀರ್ವಾದದಿಂದ ನಾನಿದುವರೆಗೂ ಕ್ಷೇಮದಿಂದಿರುತ್ತೇನೆ.

ದ್ರೌಪದಿ:—(ಆನಂದದಿಂದ) ಅಭಿಮುನೂ, ಅಭಿಮುನೂ, ನಿನ್ನನ್ನು ಹೆಡೆ ಸುಭದ್ರೆಯೇ ಧನ್ಯಳು. ನೀನು ಚಿರಾಯುವಾಗು. ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯೂ, ಯಶಸ್ಸೂ ಆಚಂದ್ರಾರ್ಕಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿರಲಿ. ನೀನಿಂದು ಧನ್ಯನು. ಪುತ್ರಾ, ನಿನ್ನನ್ನು ಕಣ್ಣಿನಿಯೆ ನೋಡಿ ಮನದಣಿಯೆ ಆನಂದಿಸಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದ ದಿನವು ಬಂದಿತೇ ? ಅಭಿಮುನೂ, ಅಭಿಮುನೂ.

ಅಭಿಮುನು:—(ಹೊರಗೆ ನೋಡಿ) ಅದಾರದು ಬರುವವರು ?

ಭೀಮಸೇನ:—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ) ಅಭಿಮುನೂ, ಅಭಿಮುನೂ, ಇಲ್ಲಿರುವೆಯಾ ? ಸುಭದ್ರೆಯು ನಿನ್ನನ್ನು ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಳು. ತ್ರೀಕೃಷ್ಣನೂ, ಅರ್ಜುನನೂ ನಿನಗೋಸ್ಕರ ಕಾದಿರುವರು. ತಿಳಿಯಿತೇ ?

(ಅಭಿಮುನುವು ವಂದಿಸುವನು.)

ಭೀಮ:—ಅಭಿಮುನೂ, ವೀರನಾಗಿ, ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಬಾಳು (ಆತೀರ್ವದಿ ಸುವನು) ಅಭಿಮುನೂ, ಎಲ್ಲಿದ್ದೆ ಇದುವರಿವಿಗೂ ?

ಅಭಿ:—ತಂದೆಯೆ, ಅಲ್ಲಿ ಧನುರ್ಪದ್ಯೆ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದೆನು, ಬಳಿಕ ಯಾದವ ಕುಮಾರನೊಬ್ಬನು ನಿಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನು ಬಂದಿರುವಳೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ನೋಡೋಣವೆಂದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನೀವೂ ಬಂದಿರಿ.

ಭೀಮ:—ನಡೆ, ಬೇಗ ಹೋಗು, ಓಡುತ್ತ ಹೋಗು. ಅಲ್ಲಿ ಸುಭದ್ರೆಯು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವಳು, ಅರ್ಜುನನೂ ಕಾದಿರುವನು. ಎಡವೀಯೇ, ಬಿದ್ದೀಯೇ ಜೋಕೆಯಿಂದ ಓಡು, ಓಡು.

ಅಭಿಮುನು:—ಹೋಗಿ ಬರುವೆನು. (ಹೋಗುವನು)

ಭೀಮ:—ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಭೀಮ:—ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೆ ವಿವಾಹ. ಅದು ಅವನಿಗಿನ್ನೂ ತಿಳಿಯದು.

ದ್ರೌಪದಿ:—ತಿಳಿಯದೆಂದರೇನು, ನಾಥ ?

ಭೀಮ:—ದ್ರೌಪದೀ, ಉತ್ತರೇಗೂ, ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೂ ವಿವಾಹವಾಗುವುದು ಬಲ್ಲೆಯೋ ? ಆ ವಿಚಾರವು ಇವನಿಗೆ ಯಾರೂ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ.

ದ್ರೌಪದಿ:—ಅವನು ಹೇಗೆ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಹೋದನು ನೋಡಿದೆಯಾ ? ನಾಥ.

ಭೀಮ:—ಹೆಂಗಸರಿಗಿನ್ನೇನು ಕೆಲಸ.

ದ್ರೌಪದಿ:—(ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು) ನಾಥ, ಕೂದಲನ್ನು ಗಂಟು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಶುಭಕಾಲದಲ್ಲಯೂ.

ಭೀಮ:—ಪಾಂಚಾಲೀ, ಅಡಿಗಡಿಗೆ ನೀನು ನನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುವೆ. ನಾನು ಮರೆಯಲಿಲ್ಲ. (ಹೆಲ್ಲು ಕಡಿಯುತ್ತ) ಆ ದುಷ್ಟ ದುಶ್ಯಾಸನ ಎದೆಯನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಗಳಿಂದ ಸಿಗಿದು, ರಕ್ತವನ್ನು ಹೀರಿ ಅವನ ಹೆಲ್ಲುಗಳ ಸಾಲನ್ನೇ ಬಾಚಣಿಗೆಯಂತಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ನಿನಗೆ ತಲೆಬಾಚುವೆನು. ಬರಲಿ ಸಮಯ ಬರಲಿ. ಕೃಪಾ, ಇದೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದಾದುದು. ಅಬ್ಬಾ! ಘೋರವಾಗಿ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ವನವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ವಿಧಿಯೆ, ನಿನಗೆ ಕರುಣೆಯಿಲ್ಲವೆ? ನೀ ನೆಷ್ಟು ನಿಷ್ಕರನು, ಕ್ರೂರನು, ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಹಿತಚಿಂತನೆಯನ್ನುವುದು ಹೀಗೆಯೂ ಉಂಟೇನೋ ? ಕಾಲವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವೆವು.

ದ್ರೌಪದಿ:—ನಾಥ, ಸಮಾಧಾನದಿಂದಿರು, ಈಸಲ ಭಾರತಯುದ್ಧವಾಗುವುದು ನಿಶ್ಚಯ. ನಿಮಗೂ ಒಳ್ಳೆಯಕಾಲ ಬರುವುದು, ಅಗೋ ಕೃಷ್ಣನು ಕರೆಯುತ್ತಿರುವನು ಹೋಗೋಣ, (ಹೋಗುವರು.)

ಐದನೆಯ ನೋಟ.

(ಅಂತಃಪುರ, ಸುಭವೈಯೂ, ಕುಂತೀದೇವಿಯೂ ಅಭಿಮನ್ಯುವೂ ಇರುವರು).

ಸುಭದ್ರೆ:—ತಿಳಿಯಿತೆ, ಅಭಿಮನ್ಯು, ತೀವ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿನಗೆ ವಿವಾಹ.

ಅಭಿಮನ್ಯು:—ನಿನ್ನಾಶೀರ್ವಾದ ಬಲದಿಂದಲೂ, ಅಜ್ಜಿಯ ಆಶೀರ್ವಾದ ದಿಂದಲೂ ನನಗೆ ಶುಭವೇ ಆಗುತ್ತಿರುವುದು. ಇನ್ನು ನಾನು ಹೋಗಿ ಬರಲೇ ಅವ್ಯ.

ಸುಭದ್ರೆ, ಕುಂತಿ:—ಹೋಗಿ ಬಾ ಅಭಿಮನ್ಯು. (ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಹೋಗುವನು)

ಸುಭದ್ರೆ:—ಇದು ನಿಜವೆ, ಅತ್ತೆಯವರ ?

ಕುಂತೀದೇವಿ:—ಮಗೂ, ನಾನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಿರುವನೇನು ? ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆನು.

ಸುಭದ್ರೆ:—ನಿಜವೇನು ? ಹಾಗಾದರೆ ಏನು ಫಲ ? (ಬಲರಾಮನು) ಅಣ್ಣನು ದುರ್ಯೋಧನನ ಮಗನಿಗೆ ಕೊಡುವನೆ ?

ಬಲರಾಮ:—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ತಂಗೀ, ಅಳುತ್ತಿರುವೆಯೇಕೆ ? ಇಂದು ಶುಭಕಾಲ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೂ ಉತ್ತರಗೂ ವಿವಾಹ ಮತ್ತು ಸುಭದ್ರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಶುಭಸಮಾಚಾರ.

ಸುಭದ್ರೆ:—(ವ್ಯಸನದಿಂದ) ಶಶಿರೇಖೆಗೆ ಮದುವೆ ಯೇನಣ್ಣಾ ?

ಬಲ:—ಹೌದು ಸುಭದ್ರೆ, ವ್ಯಸನಪಡುತ್ತಿರುವೆಯೇಕೆ ? ಶಶಿರೇಖೆಗೆ ಇಂದೇ ವಿವಾಹ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದೇನು ? ಏಳು ಮೇಲಕ್ಕೆಳು,

ಹೀಗೆ ಶುಭ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕಬಾರದು. ಏಳವ್ಯಾ ಯಾರು ನಿನಗೇನು ಕೆಡುಕು ಮಾಡಿದರು ಸುಭದ್ರೇ? ನನ್ನೊಡನೆ ಹೇಳು.

ಸುಭದ್ರೆ:—ಕೆಡುಕೇ, ನೀನೇ ಮಾಡಿರುವೆಯಣ್ಣಾ.

ಬಲ:—(ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ) ಸುಭದ್ರಾ, ಸುಭದ್ರಾ ನಿನಗೇನು ಹುಚ್ಚೋ, ಇಲ್ಲವೇ ಏನಾದರೂ ಆಗಿರುವುದೇ? ನಾನೇನು ಕೆಡುಕು ಮಾಡಿದೆ?

ಸುಭದ್ರೆ:—ಅಣ್ಣಾ ಶಶಿರೇಖೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವವನು ಅಭಿಮನ್ಯು ವೇನು?

ಬಲ:—ಸುಭದ್ರಾ, ಇದೇನು ಅಸಂಬದ್ಧ ಪ್ರಲಾಪ; ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆ? ಸುಯೋಧನನ ಮಗನೂ ಕೌರವ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಅಧಿ ಪತಿಯೂ ಆಗುವ ಧನ್ಯಾತ್ಮನಿಗೆ ನಾನು ನನ್ನ ಕುವರಿಯನ್ನು ದಾನ ಮಾಡುವೆನು, ತಿಳಿಯಿತೇ?

ಕುಂತೀ:—ರಾಮ, ನೀನು ಹೀಗೆ ಹಲ ಮಾಡಬಾರದು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರತ್ನವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಜನ್ನು ಹುಡುಕುವರೆ! ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೇ ಶಶಿರೇಖೆಯೆಂಬ ಕನ್ಯಾರತ್ನವನ್ನು ದಾನಮಾಡು.

ಸುಭದ್ರೆ:—ನಾನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ನಮ್ಮ ವೈರಿಗಳೊಡನೆ ನೀನು ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಡಣ್ಣಾ. ಅಭಿಮನ್ಯುವೂ ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ಶೂರನು ಸುಯೋಧನನ ವೃತ್ರನಂತೆಯೇ ಇರುವನು. ಏಕೆ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೂ, ಶಶಿರೇಖೆಗೂ ವಿವಾಹವಾಗಬಾರದು?

ಬಲರಾಮ:—(ಸ್ವಗತ) ಇದೇನಿದು, ಇವರು ಹೀಗಾಡುವರು. ನಾನು ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಗೆ ಹೊರಡ ಬೇಕು. “ವಿವಾಹದ ಮೊದಲೇ ವಿಘ್ನ” ಎಂಬಂತಾಯಿತೇ? ಇದೆಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ತಿಳಿದಿರ ಬೇಕು. (ಹೋಗುವನು)

ಎರಡನೆಯ ಅಂಕವು.

ಒಂದನೆಯ ನೋಟ.

(ಉದ್ಯಾನವನ, ಪ್ರಾತಃಕಾಲ: ಅರ್ಜುನನೂ ಅಭಿಮನ್ಯುವೂ
ಇರುವರು)

ಅರ್ಜುನ:—ಅಭಿಮನ್ಯೂ, ಹಾಗೆ ಬಾಣಬಿಡು. ನೀನು ಬಾಣಪ್ರಯೋಗ
ಗೋಪಸಂಹಾರಗಳನ್ನು ಜೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಿತಿರುವೆ. ಆರು ಕಲಿಸಿದರು
ನಿನಗೆ ಮನ್ಯೂ.

ಅಭಿ:—ತಂದೆಯೆ, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನೇ ನೆನೆನೆನೆದು ಕಲಿತುಕೊಂಡೆನು.
ಯಾರೂ ನನಗೆ ಕಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ನೀನೆ ನನಗೆ ಗುರುವಾದೆ ಪಿತನೆ.
ಅಗಾಧವಾದ ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಕಣದಷ್ಟು
ಗುಣಗಳನ್ನುಳ್ಳವನಾದರೂ, ನಾನು ಬಾಣ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ನಿನ್ನಿಂದಲೆ
ಕಲಿತೆನು. ಏಕಲವ್ಯನು ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರ ಮೃಣ್ಮಯ ಮೂರ್ತಿ
ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ತಾನೇ ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತನು. ಅದರಂತೆ
ಪೂಜ್ಯನೆ, ನಿನ್ನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ನಾನು
ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತೆನು. ಆದರೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಬಿಡುವೆನು.

ಅರ್ಜುನ:—ಪುತ್ರ, ನಿನ್ನ ಮೃದುವಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಬಹಳ
ಆನಂದವಾಯಿತು ಕಂದನೆ. ಹೇಳು ನಿನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೇನಿರುವುದು?
ನೀನೇ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಾಧಾರನು. ಅಭಿಮನ್ಯೂ, ನೀನು ನನ್ನಬಳಿ
ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದೇನು ?

ಅಭಿ:—ತಂದೆಯೆ, ಕೌರವರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಅಲ್ಲಿ ಅವರೊಡನೆ
ಕಾದಬೇಕೆಂಬದು ನನ್ನ ಬಲವತ್ತರವಾದ ಆಸೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ.

ಅರ್ಜುನ:—(ನಡುಗುತ್ತ) ಅಭಿಮನ್ಯೂ, ಹೀಗೇಕೆ ಹೇಳುವೆ ಕಂದನೆ? ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆಯೆ? ಬೇಡ, ಬೇಡ ನಾನು ಬದುಕಿರುವವರಿಗೂ ನೀನಾವ ಯುದ್ಧಕ್ಕೂ ಹೋಗಬೇಡ. ಪುತ್ರನೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನಿಟ್ಟಿರುವ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಕಳಿಸಲಿ? ಅಭಿಮನ್ಯು, ಈ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡು.

ಅಭಿ:—ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಬಾಲಕನು ವ್ಯಸನಪಡುವನೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವೆಯಾ ತಂದೆಯೆ? ಈ ಭಾರತಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಾನು ಗಮನಿಸಬೇಕೆಂದಿರುವೆನು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಯುದ್ಧವೇ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲವೆ? ಯುದ್ಧಕ್ಕಂಜುವರೆ? ನಾನು ಎಂದೂ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾರದೆ ಹೋದರೆ ನಾನು ಹುಟ್ಟಿಯೂ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ಜನರು “ವೀರ ಅಭಿಮನ್ಯು” ವೆಂದು, ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯಬೇಕು? ಅದು ಸ್ಥಿರವಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಚಂದ್ರವಂಶವು ಎಂದು ಹರ್ಷಿಸಬೇಕು? ಈ ನನ್ನ ನಾಮವು ಅಳಿಯುವವರೆಗೂ ಯಾವ ಬಾಲನ ಮನದಲ್ಲಿಯೂ, ಎದೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸುಗುಣಗಳ ಬೇರೂರಬೇಕು, ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕು.

ಅರ್ಜುನ:—ಅಭಿಮನ್ಯೂ, ನಿನ್ನೀ ವೀರತೆಯ ಮಾತುಗಳಿಗಾಗಿಯೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನೆಷ್ಟೋ ಅಭಿನಂದಿಸುವೆನು, ನೀನು ವೀರಪುತ್ರನು. ಉತ್ತರೆಯು ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಶಿಷ್ಯಳು. ಉತ್ತರಗೂ ನಿನಗೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಪ್ಪುವುದು. ಉತ್ತರೆಯು ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿನಿಯು, ಅಭಿಮನ್ಯೂ, ಮತ್ತು ನಿನ್ನಂತಹ ವೀರ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದ ನಾನೂ ಸುಭದ್ರೆಯೂ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸುಖಿಗಳು. ನಿನ್ನಿಂದಲೇ, ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಚಂದ್ರವಂಶವು ಮಾನನೀಯವಾಗುವುದು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) (ಸ್ವಗತ) ಸುತನೂ ಪಿತನೂ ಮಾತನಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವರು. (ಪ್ರಕಾಶ) ಪಾರ್ಥನೆ, ಘಟೋತ್ಕಚನು ಬರುವನು.

ಅರ್ಜುನ:—(ಬೆಚ್ಚಿ ಬಿದ್ದು) ಯಾರದು? (ನೋಡಿ) ಓಹೋ! ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನೇ, ವಂದಿಸುವೆನು. ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಚಾಪವಿದ್ಯಾಕಲೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆನು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ಅರ್ಜುನ, ಶಶಿರೇಖೆಗೂ ದುರ್ಯೋಧನನ ಪುತ್ರನಿಗೂ ಮದುವೆ.

ಅರ್ಜುನ:—ಆವಾಗ ವಿವಾಹ, ಲೋಕದೊಡೆಯನೆ?

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ಸುಭದ್ರೆಯಾದರೋ, ಶಶಿರೇಖೆಯನ್ನು ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೇ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹಠಹಿಡಿದಿರುವಳು.

ಅರ್ಜುನ:—ಮತ್ತೂ ಸಂತೋಷವೇ ಆಯಿತು ಸ್ವಾಮಿಯೆ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ಅರ್ಜುನ, ಶಶಿರೇಖೆಯನ್ನು ಸುಯೋಧನನ ಮಗನಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ನನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮಣ್ಣನು ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಲಾರನು ಏನುಮಾಡಲಿ?

ಅಭಿಮನ್ಯು:—ಮಾವ, ಘಟೋತ್ಕಚನು ಯಾರು?

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ನಾನು ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲವೇ. ಭೀಮಸೇನನು ಹಿಡಿದಿಂಬಿಯೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನೆಂದು. ಆ ಹಿಡಿದಿಂಬಿಯ ಮಗನೇ ಘಟೋತ್ಕಚನು.

ಅಭಿ:—ಘಟೋತ್ಕಚನು ರಾಕ್ಷಸನಲ್ಲವೇ ಮಾವ? ಅವನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ, ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೆ?

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ಹೌದು, ಅಭಿಮನ್ಯೂ ಅಗೋ ಬರುತ್ತಿರುವವನೇ ಘಟೋತ್ಕಚನು.

ಘಟೋತ್ಕಚನು:—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಸ್ವಾಮಿಯೆ, ಪಾರ್ಥನೆ, ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ವಂದಿಸುವೆನು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ಘಟೋತ್ಕಚಾ, ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯ ಕಲಾಸಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಿಳಿದಿವೆಯಷ್ಟೆ.

ಘಟೋ:—ತಿಳಿದಿವೆ ಪ್ರಭುವೆ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ಹಾಗಾದರೆ ಈಗ ಹೋಗು.

ಘಟೋ:—(ಹೋಗುವನು).

ಅಭಿಮನ್ಯು:—ಮಾವ, ಅಬ್ಬಾ!! ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವನು ಈಘಟೋತ್ಕಚನು?

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ಅಹುದು ಇರಲಿ, ಪಾರ್ಥನೆ, ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳು, ಶಶಿರೇಖೆಯನ್ನು ಘಟೋತ್ಕಚನು ನಿಜಸ್ಥಳದಿಂದ ತೆಗೆದು, ನಿನ್ನ ರಮನೆಯಲ್ಲಿಡುವನು. ಘಟೋತ್ಕಚನೇ ಶಶಿರೇಖೆಯಾಗುವನು. ಮಾಯಾ ಶಶಿರೇಖೆಗೂ ಸುಯೋಧನನ ಪುತ್ರನಿಗೂ ವಿವಾಹವಾಗುತ್ತಿರಲು, ನಾವು ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೂ ಶಶಿರೇಖೆಗೂ ವಿವಾಹ ಮಾಡೋಣ, ತಿಳಿಯಿತೇ ಪಾರ್ಥನೆ.

ಅಭಿ:—ಹೋಗು ಮಾವ, ಹಾಸ್ಯವಾಡಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನೀನು ಚತುರನು.

ಅರ್ಜುನ:—ಸ್ವಾಮಿಯೆ, ಕಪಟನಾಟಕ ಸೂತ್ರಧಾರಿಯಾದ ನಿನಗಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವು ಆವುದಿರುವುದು? ದೇವದೇವನೆ, ನಿನ್ನನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ, ನಾನು ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು ಪಡೆದನು. ಖಾಂಡವ ವನವನ್ನು ದಹಿಸಿದೆನು. ಗಾಂಡೀವಾದಿ ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಪಡೆದೆನು. ನೀ ನಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬಲಗೈಯೇ ಬಿದ್ದು ಹೋದಂತಿರುವುದು. ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೀನಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಾನಿದುವರಿವಿಗೂ ಇಷ್ಟು ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಎಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಬೇಡುವೆನು ಸ್ವಾಮಿಯೇ.

ಅಭಿ:—ನಾವನು, ಭಾರತಯುದ್ಧವಾಗುವುದೆ ?

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ಏನು ಹೇಳುವೆ ? ಅಭಿಮನ್ಯೂ, ನಾನೇನು ಜೋಯಿಸನೇ ?
ಪ್ರಶ್ನೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ. ನನಗೇನು ತಿಳಿಯುವುದು ? ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ
ಳೊಪ್ಪಿದರೆ ಆಗುವುದು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಕಾರಣನು ? ಎಂದಿಗೂ ಅಲ್ಲ.

ಅರ್ಜುನ:—ಸ್ವಾಮಿಯೆ, ಅಭಿಮನ್ಯುವೇನೋ, ಉತ್ತರೆಯ ವಿವಾಹವಾ
ದಂದಿನಿಂದ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿ, ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿರುವನು.
ಈಬಾಲಕನು ಈಗ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಯೋಗ್ಯನೆ ?

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ಅಭಿಮನ್ಯೂ, ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಮನವನ್ನು ನೋಯಿಸ
ಬಾರದೆಂದು ನಾನೆಷ್ಟುಬಾರಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ? ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ
ನೀನು ಮರೆತಿರುವೆ. ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಹದಿನಾರು ವರುಷಗಳಾಗು
ವರಿವಿಗೂ ತಮ್ಮ ಬಾಲಕರನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಭಿಮನ್ಯು:—ನಾವನು, ಈಗ ನನಗೆ ಹದಿನಾರನೆಯ ವರುಷವೇ, ನಡೆಯು
ತ್ತಿರುವುದು. ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲವೇ ?
ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಮತ್ತಾವ ವಸ್ತುವು ಪ್ರಿಯವಾಗಿರು
ವುದು ? ನೀನೇ ಹೇಳು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ಅಭಿಮನ್ಯೂ, ನಾನು ಹೇಳಿಲ್ಲವೇ ? ಹದಿನಾರು ವರುಷ
ಗಳು ಕಳೆಯಬೇಕು. ಈಗ ಸುಮ್ಮನಿರು.

ಅರ್ಜುನ:—ಸ್ವಾಮಿಯೆ, ನನ್ನ ಈ ಕಂದನಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಅಪಾಯವಾಗ
ಬಹುದೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುವುದು. ಯಾವಾಗಲೂ ರಣೋತ್ಸಾಹಿ
ಯಾಗಿರುವ ಇವನಿಗೆ ಯಾವ ವಿಪತ್ತು ಎಂದು ಬರುವುದೋ,
ಎಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸುಕಾತರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಅಭಿಮನ್ಯುವು ವೀರನು ;
ಶೂರನು. ಆದರೆ ಭಾರತಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಇವನು ಕೂಡದು. ವಿಪತ್ತಾ
ದೀತೆಂದು ನನ್ನ ಮನವು ಭಯಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ಪಾರ್ಥನೆ ಭಯಪಡ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿಯುಹೊತ್ತಾ
ಯಿತು ನಡೆ ಹೋಗೋಣ. (ಹೋಗುವರು)

ಎರಡನೆಯ ನೋಟ.

(ಅತಃಪುರ: ಕುಂತೀದೇವಿಯೂ, ದ್ರೌಪದಿಯೂ,
ಸುಭದ್ರೆಯೂ ಇರುವರು)

ಸುಭದ್ರೆ:—ಅಕ್ಕಾ, ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ, ಕೃಷ್ಣನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ನಾನಾಗ ಎಷ್ಟು ವ್ಯಥೆ ಪಟ್ಟನೋ ಅದು ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗಲ್ಲದೆ ಬೇರೊಬ್ಬರಿಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಆದರೆ ಆಗ ನಾನೇನು ಮಾಡುವಂತಿದ್ದೆ. ಹಂಬಲಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಅಲ್ಲದೆ ಆಗಾಗ್ಯೆ ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಈಗಲಾದರೋ ನಾನು ಅಮಿತಾನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಕುಂತೀ:—ನುಗೂ, ಸುಭದ್ರಾ, ಕಳೆದುಹೋದುದಕ್ಕೆ ವ್ಯಸನಪಡಬಾರದು. ಆದಿನಗಳು ಹೋಗಲಿ, ಈಗ ಸುಖದಲ್ಲಿರುವೆಯಷ್ಟೆ ನನಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕು. ದ್ರೌಪದಿಯು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ದಿನದಿಂದ ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ಸುಖವನ್ನೇ ಕಂಡರಿಯಳು. ಪಾಪ! ಪಾಂಚಾಲ ನಗರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಬಳಿದಳು; ಮತ್ತು ಉಜ್ಜವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಶೂರರೂ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳೂ ಆದ ಐವರು ಪತಿಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದಳು; ಆದರೆ ಸುಖವು ಅವಳ ಹಣೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ, ಅಯ್ಯೋ, ಆ ದುರ್ದಿನಗಳನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ಮರೆಯಲಿ? ಆ ದುಷ್ಟ ದುಶ್ವಾಸನು ಬಲತ್ಕಾರದಿಂದ ತುರುಬನ್ನು ಹಿಡಿದು ರಜಸ್ವಲೆಯನ್ನು ಸಭೆಗೆ ತರುವಾಗ, ಅವಳ ಆರ್ತನಾದವು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಕರುಣೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತೆ? ಆ ದುಶ್ವಾಸನ ಕೈಗಳು ಕತ್ತರಿಸಿ ಬೀಳದಾಗಿತ್ತೆ? ಕರ್ಣ.....ಅವನೂ, ನಿಂದಿಸಬಹುದೆ? (ಸ್ವಗತ) ಅಯ್ಯೋ ಕರ್ಣನು ನನ್ನ ಜೀವ್ಯ ಪುತ್ರನು. ಅವನನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ನಿಂದಿಸಲಿ? ಅರ್ಜುನನು ಕರ್ಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರುವಾಗ ಹೇಗೆ ನೋಡುತ್ತಿರಲಿ?

ದ್ರೌಪದಿ:—(ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟು) ಅತ್ತೆಯವರೆ, ಅದನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡಿ, ಅದನ್ನು ಒತ್ತಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುವಾಗ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ತಳಮಳನೆ ಕುದಿಯುವುದು. ವೀರರಾದ ಪತಿಗಳಿರಲು ನನಗೇನು ಭಯ ? ಆದರೆ ಆ ದುರ್ದಿನಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡರೆ ನನ್ನ ಮೈ ನಡುಗುವುದು. ಅದಿರಲಿ ಸುಭದ್ರೇ, ನಾನು ಕೇಳಿದುದರಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಶಶಿರೇಖೆಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಲಿಲ್ಲವಂತೆ ಇದುನಿಜವೇ, ತಂಗೀ.

ಸುಭದ್ರೆ:—(ನಗುತ್ತ) ಹೌದು ಅಕ್ಕಾ, ಅದೆಲ್ಲ ಘಟೋತ್ಕಚನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಘಟೋತ್ಕಚನು ನಿಜವಾದ ಶಶಿರೇಖೆಯನ್ನು ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಬಳಿಗೆ ತಂದಿಟ್ಟು, ತಾನೇ, ಶಶಿರೇಖೆಯ ರೂಪತಾಳಿ, ಮದುವೆಯಾದಮೇಲೆ ಅದೃಶ್ಯವಾದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಶಿರೇಖೆಯೂ, ನಮ್ಮ ಸೊಸೆಯೇ ಆಗುವಳು.

ದ್ರೌಪದಿ:—ತಂಗೀ, ನೀನೇ ಭಾಗ್ಯವಂತೆಯು. ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನಂತಹ ವೀರಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದ ನೀನೇ ಧನ್ಯೆಯು. ಹಾ! ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಗುಣಗಳನ್ನೇನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ! ಅವನ ಮಾತುಗಳು ಎಷ್ಟು ಮಧುರವಾಗಿ ಬರುವುವು! ಅವನ ನಡಿಗೆಯು ಹರಿಣದಂತೆ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಇರುವುದು! ಅವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ವೀರಕಳೆಯು ಉಕ್ಕಿ, ಉಕ್ಕಿ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಅವನ ಮುದ್ದು ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆ ಶತ್ರುಗಳಿಗಾದರೂ, ಅವನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೆನಿಸುವುದು. ಅವನನ್ನು ಕಂಡರೆ, ನನಗೆಷ್ಟೋ ಪ್ರೇಮ, ಸುಭದ್ರೇ. ಅಭಿಮನ್ಯು ನಮ್ಮ ಕುಲಕ್ಕೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತರುವುದು ನಿಶ್ಚಯ. ಅವನಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿರುವುದು. ಅವನಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಬಹಳ ಭಕ್ತಿ, ಆಗಾಗ್ಗೆ, ನನ್ನ ಕಷ್ಟಗಳಿಗಾಗಿ ಮರುಗುವನು ; ಸಂತಾಪದಿಂದ ಹಲ್ಲುಕಡಿಯುವನು. ನಕ್ಷತ್ರ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನುದಯಿಸಿದಂತೆ, ನಮ್ಮ ವಂಶದಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಾಪಿಯಾಗಿ ಆ ಬಾಲಕನು ಜನಿಸಿದನು ಸುಭದ್ರೇ, ನೀನೇ ಧನ್ಯಳು.

ಕುಂತೀ:—ಹೌದು ದ್ರೌಪದೀ, ನೀನು ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲ ಸತ್ಯ. ಅವನ ಗುಣ ಗಳಾದರೋ ವರ್ಣಿಸಲಸದಳವು. ಗಂಭೀರವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳ, ಆ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಬಹು ಪರಾಕ್ರಮಿಯು. ನೀನಿರಲಿಲ್ಲ, ದ್ರೌಪದೀ ಆಗ ಸುಮಾರು, ಮೂವತ್ತು ಜನ ಯಾದವ ಕುಮಾರರೊಡನೆ, ಅವನೊಬ್ಬನೇ ಕಾಡಿ, ಗೆದ್ದಿರುವನು. ಅವನು ಗುರಿ ಹೊಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಬಹು ನಿವುಣನು. ಒಂದು ಸಲ, ಒಂದು ನೇರಳೆಯ ಮರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಲೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಬಾಣಬಿಟ್ಟು, ಅದೇ ಎಲೆಯನ್ನು ಕೆಡಹಿದನು. ಅವನಂತಹ ಬಾಣವಿದ್ಯೆ ಕಲಿತವನು ಪಾರ್ಥನ ವಿನಹ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಸಿಗಲಾರರು. ಅವನಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನಾದರೂ ಯಾರು ಕಲಿಸಿದರು ? ಸುಭದ್ರೇ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಧನ್ಯನು. ದೇವರು ಅವನಿಗೆ ಚಿರಾಯುವನ್ನೀಯಬೇಕು. ಇದೇ ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ದ್ರೌಪದಿ:—ಹಾಗಾದರೆ ತಂಗೀ, ಶಶಿರೇಖೆಗೂ ಅವನಿಗೂ ವಿವಾಹ ವಾಯಿತೆ ?

ಸುಭದ್ರೆ:—ಅಕ್ಕಾ, ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ವಿವಾಹವಾದೀತೆ ? ನಿನ್ನಂತಹ ವೀರ ಸತಿವ್ರತೆಯ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ, ಅವನಿಗೆ ವಿವಾಹ ವೆಂತು ಅಣ್ಣ ಬಲರಾಮನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಅವನ ವಿವಾಹವಾಗಬೇಕು. ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಈಗಿನ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು ತಿಳಿಯವು. ವಿವಾಹಾನಂತರ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಬಲರಾಮನು ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹೊರಡುವನು. ಆಗ ಶಶಿರೇಖೆಯನ್ನೂ ಕರೆದೊ ಯ್ಯುವನು. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೆ ಬೇಗನೆ ವಿವಾಹ ವಾಗಬೇಕು.

ದ್ರೌಪದಿ:—ಎಲ್ಲವೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನ ಲೀಲೆ. ತನಗೆ ತಿಳಿಯ ದಂತೆಯೇ ಇರುವನು. ಬಳಿಕ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವನು. ಅವನ ಲೀಲೆಯ ಆದ್ಯಂತವನ್ನು ಯಾರು ತಿಳಿದಿರುವರು ? ತಂಗೀ

శ్రీకృష్ణ పరమాత్మన కరుణకటాక్షుడింద అభిమన్యువు చిరాయువారిరజీకేంబుదే నన్న ఇడ్డ. శ్రీకృష్ణన దయయింద అభిమన్యువు యశస్వీయాగి బాళబీకేండు నాను బీడువేను.

కూంకిలె:—ద్రౌపది, డొత్తాయితు అభిమన్యువిన ఏవఱవన్న నొడి ఆనందిసొణ ఁళు బీగనే డొగొణ బఱ.

సుభద్రే:—అక్కఱ బఱ, డొగొణ. (డొగువరు)

మూరనేయ నొటి.

(బలరామనరమనే: బలరామనొబ్బనీ శతపథవన్న తుళియుత్త యొజిసుత్తిరువను.)

బలరామ:—ఁనిదు మఱయొ? అధవఱ మనద భ్రఱంకియొ ననగే తిళియదంతయే యఱరు ఁ కలసవన్న మఱదిరబమదు ? ఇల్ల, ఇల్ల, నన్నన్న కేణకలు యఱరిగొ ధ్యేయసఱలదు. కఱవరంతొ డిగే మఱడలఱరరు. ఇదు నన్న మనస్సిన కళవళ; భ్రఱంకి భ్రఱంకియే? భ్రఱంకియందరేను? ప్రక్క క్షవఱగి నన్న కణ్ణు గళిందలీ నన్నిదురినల్లియొ నొడిరువుదు సుళుగువుదు డిగే? ననగే డుజ్జు డిడిదియొ? డుజ్జే? ననగఱరు డుజ్జు డిడిసువవరు. సుళు, బరియ సుళు. భొప్రదక్షిణే డొరడబీకేంబుదు మత్తొండు బఱధి. ఇదీనిదు ఎల్లిల్లియొ ఆత్తయ. ఇదీల్ల భొప్రదక్షిణేగి అప శకనగళు. నఱను బరువష్టరల్లి భఱరతయుద్ధ వఱగబమదు. అదు డఱళఱగలి; ఇదు—ఇదు డిగఱగబమదే? రఱక్షసర

ಮಾಯೆಯಾಗಿರಬಹುದೆ ? ಇಲ್ಲವೆ ಸುಭದ್ರೆಯ ಕಣ್ಣೀರು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿತೆ ? ಯಾವುದನ್ನೂ ನಿರ್ಧರಿಸಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏನು ಮಾಡಲಿ ? ಅಥವಾ ಕೃಷ್ಣನಿಗೇನಾದರೂ ಇದರ ಸಂಗತಿಯು ತಿಳಿದಿರಬಹುದೆ ? ಇದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು. ಕೃಷ್ಣನಿಂದಲೇ ಈ ಕೆಲಸವು ನಡೆದೇ ಇರಬಹುದು. ಕೃಷ್ಣನೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣನು. ಮೋಸ, ಕೃಷ್ಣನು ಮೋಸಗಾರನು. ಛೇ ! ನನಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಅವನು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಇಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿರಲಾರನು ಮಾಡಲು ಅವನಿಗೆ ಧೈರ್ಯಸಾಲದು. ಧೈರ್ಯಸಾಲದೇಕೆ ? ಅವನ ಮಾಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಯಾರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವು ? ಅವನೇ ! ಅವನೇ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರಬೇಕು.....ಬೇಕು. ಸುಭದ್ರೆಯ ವಿವಾಹಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗೆಯೇ ಮಾಡಿದನು. ಮೋಸಗಾರನಾದ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿ, ತಪ್ಪನ್ನು ನನ್ನ ಮೇಲೆಯೇ ಹಾಕಿದನು. ಹಾ ! ತಿಳಿಯಿತು ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸುಭದ್ರೆಯು ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೃಷ್ಣನು ಅವಳಿಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿರುವನು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:- (ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಅಣ್ಣ ವಂದಿಸುವೆನು.

ಬಲರಾಮ:- (ಮುಂದಕ್ಕೆಬಂದು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು) ಕೃಷ್ಣಾ ನಿಜವಾಗಿಹೇಳು ನಿಜಹೇಳು. ನನ್ನೊಡನೆ ಸುಳ್ಳಾದಬೇಡ. ಶಶಿರೇಖೆಯು ಅದೃಶ್ಯವಾದದ್ದು ಹೇಗೆ ? ನಿನಗೆ ಇದರ ವಿಷಯವು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ, ಸುಳ್ಳುಹೇಳದೆ ನಿಜಹೇಳು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:- (ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ತೋರುತ್ತ) ಏನಿದು ಆಣ್ಣಾ ! ಶಶಿರೇಖೆಯು ಅದೃಶ್ಯವಾದಳೇ !! ಇಲ್ಲ, ಶುದ್ಧ ಸುಳ್ಳು.

ಬಲ:- ಕೃಷ್ಣಾ, ನಿನಗೇನು ಹುಚ್ಚೋ ಹೇಗೆ ? ಶಶಿರೇಖೆಯು ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳೆದುರಿಗೇ ಅದೃಶ್ಯವಾಗಿ ಹೋದಳು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ಆಣ್ಣಾ, ನಿನಗೆ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸಿರಬಹುದು. ಶಶಿರೇಖೆಯು ಎಂತು ಅದೃಶ್ಯವಾದಳು, ತಿಳಿಸು ನೋಡೋಣ.

ಬಲ:—ಏನಿದು ಹೀಗೆ ಆಡುವೆ. ವಿವಾಹವಾದಮೇಲೆ ?

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ಇದು ಶುದ್ಧ ಅನಂಬದ್ಧ ಪ್ರಲಾಪ. ಈಗತಾನೇ ದಂಪತಿಗಳು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿ ಬಂದಿರುವೆನು. ನೀನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುವೆ.

ಬಲ:—(ಆನಂದದಿಂದ) ಯಾರು, ಯಾರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ಅಭಿಮನ್ಯುವೂ ಶಶಿರೇಖೆಯೂ.

ಬಲ:—(ಕೋಪದಿಂದ) ಏನು ? ಕೃಷ್ಣಾ ? ಏನು ಮಾತನಾಡುವೆ ? ಶಶಿರೇಖೆಯ ಪತಿಯು ಅಭಿಮನ್ಯುವೇ ?

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—(ನಗುತ್ತ) ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆಣ್ಣಾ, ನಾನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೂ, ಶಶಿರೇಖೆಗೂ ಈ ದಿನ ಮದುವೆಯಾಯಿತು.

ಬಲ:—(ಕೋಪ) ಏನು ಕೃಷ್ಣಾ ! ನಿನ್ನೆ ಶಶಿರೇಖೆಗೆ ವಿವಾಹವಾಯಿತು ಏನು.....

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ಕ್ಷಮಿಸು ಆಣ್ಣಾ. ನಿನ್ನೆ ವಿವಾಹವಾದದ್ದು ಮಾಯೆಯ ಶಶಿರೇಖೆಗೆ ಘಟೋತ್ಕಚನೇ ಶಶಿರೇಖೆಯ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದ್ದ ನಂತೆ ನನಗೆ ಈಗ ತಿಳಿಯಿತು.

ಬಲ:—(ವ್ಯಸನದಿಂದ) ಆಯ್ಯೋ, ನನ್ನ ಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು ದುರ್ದೈವದ ಮಹಿಮೆ, ನಿಜ ನಿಜ. ಏನು ಮಾಡಲಿ, ಕೃಷ್ಣಾ. ನನಗೇಕೆ ಮೋಸಮಾಡುವೆ, ವ್ಯಸನಪಡಿಸುವೆ. ನಿನ್ನ

ಮಾಯೆ, ನಿನ್ನ ಮಾಯೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ನನಗೇಕೆ ನಿನ್ನೆ ಯದಿನ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ?
 ಕೃಷ್ಣನೆ, ನಿನ್ನಿಂದ, ನಿನ್ನಿಂದ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಶಶಿರೇಖೆಯನ್ನು
 ಹೊಂದಿದನು. ಈಗ ನೋಡುತ್ತೇನೆ ಯಾರು ನನಗೆ ವಿರೋಧವಾ
 ಗುವರು? (ಹೋಗುವನು)

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—(ಹಿಂಬಾಲಿಸುವನು).

ನಾಲ್ಕನೆಯ ನೋಟ.

(ಉದ್ಯಾನವನ: ಅಭಿಮನ್ಯು, ಶಶಿರೇಖೆಯೂ ಇರುವರು.)

ಅಭಿಮನ್ಯು:—ಪ್ರಿಯೆ ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಬೇಗನೆ ಹೊರಟುಹೋಗುವೆ.

ಶಶಿರೇಖೆ:—ನಾಥ, ನನ್ನಿಷ್ಟದಿದಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಭೂಪ್ರದ
 ಕ್ಷಿಣಿಗೆ ಹೊರಡುವನು. ನನ್ನನ್ನೂ, ಜನನಿಯನ್ನೂ ಕರೆದೊಯ್ಯ
 ಬೇಕೆಂದಿರುವನು. ನಾನು ಹೋಗಿಬರುವೆನು. ಆದರೆ ನಾನು
 ಹೋಗುವಾಗ ನಾನು ಒಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು
 ಕೊಂಡಿರುವೆನು, ಅದನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬೇಡುತ್ತೇನೆ.

ಅಭಿಮನ್ಯು:—ತಶಿ ಹೇಳು, ನಾನು ನಿನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸು
 ವೆನೇ? ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಡೆಸಿಕೊಡುವೆನು. ಪ್ರಿಯೆ, ನೀನೇನಾ
 ದರೂ ಬೇಡು. ಅದನ್ನು ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೆ ಕೇಳುವೆನು. ಕೇಳು,
 ಬೇಗನೆ ಕೇಳು

ಶಶಿ:—ಪ್ರಿಯನೆ ನನಗೆ ಕೆಲದಿನಗಳಿಂದ ಘೋರತರಸ್ವಪ್ನಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ.
 ನನಗೆ ಭಯವಾಗುವುದು. ನೀನು ನಡೆಸಿಕೊಡುವೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ
 ಎಂದು ಸಂಶಯಪಡುತ್ತಿರುವೆನು, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹೇಳು, ನಡೆಸಿ
 ಕೊಡುವೆನೆಂದು, ಬಳಿಕ ಹೇಳುವೆನು ನಾಥ.

ಅಭಿಮನ್ಯು:—ಬ್ರಹ್ಮ, ರುದ್ರ, ವಿಷ್ಣುಗಳಾದಿಯಾಗಿ ನಾನು ನಿನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡುವೆನು, ಅದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೆ.

ಶಶಿ:—ಮತ್ತೇನು ಬಂದಿತು ನಾಥ? ನೀನು ಭಾರತಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಕೂಡದೆಂದು ನಾನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ನನಗೆ ಬಹಳ ಭಯ ವಾಗುವುದು. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನೀನು ಹೋಗಕೂಡದು. ಪ್ರಿಯನೆ, ನನ್ನ ಇದೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡು. ನನಗಿನ್ನೇನೂ ಬೇಡ. ನೀನು ಕ್ಷೇಮವಾಗಿದ್ದರೆ, ನನಗದೇಸಾಕು. ನಿನ್ನ ಕ್ಷೇಮವೇ ನನಗೆ ಹಿತಕರವು. ಇದನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡು.

ಅಭಿಮನ್ಯು:—(ವಿಷಾದದಿಂದ, ಸ್ವಗತ) ಇದೇನಿದು? ಇತ್ತೀಚೆಗೆ, ಎಲ್ಲರ ನಡತೆಯೂ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಪಿತನಂತಹ ವೀರನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲು ಭಯಪಡುವನು. ಯಾವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ವೀರರ ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲ ವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನೋ, ಅಂತಹ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ, ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬಾರದೆಂದು ಉಪದೇಶಮಾಡುವನು. ಇದರರ್ಥವೇನು? ಇವ ಳೇನೋ ಮಹತ್ವದ ಕೆಲಸವನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಿ, ನನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮ ವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಸ್ಥಳಕೊಡುವಳೇನೋ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೆನು. ಇದುವೇನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ? ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗದಿರುವುದು ಹೇಗೆ? ನನ್ನ ಪ್ರತಾಪವೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿಯೇ ಅಣಗಿರಬೇಕೆ? ಮತ್ತೆಂದು ನಾನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕು ಈ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ರಣೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿಬಿಡುವುದು. ನೀಚ ಕೌರವರು ದ್ರೌಪದೀ ಮಾತೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಪರಿಪರಿಯ ಅಪಮಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಕಾರ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದಿರಲು, ಈ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳು ಆ ಆಶಾಲತೆಯನ್ನು ಮುರಿದು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಅಯ್ಯೋ, ಏನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳೆವು? ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳೆಂದರೆ ಹೀಗೆಯೇ ಇರುವುವು!! ಈಗ ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಗೆ ಹೊರ ಟಿರುವ ಇವಳ ಮನಸ್ಸಿಗೇಕೆ ವ್ಯಥೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿ? ಇದರ ಮೇಲೂ, ಭಾರತ ಯುದ್ಧವಾಗುವುದೋ ಇಲ್ಲವೆ ಇಲ್ಲವೋ?

ಸುಮ್ಮನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಭಂಗನೆಂಬಪರ್ಕೀರ್ತಿಯು ನನಗೆ ಬರುವುದು. ಇದೆಂತಹ ವಿಷಮ ಸಂಕಟವು ಇವಳು ನನ್ನ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನೆಲ್ಲ ಭಂಗಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಳು. ಆದರೇನು ? ನನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದು, ಇರಲಿ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿ ಇವಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇದೆೊಂದು ದೊಡ್ಡ ತೊಂದರೆಯಾದೀತು.

ಶಶಿ:—ಪ್ರಿಯನೆ ಅದೇಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತಿರುವೆ. ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು ನಡೆಸಿಕೊಡಲಾರದಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದೇ, ಏನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವೆ ? ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಆನಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಮುಖವು ಥಟ್ಟನೆ ಕಳೆಗುಂದಿತು. ನಾನು ನಿನ್ನೀವ್ಯಸನದ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾರೆನು. ನನ್ನನ್ನು ಮನ್ನಿಸು. ನಾನೇನಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ ?

ಅಭಿಮನ್ಯು:—(ಸಪ್ತೆವೋರೆಯಿಂದ) ಶಶಿ, ಅದೇಕೆ ಹಾಗಾಡುವೆ? ನಾನು ಹೇಗಿರುವೆನು ?

ಶಶಿ:—ಅದು ಹೋಗಲಿ, ನಾಥ ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡುವೆಯಾ ?

ಅಭಿಮನ್ಯು:—ಪ್ರಿಯೇ ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ನಡೆಸುವೆನು.

ಶಶಿ:—‘ ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ’ ಎಂದರೆ ಏನು ನಾಥ ?

ಅಭಿಮನ್ಯು:—ನಾನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ, ಆಗ ಹೋಗಲೇಬೇಕಾಗುವುದು. ಶಶಿ, ಆಗ ನಾನು ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಶಶಿ:—ಕಷ್ಟವೇಕೆ ? ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಾದ ಮಾವಂದಿರು ಯುದ್ಧವಾಡುವಾಗ ಕಷ್ಟವೇನು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಭಿ:—ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದೂ ಇಲ್ಲ.

ಶಶಿ:—ನನಗೀಗ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ನಿನಗಾಗಿ ವ್ಯಥೆಪಡುವೆನು
ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಜೀವನವು ಸುಖಮಯವಾಗಿರುವುದು. ನೀನೇ
ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಾಧಾರನು. ಅದರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳಿದೆ. ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು
ನಡೆಸು. ಕತ್ತಲೆಯು ಬಹಳವಾಯಿತು ಇನ್ನು ಮಲಗೋಣ ಬಾ ;

ಅಭಿ:—ಶಶಿ ನಡೆ, ಬರುವೆನು. (ಹೋಗುವರು)

ಐದನೆಯ ನೋಟ.

(ಅತಃಪುರ: ಉತ್ತರಿಯೂ ಶಶಿರೇಖಿಯೂ ಇರುವರು)

ಉತ್ತರ:—ತಂಗೀ, ಆಮೇಲೇನಾಯಿತು ?

ಶಶಿ:—ಅಕ್ಕಾ ಬಹಳಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನೆ ಏನನ್ನೋ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದರು.

ಉತ್ತರ:—ತರುವಾಯ ?

ಶಶಿ:—ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ, ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದರು.

ಉತ್ತರ:—ತಂಗೀ, ನೀನು ಭಯಪಡಬೇಡ. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗದಂತೆ ನಾನು ತಡೆಯುವೆನು.

ಶಶಿ:—ಅಕ್ಕಾ, ಜೋಕೆ ಕಳುಹಿಸೀಯೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ. ಇದನ್ನೇ ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೂ ಬೇಡುವುದು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಾಪಜಯಗಳು ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಧೀನವಲ್ಲ. ಎಂತಹವೀರರಾದರೂ ಒಂದುಸಲವಾದರೂ ಸೋಲಲೇಬೇಕಾಗುವುದು. ಪರಮೇಶ್ವರನಂತಹ ವೀರನೂ ಸಹ ನಮ್ಮ

ವಾವನವರಿಗೆ ಸೋತಿರುವನು. ಹಾಗಾದಮೇಲೆ ಮಿಕ್ಕವರ ವಾಡೇನು ? ಅಕ್ಕಾ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಅವರನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಗದು.

ಉತ್ತರ:—ಇಲ್ಲ ಶಶಿರೇಖೆ, ಭಯಪಡಬೇಡ ಹೋಗು ; ನಾನು ನಮ್ಮ ಪತಿಯ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನಷ್ಟೇ ಭಕ್ತಿಯನ್ನಿಟ್ಟಿಲ್ಲವೇ ? ನಾನು ಪತಿಯನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾರತಯುದ್ಧವು ಭಯಂಕರವಾದದ್ದು. ಅದಕ್ಕೆ ವೀರಾಧಿವೀರರೂ ಹೆದರುವರು. ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಎದುರಿಸಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಜಯಾಪಜಯಗಳು ನಮ್ಮಿಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನ ಕೃಪೆಯಿರುವವರಿಗೂ ನಮಗೇನು ಭಯ ? ಕೃಷ್ಣನು ಕೃಪಾಸಾಗರನು. ಅವನನ್ನು ನಂಬಿದವರಿಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಶಶಿರೇಖೆ, ಇನ್ನು ನೀನು ಭಯಪಡಬೇಡ ನಡೆ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಕಾದಿರಬಹುದು. ನಾನಿರುವಾಗ ನೀನು ಭಯಪಡಲು ಕಾರಣವಿಲ್ಲ ತಂಗೀ ಹೋಗಿಬಾ.

ಶಶಿರೇಖೆ:—ಅಕ್ಕಾ, ಉತ್ತರ, ನಿನ್ನ ಭರವಸೆಯ ಮಾತಿನಮೇಲೆ, ನಾನು ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿಬರುವೆನು. ನೀನು ಕಳುಹಿಸೀಯೆ ! (ಹೊರಡುವಳು)

ಉತ್ತರ:—(ಸ್ವಗತ) ಎಷ್ಟು ಪ್ರೇಮ ! ಎಷ್ಟು ವಿಶ್ವಾಸ !! ಇದ್ದರೆ ಇಂತಹ ಪತ್ನಿಯಿರಬೇಕು. ಪತಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿ ಹೋಗುವಳು ಇದಲ್ಲವೇ, ನಿಜವಾದ ಭಕ್ತಿ. ಶಶಿರೇಖೆ, ನಿನ್ನ ಜನ್ಮವು ಧನ್ಯವಾದದ್ದು. (ನೋಡಿ) ಓಹೋ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬರುತ್ತಿರುವನು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಮಗಳೇ, ಇಲ್ಲಿರುವೆಯೇಕೆ ? ಯೋಚಿಸುತ್ತಿಂತಿರುವೆಯಲ್ಲ ? ಏನು ಯೋಚನೆಯನ್ನು ನಿನ್ನಂತಹವಳಿಗೆ.

ಉತ್ತರ:—(ನಮಸ್ಕರಿಸಿ) ಸ್ವಾಮಿಯೆ, ಭಾರತ ಯುದ್ಧವಾಗುವುದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವೆನು.

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ :—ಮಗಳೆ ನಿನಗೇಕಾಯೋಚನೆಯು ? ಭಯಪಡಬೇಡ.
ಯುದ್ಧವಾಗಲೇಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :—ನಿಜವೇನು ? ಪ್ರಭುವೆ, ಹಾಗಾದರೆ ಯಾರು ನೋಲುವರು ?
ಯಾರು ಗೆಲ್ಲುವರು ?

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ :—ಉತ್ತರ, ಮಗಳೆ, ಇಷ್ಟೇಕೆ ಕಳೆಗುಂದಿಮಾತನಾಡುವೆ ?
ತಿಳಿಯಿತು (ನಗುತ್ತ) ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಪಾಂಡವರು ಗೆಲ್ಲುವರು.

ಉತ್ತರ :—ನಿಜವೇನು ಸ್ವಾಮಿಯೆ ?

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ :—ನನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಶಯವೇ ? ಮಗಳೆ, ಹೆದರೆ
ಬೇಡ ನಿನಗೇನೂ ಹೆದರಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಯುದ್ಧವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ
ಗಳಿವೆ. ಮಗೂ ಆದರೆ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಏನೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬಾ,
ಯೋಗೋಣ ಮನೆಗೆ. (ಹೋಗುವರು)

(ತೆರೆಬೀಳುವುದು.)

ಮೂರನೆಯ ಅಂಕವು.

ಒಂದನೆಯ ನೋಟ

(ರಾಜ ಸಭೆ: ಪಾಂಡವರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೂ ಇರುವರು)

ಭೀಮ:—ಪಾಸುದೇವನೆ, ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಆಗಲಾರದು ಸಂಧಿಗೆ ನಾನೊಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಅಣ್ಣನೂ ಅರ್ಜುನನೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲ ನಾನು ಬೇರೆಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಾಗಲಾರದು, ಯುದ್ಧವೇ ಆಗಬೇಕು. ದ್ರೌಪದೀಸು ವಸ್ತ್ರಾಪಹರಣದ ದೃಶ್ಯವು ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಮುಂದೆ ನಲಿದು ನರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ನಾನು ಯುದ್ಧಕೊಪ್ಪದಿರಬೇಕೆ? ನನ್ನಿಂದಾಗದು, ನಾನೊಪ್ಪಲಾರೆನು.

ಧರ್ಮರಾಯ:—ಇದೇನು? ಹೀಗೆ ಆತುವೆ? ನಮ್ಮ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರು ಆ ಕೌರವರು ಏನೇನು ಮಾಡಿದರೂ, ಅವರು ನಮಗೆ ಸಹೋದರರಲ್ಲವೇ? ಇದನ್ನು ತಿಳಿದೂ, ತಿಳಿದೂ ಅವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಮುಂದರಿಸಿ ಹೋದರೆ ದೇವದೇವನು ನಿಮ್ಮ ಕೊರಳನ್ನು ಕೊಯ್ಯದಿರುವನೇ? ಇದರಮೇಲೆ ಕೌರವರು, ಅವರೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದರೆ, ಸಂಧಿಗೆ ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ, ಆಮೇಲೆ ನಿನ್ನಿಷ್ಟ. ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿಕೊ. ಆದರೆ ಈಗ ತಿಳಿಯದೆ ನಿಂತಿರುವ ಅವರ ಮೇಲೆ ನಿನು ಹೇಗೆ ಕೈಮಾಡುವೆ? ಕೂಡದು, ಕೂಡದು. ಅವರಿಗೂ ನಮಗೂ ಯುದ್ಧವಾಗುವುದು ಕೇವಲ ಅನ್ಯಾಯ.

ಭೀಮ:—ಅಣ್ಣಾ ನೀನೇನಾದರೂ ಹೇಳಿಕೋ ಅನ್ಯಾಯವೇ ಆಗಲಿ, ಮೋಸವೇ ಆಗಲಿ, ಏನಾದರೂ ಆಗಲಿ. ಅದು ಹೇಗೆ ಅನ್ಯಾಯ? ಅಣ್ಣ, ನಿನಗೆ ಜ್ಞಾಪಕವಿದೆಯೇ, ಅರಗಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಆನಂದಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಅವರು ನಿನಗೆ ಧರ್ಮಿಷ್ಟರೇ ಅಣ್ಣ?

ಈ ಧರ್ಮವೂ, ಈ ಧರ್ಮದ ಮುಸುಕನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವ ಅನ್ಯಾಯವೂ ನನಗೆ ಸರಿಬೀಳದು. ಅಣ್ಣಾ ನೀನೇನಾದರೂ ಹೇಳಿಕೋ ದ್ರೌಪದಿಯ ಆರ್ತನಾದವು ಇಂದಿಗೂ ನನ್ನ ಕರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೋರವಾಗಿ ಧ್ವನಿಗೈಯುತ್ತಿದೆ. ಅದಾಗದು ಅದಾಗದು. ಈ ಭೀಮನು ಶತ್ರು ಸೈನ್ಯದ ರಕ್ತವನ್ನು ಹೀರದೆ ಎಂದಿಗೂ ಸುಮ್ಮನಿರತಕ್ಕವನಲ್ಲ. ನಿನ್ನಾಜ್ಞೆಯು ಇಂದು ಭೀಮನಿಂದ ಉಲ್ಲಂಘಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು ನೀನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಧರ್ಮ :—ಹಾಗಾದರೆ ಇಂದು ಭೀಮಸೇನನು ತನ್ನ ಗ್ರಹಣ ಮಾತನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದನೋ ? ಭೀಮನೆ ನಿನಗೇಕೆ ಈ ದುರ್ಬುದ್ಧಿ. ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ನೀನು ಎದ್ದು ಕಲಿಸಿದವರನ್ನೂ, ಹಿರಿಯರನ್ನೂ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದು ಈಗ ನನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವೆಯಾ ? ಆಗಲಿ ಭೀಮಾ, ನಿನ್ನ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಗೆ ತಕ್ಕ ಫಲವನ್ನನುಭವಿಸುವೆ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ವರಮಾಕ್ಮನ ಮಾತನ್ನಾದರೂ ಆಲ್ಲಗಳೆಯುವೆತಾನೆ ?

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ :—ಭೀಮಸೇನ ಇದೇನಿದು ನೀನು ಅಣ್ಣನಾಜ್ಞೆಗೆ ಪ್ರತಿ ಹೇಳಿದುದನ್ನು ನಾನಿದುವರಿವಿಗೂ ಕೇಳಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಇಂದೇಕೆ ನೀನು ಉಸ್ಸತ್ತನಾಗಿರುವೆ ? ಅರ್ಜುನನು ವೀರನಾದರೂ ಅಣ್ಣನಾಜ್ಞೆಗೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು ಕುಳಿತಿರುವನು ನೋಡಿದೆಯಾ ?

ಅರ್ಜುನ :—ಕೃಷ್ಣ ಸ್ವಾಮಿಯೆ, ನಾನಿದು ಅಣ್ಣನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವೆನು. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ತಡೆಯಲಾರದೆ, ಅಶ್ಲೋಕ ಕಲ್ಲೋಲವಾಗಿದೆ ವನುದೇವ ತನಯನೆ, ನಿನಗೆ ಹೇಳುವುದೇನಿದೆ. ಅಂದು ನೀಚ ಕರ್ಣನು ನುಡಿದ ಬಿರುನುಡಿಗಳು ಬಲವಾಗಿ ನನ್ನ ಮಿದುಳಿಗೆ ನೆಟ್ಟಿವೆ. ಸ್ವಾಮಿಯೆ, ನನ್ನಿಂದಾಗದು ಮರೆಯಲು ಆದ್ಯತ್ಯವನ್ನು. ಆ ರಮಣೀಮಣಿಯಾದ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಅಸತಿಯೆಂದು ನಿಂದಿಸಿದ, ಕರ್ಣನ ತಿರವನ್ನು ತೆಗೆಯದೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೆ 'ಭಂಗ

ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ' ನೆಂಬ ಅಪವಾದವು ನನ್ನನ್ನು ಮುತ್ತುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಹೇ ಸ್ವಾಮಿಯೆ ! ಆ ನೀಚ ಕರ್ಣನ ತಲೆಯನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಹಾರಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಸಾಯಬೇಕು. ನನ್ನಾಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು ಭಂಗವಾಗಲಾರದು. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಾನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನಿತ್ತಿರುವೆನು. ಆದರೆ ಸಂಧಿ.....ಸಂಧಿ ಎಂದರೇನು ಪ್ರಭು? ಕೌರವರೊಡನೆ ಸಂಧಿಯೆ ? ಕೇಸರಿಗೂ ಶೃಗಾಲಕ್ಕೂ ಆದ ಸಂಧಿಯಾಗುವುದೆ. ಸ್ವಾಮಿಯೆ ನಾನಿನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರೆನು. ಯುದ್ಧವೇ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಬೇಕು. ನನಗೆ ಬೇಕಾದುದು ಯುದ್ಧ, ಯುದ್ಧ. ಕರ್ಣನ ತಿರಚ್ಛೇದನ.

ಭೀಮ:— ಭಲೆ, ಅರ್ಜುನ ಚಿಕ್ಕವನಾದರೂ ನಿನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದೆಂದು ನಾನು ಆಗಾಗ ಹೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇ? ನಾನೂ ನಿನ್ನವಾದವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದೆನು. ಸಂದಿಯಂತೆ ! ಆ ಪಿಶಾಚಿಯೊಡನೆ ಮಾನವನಿಗಿಂದಾದರೂ ಸಂಧಿಯಾಗುವುದೇ? ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ, ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ' ಸಂಧಿ ' ಎಂಬ ಸುದ್ದಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬರಕೂಡದು ಭಾರತ ಯುದ್ಧವಾಗಬೇಕು. ಆ ದುಶ್ವಾಸನ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಪ್ರತೀಕಾರವಾಗಬೇಕು. ಅವನು ಭಂಗಹೊಂದಬೇಕು. ಸುಯೋಧನನ ತೊಡೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ನಾನು ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕು. ಸತಿಗೆ ದುಶ್ವಾಸನ ರಕ್ತದಿಂದ ತಲೆ ಬಾಚಬೇಕು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಯೆ? ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆ ನರ ಪಿಶಾಚಿಗಳ ರುಂಡಗಳನ್ನು ಕಡಹುತ್ತ ರಕ್ತವನ್ನು ಅಭಿಷೇಕಮಾಡುತ್ತ ಕುಣಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಾಲರುದ್ರನಂತಿರಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರಲು, ಸಂಧಿಯೆಂತಹುದು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನೇ, ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಾದ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಣ್ಣನ ' ಧರ್ಮದ ಕಂತೆ ' ಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತೆಗೆಯಬೇಡ. ಅನೀತಿಯೊಂದಡಗೂಡಿದ ಅನ್ಯಾಯವು ಧರ್ಮವೇ ಪರಮಾತ್ಮ, ನೀನು ಯುದ್ಧವನ್ನೇ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರತಕ್ಕದ್ದು. ಒಂದುವೇಳೆ ಕೌರವರು ಸಂಧಿಗೂ ಒಪ್ಪದೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ, ಮೊದಲೇ ಒಪ್ಪದೆ,

ಹೇಡಿಗಳಂತೆ ಓಡಿಹೋಗುವುದಾದರೆ ಅಂದು ನನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಲ್ಲಾ ನೀರಿನಲ್ಲಿಟ್ಟ ಬಿಂಕಿಯಂತಾಗಲಿ ; ನನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳು ಅಂದಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಲಿ. ಅದುವರೆಗೂ ಅವರು ಸಂಧಿಗೊಪ್ಪಿದರೂ, ಯಾವುದಾದರೊಂದು ನೆವದಿಂದ ಜಗಳಹಚ್ಚಿ, ಯುದ್ಧವನ್ನೇ, ಯುದ್ಧವನ್ನೇ ನೀನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವೆಯೆ ? ಇದೊಂದನ್ನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಬೇಡುವೆನು ಪರಮಾತ್ಮನೆ. ದಯೆಯಿಂದ ಪಾಂಡವರ ಹಿತಚಿಂತನೆಯನ್ನು ನೀವು ಮಾಡುವಂತಿದ್ದರೆ, ಯುದ್ಧವನ್ನೇ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು ಭಾರತಯುದ್ಧವಂತೂ ಆಗಲೇಬೇಕು ಇದೇ ನನ್ನ ಅಭಿಮತ. ಇದೇ ನನ್ನ ಕೋರಿಕೆ. ನನ್ನ ಬಿಕ್ಕು.

ಅರ್ಜುನ:—ಸ್ವಾಮಿಯೆ, ನನ್ನ ಗ್ರಹಣು ಈಗ ಏನೇನನ್ನು ಹೇಳಿದನೋ, ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಳಿರುವಿರಷ್ಟೆ ನಾನೇಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಹರಣ ಮಾಡಲಿ ಪ್ರಭುವೆ, ಅಣ್ಣನು ಹೇಳಿದಂತೆ, ಕೌರವರು ಎಂದು ಹೇಡಿಗಳಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋಗುವರೋ, ಅಂದು ನನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯೂ ಭಂಗವಾಗಲಿ. ಈಗ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ನನಗೆ ಬೇರೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೌರವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಸಣ್ಣ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಭಂಗ ನೆನಸಿಕೊಂಡು, ಮತ್ತೆ ಕೌರವರಿಂದ ಹೀಯಾಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಹಾಸ್ಯಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಇರಲು ನನ್ನಿಂದಾಗದು ಪ್ರಭುವೆ. ಅಣ್ಣನು ಧರ್ಮವು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಬಳಿ ಮೂರ್ತೀಕರಿಸಿ ಬರಲಾಗದು. ಅಣ್ಣನ ಧರ್ಮವು ಆತನಲ್ಲಿಯೇ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇರಲಿ ಈಗ ಧರ್ಮದಿಂದೇನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಉಪಯೋಗ ವಿದ್ವೀತೆಂದು ನೀನು ತಿಳಿದೀಯೆ, ಸ್ವಾಮಿಯೆ ಹಾಗೆಂದಿಗೂ ತಿಳಿಯಬೇಡ. ಧರ್ಮವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದುದಾದರೆ ಅದು ಒಪ್ಪುವುದು. ಅದಿಲ್ಲದೆ, ಅಣ್ಣನು ಹೇಳುವ ಧರ್ಮವು ಒಂದು ವಿಧವಾಗಿರುವುದು ಪ್ರಭುವೆ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಯುದ್ಧ, ಯುದ್ಧವನ್ನೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು.

ಭರ್ಮ ರಾಯ:—ಅರ್ಜುನ, ನೀನೀ ಪರಿ ಮಾತನಾಡುವೆಯೆಂದು ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ನನಗೂ ಕೋಪವಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೊಂಡೆಯಾ ? ಆ ವಸ್ತ್ರಾಪಹರಣವು ನನಗೂ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿರುವುದು. ಆದರೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮಂತೆ ಬಾಯಿಂದ ಬರಿಯ ಪೌರುಷವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ, ಕೇಳು, ಧರ್ಮವೆಂದರೇನೆಂದು ನೀನು ತಿಳಿದಿರುವೆ. ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನು ಸಂಧಿಗೆ ಹೋಗಲಿ, ಸಂಧಿಯಾದರೆ ಆಗಲಿ, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಯುದ್ಧವೇ ಸಿದ್ಧವಾಗಲಿ. ನೀನು ಮಾತ್ರ ಹೀಗೆಲ್ಲ ಮಾತನಾಡಬೇಡ. ನಿನ್ನನುಜರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ನಿನಗೆ ತರವೋ ? ನಿನ್ನ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರ ಕರುಳು ಕೊಯ್ಯುವುದು ನಿನ್ನ ಧರ್ಮವೋ ? ಹೇಳು ? ಯೋಚಿಸು, ಯೋಚಿಸಿ ಹೇಳು.

ಅರ್ಜುನ:—ನೀನು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲ ಸರಿ. ನಾನೊಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವೆನು ಅಣ್ಣ. ಆದರೆ—ಆದರೆ ಅಂದು ಅವರು ಏಕೆ ಅಂತಹ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರಣ್ಣ ? ಸಹಿಸಲು ಮನುಜರಿಂದ ಆದೀತೆ ಅದು. ಆ ಸಾಧ್ವಿಯ ಆರ್ತನಾದವು ಕಟುಕರ ಕಬ್ಬಿಣದ ಹೃದಯವನ್ನು ಬೆಣ್ಣೆಯಂತೆ ಕರಗಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಕರ್ಣನು ನಿಂದಿಸಿದುದು ನಿನಗೆ ಕೇಳಿಸಿತೆ ? ಆ ದುಶ್ವಾಸನು ಸೀರೆಯನ್ನೆಳೆವಾಗ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಅದನ್ನು ನೋಡಿದುವೆ ? ಸೈಂಧವನು ದುರ್ಯೋಧನನ ಪ್ರೇರಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಕರೆದೊಯ್ಯುವಾಗ ನೀನು ಅದನ್ನು ನೋಡಲಿಲ್ಲವೇನಣ್ಣ ? ಅದನೆಲ್ಲ ನೀನು ನೋಡಿದ್ದರೆ, ನಿನಗೀ ಧರ್ಮ ಭ್ರಾಂತಿಯು ಆವರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವಿದೆಯೇನು, ಅಣ್ಣ ಹೇಳು. ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಧರ್ಮ. ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯ. ಅವರ ನ್ಯಾಯವು ಹೇಗಿರುವುದೋ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲಿ ನಾವು ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಕೊಡೋಣ. ಇನ್ನು ಹೆಂಗಸಿನಂತೆ ಆಡಬೇಕೇನು ? ಅಣ್ಣ ನಿನ್ನಾಜ್ಞೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಇಷ್ಟು ದಿನವೂ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಅಲೆದುದಾಯಿತು. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ತುಳಿದುದಾಯಿತು. ಆರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟುದಾಯಿತು. ಇನ್ನು ನಿನ್ನಾಜ್ಞೆಯು ನನ್ನನ್ನಾಳಲಾರದು.

ಧರ್ಮರಾಯ:—ಅರ್ಜುನ, ಹಾಗಾದರೆ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ನಿನ್ನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಖಂಡಿಸುವೆಯೇನು ? ಕುರುಪಿತಾಮಹರ ಎದೆಯಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನ ಬಾಣಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು ರಕ್ತ ಸುರಿಪೆಯೇನು ?

ಅರ್ಜುನ:—ಅಯ್ಯೋ ಹಾಗೆಯೇ, ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರಮುಂದೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲಾರೆ.

ಭೀಮ:—(ಸ್ವ) ಯುದ್ಧವೇನೋ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಆಗುವುದು. ಈ ಗೇಕೆ ಧರ್ಮಜನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೋಯಿಸಲಿ (ಪ್ರ) ಸಂಧಿಯೇಬೇಕು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ಹಾಗಾದರೆ ಸಂಧಿಗೊಪ್ಪಿಸುವೆನು. (ಹೋಗುವರು)

ಎರಡನೆಯ ನೋಟ.

(ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯ ಮಾರ್ಗ, ಅಭಿಮನ್ಯುವೂ, ದ್ರೌಪದಿಯೂ, ಭಿಮಾರ್ಜುನರೂ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೂ ಇರುವರು.)

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ನಿಮಗೇನು ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದೆಯೇ ಹೇಗೆ ? ಘಳಿಗೆ ಗೊಂದು ಮಾತನಾಡುತ್ತೀರಿ. ನನಗೆ ಬೇರೆ ತಿಳಿಯದು, ಹೇಗಾದರೂ ದೌತೃವು ಕಷ್ಟ. ಬಹು ಕಷ್ಟ. ಒಮ್ಮೆ ಸಂಧಿಯನ್ನುವಿರಿ, ಒಮ್ಮೆ ಯುದ್ಧವೆನ್ನುವಿರಿ. ನಿಮ್ಮಿಂದ ನನಗೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಏನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲಿ? ಈಗಲಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಬಿಚ್ಚಿ. ಜ್ಞಾನವಿಟ್ಟು, ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿರಿ. ಪುನಃ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ದೂರ ಹೋಗುವವರಿವಿಗೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು, ಬಳಿಕ ಬಂದು, 'ಸಂಧಿ, ಸಂಧಿಯೇ ಬೇಕು ಎಂದೀರಿ' ತುಂಬಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ 'ಸಂಧಿ' 'ಸಂಧಿ' ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಹಾರಾಡಿ ಹೋದಿರಿ, ಈಗೇನು ? ಬೇಗನೆ ಹೇಳಿರಿ ನನಗೆ ಹೊತ್ತಾಯಿತು.

ಅಭಿಮನ್ಯು:—ಮಾವ, ಸುಮ್ಮನೇಕೆ ಕೂಗುತ್ತಿರುವೆ. ಯುದ್ಧವು ಬೇಕೆಂಬುದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದೆ? ಯುದ್ಧ, ಯುದ್ಧವೆಂದು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೀರರು ಕೂಗುತ್ತಿರಲು ಹೇಡಿತನದ ಸಂಧಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಂದು ಧರ್ಮವೆಂಬ, ಅಧರ್ಮದ ಕೀಲುಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ತಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ, 'ಅವರನ್ನು ಕೊಂದಂತಾಗುವುದು.' 'ಇವರನ್ನು ಕೊಂದಂತಾಗುವುದು.' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಸವಾದ ಬರುವುದೆಂದಂಜಿಸಿ, ಸಂಧಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೇಗೋಪಡೆದು, ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲ ಏನೂ ತಿಳಿಯದ ವನಂತೆ ನಟಿಸುವೆಯಾ? ಅದಿಲ್ಲ ಸಾಗದು. ಈಗ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದುದು ಯುದ್ಧ, ಮಾವಾ; ಆ ನೀಚರಾದ ಕೌರವರಿಗೆ ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಾಡಲು ಸಮಯವು ಬೇಕಾಗಿರುವುದು. ಅವರಿಂದ ತಪ್ಪದೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು.

ಭೀಮ:—ಹೇ ಜನಾರ್ದನ, ನಾರಾಯಣಾ, ಕೃಷ್ಣಾ, ನಿನ್ನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ಯುದ್ಧವೇ ಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿ ನಾನುಕೇಳಿದಾಗ, ನೀನೂ ಅಣ್ಣನೂ ನನ್ನ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿ ಸಿಡಿರಿ. ಇದು ನ್ಯಾಯವೇ ನಿನಗೆ. ನನಗಾದರೂ ಈಗ ತುಂಬ ರೋಷವೇರಿರುವುದು. ನೀನು ಸಂಧಿಯನ್ನೊಪ್ಪಿಕೊಂಡುಬಂದರೆ, ನಾನೂ ಅರ್ಜುನನೂ ಮುಂದುವರಿದು ಹೋಗಿ, ಕೌರವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಧ್ವಂಸಪಡಿಸಿ, ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುವೆವು. ತಿಳಿಯಿತೇ ಕೃಷ್ಣ, ನೀನು ಮಾತ್ರ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಯುದ್ಧವನ್ನೇ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು. ನನಗೆ ಬೇಕಾದುದು ರಕ್ತಪಾತವಲ್ಲ. ರಕ್ತದ ನದಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಮುಳುಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಬಲವತ್ತರವಾದ ಆಸೆಯೂ, ದ್ರೌಪದಿಯ ಆರ್ತನಾದವೂ, ನನ್ನ ಮಿಡಿಳು, ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಲವಾಗಿ ನೆಟ್ಟಿಹೋಗಿವೆ. ನಾನದನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಲು ಶಕ್ತಿವಂತನಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ಉಪನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಕಳೆದರೇನುಫಲ? ಏಳು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನೇ, ಹೋಗು, ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಕೌರವೇಶ್ವರನಿಗೆ ನೀನು ವಂದಿಸದೆ, ನಿಂದಿಸಿ,

ನಿಂದಿಸಿ, ನನ್ನ ಕಠೋರತಮ ಕಾರ್ಯಗಳ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೇಗ ನೋಡುವೆಯೆಂದು ಹೇಳು, ಮರೆತೀಯೆ. ದುಶ್ವಾಸನಿಗೆ ಭೀಮನು ಬೇಗನೆ ನಿನಗೆ ಪುಣ್ಯಲೋಕಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವನು. ಬೇಗ ನಿನ್ನ ಅಂತಿಮ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿರು. ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿ ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧವು ಪೊದಲಾಗುವವರಿಗೂ ಸುಖದಿಂದಿರು, ಎಂದು ಹೇಳು, ಕೃಷ್ಣ; ಮತ್ತೆ ಯಾರಿರುವರು? ಕರ್ಣನಿಗೆ ಅರ್ಜುನನ ಬಾಣದ ಗುರಿಗೆ ತಲೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರೆಂದು ಹೇಳು. ಸಂಧಿಯ ಸುದ್ದಿಯನ್ನಾದರೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಎತ್ತೀಯೆ. ಯುದ್ಧವೇ ಖಂಡಿತವೆಂದು ತಿಳಿದು ನಾನು ಸುಖದಿಂದಿರುವೆನು, ಹೋಗು, ತ್ರೀಕೃಷ್ಣಾ. ಹೊರಡು.

ಅರ್ಜುನ:—ಸ್ವಾಮಿಯೆ, ಉದಾಸೀನ ಮಾಡಲಾಗದು, ಈಗ ನಾನು ನಂಬಿ ತಮ್ಮ ಪಾದವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬೇಡಲು ಬಂದಿರುವೆನು. ನಾನು ಯುದ್ಧವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾಗ, ಅಣ್ಣನು ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರ ಮಾತನ್ನು ತಂದು ನನ್ನನ್ನು, ಸಂಭಿಗೊಪ್ಪಿಸಿದನು ಆದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾನು ಸಂಭಿಗೊಪ್ಪಿರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನಾಮನವು ಕರ್ಣನ ತಿರದ ಪೇಲೆ ಇರುವಾಗ ನನಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ ತಿಳಿದೀತು. ನೀನು ಅನಾಥರಕ್ಷಕನು, ನಮ್ಮ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡು. ಯುದ್ಧವೆಂಬ ಹೋಮದಲ್ಲಿ, ದುರ್ಯೋಧನ, ಕರ್ಣ, ಶಕುನಿಗಳೆಂಬ ಆಹುತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ವರವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದಿರುವೆನು. ಸ್ವಾಮಿಯೆ, ಯುದ್ಧವೇ ಖಂಡಿತವಾಗಿರಲಿ, ಜ್ಞಾಪಕದ ಲಿಟ್ಟಿರು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ಯುದ್ಧ. ಯುದ್ಧ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ನನ್ನ ಕಿವಿಗಳು ಕಿವುಡಾಗಿ ಹೋಗಿರುವುದು. ಒಂದುಸಲ ಹೇಳಿದರೆ ತಿಳಿಯದೇ! ನಿಮಗೆ ಯಾವುದು ಪ್ರಿಯವೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವುದು ನನ್ನ ಕೆಲಸ. ಈಗೇನು? ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಕೇಳುವೆನು ಮಗಳೆ, ನಿನಗೇನಾಗಬೇಕು! ಏನು ಕೇಳಲಿ ಬಂದಿರುವೆ?

ದ್ರೌಪದಿ:—ಪರಮಾತ್ಮನೆ, ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅಣುಮಾತ್ರವಾದರೂ ಸ್ಥಳಕೊಡುವುದಾದರೆ, ನನ್ನೀ ದೀನವಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳು. ನನಗೊದಗಿದ ಘೋರವಾದ ಅಪಮಾನವು ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಸೂರೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಸಂಧಿಗೊಪ್ಪಿದರೇನು, ನನ್ನ ಪತಿಗಳು? ಸ್ವಾಮಿಯೆ, ಯುದ್ಧ ಕ್ಷೇಪ್ಪಡಿ. ದೇವದೇವನೆ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪತಿಯು ದುಶ್ವಾಸನನ್ನು ಕೊಂದರೆ ನಾನು ಕೂದಲನ್ನು ಗಂಟುಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಪರಮಾತ್ಮಾ, ಇದೊಂದನ್ನು ಮಾಡು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ಆಗಲಿ, ಮಗಳೇ ಅದನ್ನೇ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವೆನು.
(ಎಲ್ಲರೂ ಹೋಗುವರು)

ಮೂರನೆಯ ನೋಟ.

(ವನದಲ್ಲಿರುವರು, ಅಭಿಮನ್ಯುವೂ ಉತ್ತರೆಯೂ ಇರುವರು.)

ಉತ್ತರ:—ಪ್ರಿಯನೆ, ಅಲ್ಲಿ ನೋಡು, ನದಿಯು ಹೇಗೆ ಹೇಯುತ್ತಿರುವುದು. ಗಂಭೀರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ, ಆ ಮೃಗವು ತನ್ನ ಮರಿಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುವುದು, ನೋಡು. ಆ ಪುಷ್ಕರಣಿ ಯಲ್ಲಿ ಹಂಸಗಳು ನೋಡು, ಎಷ್ಟು ಮನೋಹರವಾಗಿ ಈಜುತ್ತಿರುವುವು. ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದಂತೆ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನೋಡು ಸೂರ್ಯನು ಹೇಗೆ ಮೂಡುತ್ತಿರುವನು. ಆ ಕೆಂಧೂಳಿಯು ಹೇಗೆ ಜಗವನ್ನೆಬ್ಬಿಸುವುದು ನೋಡುತ್ತಿರುವೆಯಾ? ಚಂದ್ರಮನು ನೋಡು ವ್ಯಸನದಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವನು. ತಾರೆಗಳು ಅದೃಶ್ಯವಾಗಿರುವುವು ರಜನೀ ಮಣಿಯು ಸೂರ್ಯದೇವನಿಗೆ ಬೆದರಿ ಓಡುತ್ತಿರುವುದು. ಈ ಪ್ರಾತಃಕಾಲವು ಎಷ್ಟು ಮನೋಹರವಾಗಿ ಕಾಣುವುದು.

ಅಭಿಮನ್ಯು:—ಹೌದು ಉತ್ತರ, ನೋಡುತ್ತಿರುವೆನು, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೊಬಗನ್ನು. ಪ್ರಿಯೆ, ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿದೆಯಾ ಆ ಎಳೆಗೆಂಪಿನ ಮಾವಿನ ಗಿಡವನ್ನು ! ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಹಕ್ಕಿಗಳು ಕೂಗುತ್ತ ಸಂಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಡುತ್ತಿರುವುದು. ಇನ್ನೂ ನೋಡು ಉತ್ತರ, ನಿನಗಾವುದರಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿಯಿರುವುದು ?

ಉತ್ತರ:—ಅದೇಕೆ, ಪ್ರಿಯನೆ ಹಾಗೆ ಕೇಳುವೆ ? ಅಭಿರುಚಿಯಾವುದರ ಲ್ಲಿಂದರೆ ಏನು ಹೇಳಲಿ. ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳಚಾರ್ತುರ್ಯವೆ ಇಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ವಿಚಾರ ವಿಚಕ್ಷಣೆಯೇ ಯಾವುದು ಮನೋರಂಜನವಲ್ಲ ?

ಅಭಿಮನ್ಯು:—ಕಾಂತೆ, ಅದೇಕೆ ಕೆಲದಿನಗಳಿಂದ ನೀನು ಕುಂದಿದ ಮುಖ ವುಳ್ಳಳಾಗಿರುವೆ ?

ಉತ್ತರ:—ಆದಂತಿರಲಿ, ಪ್ರಿಯನೆ, ಬಾಲಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ಕಣ್ಣು ಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಚುಚ್ಚುವುವು ?

ಅಭಿಮನ್ಯು:—ಮಾತು ಮರೆಸುವುದರಲ್ಲಿ ನೀನು ಚತುರಳು. ಇರಲಿ. ಇದೋ ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳು. ಆ ಸೂರ್ಯನು ಹೇಗಾದರೂ ಇರಲಿ.

ಉತ್ತರ:—ಏನದು ಪ್ರಿಯನೆ, ಅತಿತ್ವರ ?

ಅಭಿಮನ್ಯು:—ರಣದಲ್ಲಿ ಜಗದೇಕ ವೀರರನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇದೇ ಸಮಯ ಕೌರವರ ಗರ್ವಭಂಗ ಮಾಡಲು ವೇಳೆಯಿದು. ಪ್ರತೀಕಾರಕ್ಕೆ ಸಮಯವಿದು. ಯುದ್ಧವು ಹೇಗಿರುವುದು ? ಭೀಮಸೇನನ ಬಾಹು ಬಲಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗುವ ದುಶ್ವಾಸನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಗು ಬರುವುದು. ಪಿತನ ಕ್ರೂರ ಬಾಣಗಳಿಗೆ ಆಹುತಿಯಾಗುವ ಕರ್ಣನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಗುವುದು. ಕೌರವೇಶ್ವರನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ವ್ಯಸನವಾಗುವುದು. ಶಕುನಿಯ ಕಪಟ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ರೋಷವೇರುವುದು. ದೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ರಾಜನ

ಶೋಕವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಕನಿಕರವಾಗುವುದು. ಹೀಗೆ ನೋಡು, ಇದರಲ್ಲಿ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ವ್ಯಸನ, ಕನಿಕರ, ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಆನಂದ, ಪ್ರತೀಕಾರಗಳ ನೋಟವನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸ ಬಹುದು. ಇಂತಹ ಸುಸಮರವು ಹಿಂದೆಯಾಗಿಲ್ಲ, ಮುಂದೆಯಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಮನೋವಲ್ಲಭೆ, ಅದೇಕೆ ನಿನ್ನ ಮುಖವು ತಟ್ಟನೆ ಕಳೆಗುಂದಿತು.

ಉತ್ತರ:—ಕಾಳಗದ ವಿಚಾರವು ನನಗೆ ಬೇಡ. ನಾನು ಕೇಳಲೂ ಆರನು. ನಾಥ! ಯುದ್ಧವೆಂದರೆ ಅದೇಕೆನು ನನ್ನ ಮೈ ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗುವುದು, ಭಯವಾಗುವುದು. ಅದರ ಭೀಕರ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ನಿನಗಾನಂದವೇ? ಪ್ರಿಯನೆ, ಅಲ್ಲಿ ಸಹೋದರರ ರಕ್ತವನ್ನು ನೋಡಲು ಭಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಪ್ರೀತಿಯ ಗುರುಗಳ ಹೃದಯವನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಗಾಯಮಾಡಲು, ಹೆದರಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ತಂದೆಗಳ ಬಂಧುಗಳ ಕತ್ತನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಅದರಿಂದ ಹೊರಜಿಮ್ಮುವ ರಕ್ತಧಾರೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಲು ಅಂಜಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಪ್ರಿಯನೆ, ನೀನೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆಯಾ? ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಠೋರತರವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ, ಬಂಧುಜನರ ತಲೆಯನ್ನೊಡೆಯುತ್ತ, ಅವರ ಪತ್ನೀ ಪುತ್ರರ ಗೋಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಆನಂದಿಸಲು ನೀನೂ ಹೋಗಳೆಸುವೆಯಾ? ಸಾಧ್ಯವಿರನೇಕರ ಕಠೋರತಮ ಶಾಪವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳವನ್ನೀಯುತ್ತ ಬಾಣಗಳ ಏಟನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತ, ನಿರ್ದಯೆ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೀನೂ ಪೂಜೆಮಾಡುವೆಯಾ? ಅಂತಾದರೆ, ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೇ? ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಕರಗಿಸುವ ಪತಿವ್ರತೆಯರ ಅಳುವು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕರಗಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಯುದ್ಧವೇತಕ್ಕೆ? ಅದರಿಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜನ?

ಅಭಿ:—ಇದೇನು ಹೃದಯೇಶ್ವರಿ, ಇಂದೇಕೋ ಒಂದು ವಿಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವೆ? ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಅರ್ಥವು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಮನೋಗತವೇನು?

ಉತ್ತರ:—ನೀನರಿಯದ ಮನೋಗತ ಬೇರೆಯಾವುದು, ರಾಜರಿಗೆ ಯಾವುದರಿಂದ ವೀರಸ್ವರ್ಗವೆಂದು ಹೇಳುವೆಯೋ ಅದರಿಂದ ಈ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿನಗೇಕೆ ಆತುರವಾದ ಆದರ! ಕಾಲವಿಲ್ಲವೆ?

ಅಭಿಮನ್ಯು:—ಯುದ್ಧವೇ? ಈಗ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿಯಲ್ಲದೆ ನಾವು ಪೃಥ್ವೀಪತಿಗಳಾಗುವುದು ಹೇಗೆ? ನಾನು ಯುವರಾಜನಾಗುವುದು ನಿನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲವೇ? ಕೌರವರು ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಅಪಮಾನಕ್ಕೆ ನಾವೆಂದು ಬಹುಮಾನ ಮಾಡಬೇಕು ಉತ್ತರ, ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಯುದ್ಧವೇ ಸಮಯ. ಈ ಯುದ್ಧದಿಂದಲೇ ನ್ಯಾಯವುಗೆಲ್ಲವುದು. ಅದು ಪ್ರತೀಕಾರದ ಭಯಂಕರಾಗ್ನಿ ಅದರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ, ಅನ್ಯಾಯಗಳಿಗೆ ಜಗಳವಾಗುವುದು. ಗೆಲುವು, ಸೋಲು ನಮ್ಮದಲ್ಲ.

ಉತ್ತರ:—ಹಾಗಾದರೆ ಪ್ರಿಯನೆ, ಗೆಲುವುಸೋಲುಗಳು ನಮ್ಮದಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದರಿಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜನ ವಾದೀತು? ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಾರದೇಕೆ? ಪ್ರಿಯನೆ, ಅನೇಕ ಹತ್ಯೆಗಳು ಜರುಗಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟುವ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ನೀನು ಯುವರಾಜನಾಗಬೇಕೆ? ನನಗಂತೂ ಆ ಯುವರಾಣಿಯ ಪದವಿಯಿಲ್ಲರಲು, ಭಯವಾಗುವುದು.

ಅಭಿಮನ್ಯು:—ಭಯಪಡುವೆಯೇನು? ಪ್ರಿಯೆ, ಈಗಲೂ ನಾನು ನಿನ್ನ ಬಳಿಯಿರುವಾಗಲೂ ನಿನಗೇಕೆ ಅಂಜಿಕೆ?

ಉತ್ತರ:—ನಾಥ, ನನಗೇನೋ ಬಹಳ ಭಯವಾಗುವುದು. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು, ಅಶಾಂತಿಯಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋಗಿದೆ. ನೀನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡ.

ಅಭಿಮನ್ಯು:—ನಡೆ ಉತ್ತರ, ನೀನೇಕೋ ಬಹಳ ಅಧೀರಳಾಗಿರುವೆ?
(ಹೋಗುವರು.)

ನಾಲ್ಕನೆಯ ನೋಟ.

(ದುರ್ಯೋಧನ, ಶಿಬಿರ, ಕರ್ಣನೊಬ್ಬನೇ ಇರುವರು)

ಕರ್ಣ:—ಅಯ್ಯೋ, ತಿಳಿಯದೆ ಯೋಚಿಸದೆ, ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಅಸತಿಯೆಂದು ನಿಂದಿಸಿದೆನು. ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಾಗಿ ಕೌರವೇಶ್ವರನಮುಂದೆ ಶಪಥನಾಡಿದೆನು. ನನ್ನ ತಮ್ಮನನ್ನು ಕೊಲ್ಪುದೇ? ಪಾಂಡವರು ನನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ, ಅಯ್ಯೋ, ಈ ನರಕದ ದಾರಿಯನ್ನೇ ನಾನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ನೀ ಸಂತಹ ಕ್ರೂರನು!! ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ದೇವರೆಂದು ತಿಳಿದು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು. ನೀನೇ ನನ್ನ ತ್ಸಾಹವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೀರಿದೆ. ಪಾಂಡವರು ನನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರೆಂದು ಯುದ್ಧದ ಸಮಯದಲ್ಲಯೇ ತಿಳಿವಾಡಿದೆ. ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿದ್ದರ ನಾನೆಷ್ಟು ಸುಖಿಯಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದೆನು? ಈಗ ಸ್ವಾಮಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ನಾನು ನಿನ್ನ ಕ್ರೂರ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪಾರ್ಥನ ಕೋಮಲತರ ಹೃದಯದ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಬಿಡಲಿ? ಪವನಜ ಸುತನು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಅಂತಹ ವಿರನನ್ನ ಹೇಗೆ ಕೊಲ್ಲಲಿ? ಧರ್ಮಶರೀರಿಯಾದ ಆ ಪೂಜ್ಯ ತಮ್ಮನನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಾಯಿಸಲಿ? ಅಯ್ಯೋ! ಅಯ್ಯೋ!! ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಗಿಯಿಂದ ಬಿಂದು ಭಸ್ಮವಾಗುತ್ತಿದೆ. ದ್ರೌಪದೀ ಮಾತೆಗೆ ನಾನು ದ್ರೋಹವನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಾಗುವೆನು. ಆ ಪರಮ ಪಾವನೆಯನ್ನು ಅಸತಿಯೆಂದು ತುಂಬಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂದಿಸಿದುದರ ಫಲವಿದು. ನನ್ನಾ ಕಕೋರ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೇ ಇಲ್ಲವೇ? ಅರ್ಜುನನು ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು. ಅಯ್ಯೋ, ಅಂತಹ ತಮ್ಮಂದಿರೊಡನೆ ಸುಖಿಸಲು ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ಪುಣ್ಯಸಂಘಟನೆಯಾಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಈಗ ನಾನು ಅಂತಹ ತಮ್ಮಂದಿರೊಡನೆಯುದ್ಧವನ್ನಾದರೂ ಹೇಗೆ ಮಾಡಲಿ? ಕುಂತೀದೇವಿಯು ನನ್ನ ತಾಯಿಯೆಂದು ನಾನು ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಹೇಗಿರುತ್ತಿದ್ದೆ?

ಅಯ್ಯೋ, ಪಾಪಾತ್ಮನಾಗಿ ಜನಿಸಿರುವ ನನಗೆ ಅಂತಹ ಮಾತೆಯ ಸೇವೆ ಗ್ರಿಯ್ಯುವ ಅದೃಷ್ಟವಿರುವುದೇ? ಧರ್ಮಜನನ್ನೂ, ಮತ್ತಾರನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲೆನು, ನಿಜವಾಗಿ ಕೊಲ್ಲೆನು. ಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ ಕಾದುವೆನು. ರಣದಲ್ಲ ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ನನ್ನೀ ಪಾಪಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಪಡೆವೆನು. ಕೃಷ್ಣಾ ನೀನು ಎಲ್ಲ ಬಗ್ಗೆ ಕರುಣಾಕರ ನೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ನನಗೇಕೆ ಕರುಣಾರಹಿತನಾದೆ ನನಗೇಕೆ ಮೊದಲು ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಾನು ನನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರೊಡನೆ ಕಾದಲೆ? ನನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರ ನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಕೌರವೇಶ್ವರನು ಮಾಡುವ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಮಾಧಾನವಿಂದಿರಲೆ? ನನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಹವಣಿಸುವ ಪಾಪಿಗಳೊಡನೆ ಸೇರಿ ಅವರಾಶೋಚನಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತ ಕಿರುನಗೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತ, 'ಆಗಲಿ, ಆಗಲಿ' ಎನ್ನುಲೆ? ಯುದ್ಧವಾಡದೆ ಹೋದರೆ ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹವಾಗುವುದು. ನನ್ನನ್ನೇ ನಂಬದ—ನನ್ನಲ್ಲೇ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿರುವ ಕೌರವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಾನೆ ದ್ರೋಹ ಮಾಡಲಿ? ಬೇಡರವನಾಗಿರುವ ಈ ಜಗತ್ತೇ ಸೂತನಾಗಿ ತಿಳಿದು ದೂಡಿರುವಾಗ, ಭೀಮನು—ಭೀಮನು ಅರ್ಜುನನ ರಥವನ್ನು ನಡೆಸೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಗುರುಶಾಪವಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ನಿಂದ್ಯನಾಗಿದ್ದಾಗ, ನನ್ನನ್ನು ಸಲಹಿ, ದೂಡ್ಡವನನ್ನಾಗಿಸುವಾಡಿ ಅಂಗದೇಶಾಧಿಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ನನ್ನಲ್ಲ ತನ್ನ ಜಯದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಆಶೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿರುವಾಗ, ನಾನು ಆ ಉಪಕಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆತು ಜಂದ್ರವಂಶದವನೆಂದು ತಿಳಿದು ಪಾಂಡವರ ಅಣ್ಣನೆಂದು ಬಗೆದು, ನನಗೆ ಉಪ್ಪುನಿಟ್ಟಿರುವ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ದ್ರೋಹ ಮಾಡಲೆ? ಕೃಷ್ಣಾ! ಅಂತಹ ವಿಷಮಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟಿ? ಒಂದು ಕಡೆ ತಮ್ಮಂದಿರೊಡನೆ ಯುದ್ಧವಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಕೊಂದು ಅವರ ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ತಾಯಿಯ ಕಣ್ಣೀರುಗಳಿಗೆ ಕೈನೀಡುತ್ತ, ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ದ್ರೌಪದಿಯೇ ಮೊದಲಾದವರ ಘೋರ ಶಾಪಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತ, ಆ ಪೈಶಾಚಿಕ ನಾಟಕವನ್ನು ನೋಡಿ, ನೋಡಿ ವಿಕಟಹಾಸವಿಂದ ನಗುತ್ತ, ಯುದ್ಧವಾಡಲೆ?

ಒಂದು ಕಡೆ, ಸ್ವಾಮಿಯು ಬೆಳಸಿರುವ ಈ ದೇಹವನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ, ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಕೊಂದ ಆ ರಕ್ತದ ಹನಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಆನಂದಿಸುತ್ತ, ಮಿತ್ರಬಾಂಧವರಿಂದ ದೂಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತ, ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಿಯೆಂಬ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡುತ್ತ, ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಆಣ್ಣಾನಾಗುವುದರ ಬದಲು ಸ್ವಾಮಿ ಭಕ್ತನೆಂದು ಪಾಂಡವರ ಸೇವಕನಾಗುವುದು ಲೇಸಲ್ಲವೆ ?

ಹೇ ಪರಮಾತ್ಮನೆ, ನನ್ನನ್ನು ಈ ನಿನ್ನ ಮಾಯಾವರಣವಿಂದ ಮೋಸಗೊಳಿಸಬೇಡ. ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಬೇಡ. ಸ್ವಾಮಿ ದ್ರೋಹ ಮಾಡಿಸಬೇಡ. ನನ್ನನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದೊಡನೆ ಪಾರ್ಥನ ಕೈಯಿಂದ ಸಾಯುವಂತೆ ವರವನ್ನು ನೀಡು. ನಾನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಜನಗಳು ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತನೆಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯಲಿ. ನನ್ನಿಂದ ಭ್ರಾತೃಹತ್ಯೆಮಾಡಿಸಬೇಡ. ಕೃಷ್ಣಾ, ನನ್ನೀ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಡೆಸಿಕೊಡು. ದ್ರೌಪದಿಯಮೇಲೆ ನಾನು ಮಾಡಿರುವ ನಿಂದೆಯನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವಳೆಂದು ಆಕೆಯನ್ನು ನಾನು ಬೇಡಿರುವೆನು. ನನ್ನೀ ಯೋಜನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಾನು ಸತ್ತಮೇಲೆ ತಿಳಿಸು. ಕೃಷ್ಣಾ ನನ್ನೀ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ನಡೆಸು, ನಡೆಸು ಬೇಡುವೆನು. ಇನ್ನು ಕೃಷ್ಣಾ, ನೀನೇಕೆ ಯುದ್ಧವನ್ನೇ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದೆ ? ಏತಕ್ಕೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಮಾಡಿದೆ? ಸಂಧಿಯನ್ನೇಕೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅಯ್ಯೋ ಸಂಧಿಗೆ ಮೊದಲೇ ನಾನು ಪಾಂಡವರ ಅಗ್ರಜನೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಸುಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಅರ್ಧ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಕೊಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ನೀನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡಮೇಲೆ ನನಗರುಹಿದೆಯಲ್ಲಾ ? ಇದರ ಮೇಲೆ ಮಾತೆಯು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣವನ್ನು ಪುನಃ ಬಿಡಕೂಡದೆಂಬ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. 'ಪಾಸವದತ್ತ' ಬಾಣವು ಘಟೋತ್ಕಚನಿಗೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ವಜ್ರಕವಚವನ್ನು ದೇವೇಂದ್ರನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಉತ್ಸಾಹವೆಲ್ಲವೂ ತ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಅಡಗಿ

ಹೋಯಿತು. ಗುರುಶಾಪವೂ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಫಲಿಸುವುದು. ಇಷ್ಟು ತಿಳಿಯಿತು. ಪಾಂಡವರ ಕಡೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿರುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಸೋಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸುಯೋಧನನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸೋಲುವನು. ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ನಾನಂತೂ ಸಾಯಲೇ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು. ಅಂತೂ ಸುಯೋಧನನು ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವನು. ಇನ್ನೇನು ? ನನ್ನನ್ನೇ ನಂಬಿದ್ದ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ನಾನು ಮೋಸವನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಮಾಡಲಾರೆನು. ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವೂ ಇಂದೇ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಲಿ. ನಾನು ಮಾತ್ರ ಸತ್ಯವಾಗಿಯೂ ಸ್ವಾಮಿ ದ್ರೋಹವನ್ನಾಚರಿಸೆನು. ಇನ್ನು ಹೋಗಿ ಯುದ್ಧಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಗಮನಿಸಬೇಕು. (ಹೋಗುವನು)

ಐದನೆಯ ನೋಟ.

(ಅಭಿಮನ್ಯುವೂ, ಅರ್ಜುನನೂ ಇರುವರು)

ಅರ್ಜುನ:—ಗುಣಕ್ಕೆ ಮತ್ತರವೇನು ? ಅಭಿಮನ್ಯೂ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಕರ್ಣನು ನನ್ನ ವೈರಿ. ಅವನಾ ಬಿರುನುಡಿಗಳು ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಬಿರಿಯುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಅವನ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳು ಎಂತಹವರನ್ನಾದರೂ ಮುಗ್ಧರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಬಿಡುವುವು. ಅವನೊಡನೆ ನಾನು ಎರಡು ಮೂರು ಸಲಕಾದಿರುವೆನು. ಅವನು ನನ್ನ ಸಮ ಬಲನು. ಅವನೊಡನೆ ಕಾದಲು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೊಬ್ಬನಿಗೇ ಸಾಧ್ಯ. ಅವನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ವೀರಪುರುಷನು. ಸ್ವಾಮಿ ಭಕ್ತ. ಕಂದಾ, ಇದ್ದರೆ ಆಕರ್ಣನಂತಹ ಸ್ನೇಹಿತನಿರಬೇಕು; ಅಂತಹ ವೀರನಿರಬೇಕು; ಅಂತಹ ವಿಶ್ವಾಸಿಯಿರಬೇಕು; ಅವನ ಸ್ನೇಹವು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಸರಳವಾಗಿ ಬರುವುದು. ಅವನ ವಿಶ್ವಾಸವು ಅಕೃತಮವಾಗಿ ನಿಷ್ಕಪಟವಾಗಿ ತೋರಿಸಲ್ಪಡುವುದು. ಅವನು

దానದಲ್ಲಿ శూరను. ఒందుసల తన్నరమనేయనేండ్రిసి, అల్లిద్ద
 కట్టిగేయనేండ్రిబ్బ బడవనిగే దాన వాడిదనంకే. అవను ఆవా
 గలూ ధర్మకే కట్టిబిద్దు నడయువను. దేవబాహ్మణరల్లి
 భక్తియలళ్ళవను. అధర్మద గుంపినల్లిద్ద రూ, ధర్మమూర్తి
 యాగి, శౌరవర సమూహవసేల్లా బేళగుత్తిరువను. అవనిల్ల
 దిద్దిద్దరే దుయోధనను ఇదువరేగూ జక్రవర్తియాగి నిల్లు
 త్తిద్దనే? మగూ, అవను శత్రువేందు తిళిదు అవన గుణగళిగే
 దూణసారూణవణే వాడలే? అదు సాధ్యూ ఇల్ల. మగూ
 కణనంకే నీను ధర్మదల్లిరబేకు. తిళియితే అభిమనన్యూ.

అభిమన్యు:—తందేయే; కణన ఇష్టోందు గుణగళన్న చిత్రవిచిత్ర
 వాగి వణిసదేయల్ల? మత్తే అంతక గుణవంత, ధార్మిక
 నూడనే నిన్న వేరువు ధర్మసమ్మతవే? అవనిగూ నినగూ
 ప్రబల ద్వేషవు తలదూరిద్ద రూ, అవన గుణగళన్న వణిసు
 వేయేకే? మత్తు అంతక గుణవంతనన్న కేల్లలు యేగూ
 వేయేకే? ఈ సమర సమయదల్లి శత్రుపక్షదవర సుగుణ
 గళన్న వణిసలు విరావేశవేంతుంటాగువుదు?

అర్జున:—అభిమన్యు, గుణవన్న కండుపిడియలు, శత్రువు,
 మిత్రనూ బేరేయాగిరబేకే? శత్రువనల్లియూ ఒళ్ళేయ గుణ
 గుణగళిరువుదిల్లవే? మనన్యూ, అవన గుణగళన్న వణిసి
 మత్తేకే అవనన్న కేల్లవేయేందు కేళువియా? అదకల్ల
 సమాధాన హేళువేను కేళు. కణను, అష్ట ధిరూణదాత్త
 గభిరతమ పురుషనాగిద్ద రూ, నన్న కణ్ణముందే ద్రౌపదియ
 నిందేయన్న తుంబిద సభేయల్లి వాడిరువను. మత్తు రూణసా
 వేశదింద నానాగ, అవన తిరస్సన్న ఒండిసువేంతు ప్రతిష్ఠ
 వాడిదేను. క్షత్రియను తన్న ప్రతిష్ఠిగే ఎందిగూ తప్పలారను.

ಅದನ್ನೇ ಸಾಧಿಸುವನು. ಬಾಲನೆ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಾಡದೇಕಾ ದುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿದು ಮಾಡಿ ಕ್ಷುತ್ರಿಯ ಕುಲದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವೆನು. ವ್ಯಾಮೋಹ ! ಮಾಯೆ !! ಛಿ !!! ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಇದು ಹೇಗೆ ಸಮಯವಾದೀತು ? ಆದುದರಿಂದ, ನಾನು ಅನ್ಯಾಯ ವಲ್ಲದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ, ಧರ್ಮಸಮ್ಮತವಾದ ನ್ಯಾಯಸಮರದಲ್ಲಿ, ಅವ ನೊಡನೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾದು, ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವೆನು. ಅದು ಸಾಧ್ಯ ವಾಗದೇ ಹೋದರೆ ನಾನು ಅವನ ಬಾಣಗಳಿಗೆ ಆಹುತಿಯಾಗುವೆನು.

ಅಭಿಮನ್ಯು:—ಪಿತನ, ಕರ್ಣನಂತಹ ನ್ಯಾಯ ಸಮ್ಮತಿಯು ನೀಚ ದುರ್ಯೋಧನನ ಬಳಿ ಇರುವುದೇಕೆ ?

ಅರ್ಜುನ:—ಮಗೂ, ಅವನ ಜನ್ಮವು ಯಾವುದೋ ಉಚ್ಚ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಆಗಿರಬೇಕು, ಆದರೆ ಅವನನ್ನು ಒಬ್ಬ ಸೂತನು ಸಾಕಿದನು. ಅದರಿಂದ ಅವನು ಸೂತ ಪುತ್ರನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದನು. ನನಗೂ ಅವನಿಗೂ ಯುದ್ಧವಾದಾಗ ಎಲ್ಲರೂ, ಸೂತ ಪುತ್ರನೆಂದು ಅವನನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸಿದರು. ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಲು ಅಸ್ತವಿದ್ಯಾ ಚಾರ್ಯರಾದ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಮೋಸ ದಿಂದ ಪರಶುರಾಮರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿತು ಗುರುಶಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದನು. ಬಳಿಕ 'ಸೂತ, ಸೂತ' ನೆಂದು ಜಗವು ಅವನನ್ನು ದೂಡಿಬಿಟ್ಟಾಗ, ಸುಯೋಧನನು ಅವನ ಶೌರ್ಯಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಅವನನ್ನು ಅಂಗರಾಜ್ಯಾ ಧಿಸನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಅದೇ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ, ಕೃತಜ್ಞತಾ ಪೂರ್ವ ಕವಾಗಿ ಆ ವೀರನು ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡು, ಸ್ವಾಮಿ ದ್ರೋಹಿ ಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಸ್ವಾಮಿ ಭಕ್ತನೆನಿಸಿಕೊಂಡು, ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವನು. ಅಭಿಮನ್ಯೂ, ಅವನಂತೆ ನೀನೂ ದಾನ ಶೂರನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವನಂತೆ, ವೀರರ ಮಣಿ ಕಿರೀಟೆ ನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಉದಾರಚಿತ್ತನಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆರಾರು ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಆಗುವರೆಂಬ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ.

ನಾನೇ ಸಾಯಬಹುದು. ನೀನು ನನ್ನೀ ಬುದ್ಧಿವಾದಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರು.

ಅಭಿಮನ್ಯು :-ತಂದೆಯೆ, ಆತನು ಅಂಥಾ ಉದಾರ ಚರಿತನೆ ? ಆತನನ್ನು ನಾನೆಂದು ನೋಡಿಆನಂದಿಸಬೇಕು ? ಆ ಮಹಾ ಪುರುಷನ ದರ್ಶನ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಜನ್ಮವಿದ್ದೇನು ಫಲ ? ದ್ರೌಪದಿ ಮಾತೆಯನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದನೆಂದು ತಿಳಿದು ಆತನು ಮಹಾ ನೀಚನೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೆನು. ಆದರೆ ಈಗ ನಿನ್ನ ಉಪದೇಶವು ಕರ್ಣನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿನ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಉದಾರತರ ಗಂಭೀರ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ದಾರಿ ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದು. ಆತನನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಲಾಗುವುದು ? ತಂದೆಯೆ, ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ಆತನ ಸಂದರ್ಶನವಾಗಬಹುದು ? ಆತನ 'ವೀರತೆಯ ಗಂಭೀರವನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸುವ ಪುಣ್ಯವು ನನಗಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ? ಈಗ ತುಂಬ ಹೊತ್ತಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು. ನಾಳೆ ಉಳಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸೋಣ. ಈಗ ಮಾತೆಯು ನನಗೋಸ್ಕರ ಕಾದಿರಬಹುದು. ನಾನಿನ್ನು ಹೋಗಿ ಬರುವೆನು. (ಸ್ವಗತ) ಕೃತಜ್ಞತಾ ಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಕರ್ಣನೇ, ಎಂದಿಗೆ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಪಾದ ದರುಶನ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ? ಪರಮಾತ್ಮನ ಕೃಪೆ ಯೆಂದೋ ? (ಹೋಗುವರು)

(ತೆರೆಬೀಳುವುದು.)

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಂಕವು.

ಒಂದನೆಯ ನೋಟ

(ದುರ್ಯೋಧನ ರಾಜ ಸಭೆ, ಕರ್ಣ, ಶಕುನಿ, ಸುಯೋಧನ,
ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರು ಪರಿವಾರದ ಜನರು ಇರುವರು)

ದುರ್ಯೋಧನ:—(ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು) ನಾನು ಕೌರವೇಶ್ವರನಾಗಿರುವೆನು. ನನ್ನ ಸೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಲು ಇಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥರಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಸಾವಿರಾರು ರಾಜರನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಕೆಳಗಿಟ್ಟು ಆಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅನ್ನಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಇರುವರೇ ಹೊರತು ನನ್ನ ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಬರಲಾರರು. ಇಂತಹ ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನು ನಾನು ಸಲಹಿದೆನು. ಈಗ ಮಾತನಾಡಿ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ಕುರುಪಿತಾಮಹರಿಗೆ ಸೇನಾಧಿಕಾರಿಯ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದೆನು. ಅವರು ಪಾಂಡವರ ಹಿತೈಷಿಗಳೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೆ. ಅವರೂ ಪಾಂಡವ ಸೈನಿಕರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರನ್ನು ಕೊಂದರೇ ಏನಹ ಮತ್ತೆ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೂ ಸಾಯಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯರು ತಿಖಂಡಿಯ ನೆವನನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಶರಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದರು. ಈಗ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿದೆನು. ಗುರುಗಳೂ ಪಾಂಡವರ ಹಿತಚಿಂತಕರಾಗಿದ್ದು, ಪಾಂಡವರನ್ನೇ ಹೇಗೆ ಕೊಲ್ಲುವರು? ಅವರು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ದ್ರೋಹಮಾಡಲಾಪರು? ಪಾಪ! ಅದು ಅವರ ತಪ್ಪೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಅವರಿಷ್ಟಬಂದಂತೆ ಮಾಡಲೆ! ಅಂತೂ ನಮ್ಮ ಸರ್ವನಾಶವಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಕೌರವೇಶ್ವರನ ಮರಣವೊಂದಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದೂ ಆಗಿಹೋದರೆ, ಆಗ ಎಲ್ಲರೂ ಸುಖದಿಂದಿರಬಹುದು.

ಕರ್ಣ:—(ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಿಯಿಂದ) ಸುಯೋಧನನೆ, ಕೌರವೇಶ್ವರನೆ, ಇಂತೀ ಪರಿ ಮಾತನಾಡಬಾರದು. ನಮ್ಮಂತಹ ಶೂರರು ಬದುಕಿರುವಾಗ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರಂಥ ಅಸ್ತವಿದ್ಯಾ ನಿವುಣರಿರುವಾಗ, ನೀನು ಭಯಪಡಬಾರದು. ಆಚಾರ್ಯರು ಎಂದಿಗೂ ಸ್ವಾಮಿ ದ್ರೋಹ ವನ್ನು ಮಾಡಲಾರರು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋತರೇ ವಿನಹ ಮತ್ತೆ ಬೇರೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡ. ಅವರು ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹದ ಕಣವನ್ನೂ ಸಹ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ ಅವರಿಗ ಪಾಂಡವರನ್ನು (ಸ್ವಗತ) ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು (ಪ್ರಕಾಶ) ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡದೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಹೆದರಬಾರದು.

ದುರ್ಯೋಧನ:—ಅಂಗಾಧಿಪನೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ಗುರುಗಳ ಪಕ್ಷವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಮಾತನಾಡಬೇಡ. ಗುರುಗಳು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ, ಏನಾದರೂ ಮಾಡಬಲ್ಲರು. ಆದರೆ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಪಾಂಡವರ ಹಿತಚಿಂತನೆ. ಏನು ಮಾಡಿಯಾರು ?

ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯ:—ಸುಯೋಧನಾ, ದುರಾಲೋಚನನಾಗಿ ಮಾತ ನಾಡುತ್ತ, ನನ್ನನ್ನು ನಿಂದಿಸಬೇಡ. ನಾನು ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪಾಂಡ ವರನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹದ ಒಂದು ಕಿಡಿಗೂ ನಾನು ಅವಕಾಶಕೊಡಲಾರೆ. ನಾವು ತಿಂದ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು ಬಗೆಯುವ ವರಲ್ಲ. ಸುಯೋಧನಾ, ನಾಳೆ ನಿನ್ನ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಸೀಳುವೆ ನೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರು.

ತಕುನಿ:—ಕೌರವೇಶ್ವರಾ, ನೀನು ಹೀಗೆ ಭಯಪಡಲು ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ನಾನು ದ್ರೋಹದಲ್ಲಿ ನಿನೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾದರೂ ನೆನಪಿದೆಯೆ ? ನಾನು ಬದುಕಿರುವವರಿಗೂ ನೀನು ಹೆದರಬೇಡ. ಬಹುಕಾಲ ದಿಂದಲೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಭಾರತ ಯುದ್ಧವು ಬಂದಿರುವಾಗಲೂ ಪಾಂಡವರ ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನಿರಲಾದೀತೇ ? ಸುಯೋ ಧನಾ, ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಸಾವಾನ್ಯರೆಂದೆಣಿಸಬೇಡ. ಅವರನು

ಗ್ರಹದಿಂದಲ್ಲವೇ ಪಾರ್ಥನು ಅಷ್ಟು ವೀರಾಗ್ರಣಿಯಾದುದು. ಅವರಿಂದಲ್ಲವೇ, ಧರ್ಮಜನು ರಥಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿವೃಣನಾದುದು. ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಬೇಡ. ಅವರು ನಿನ್ನ ಬಲಗೈಯಂತಿರುವರು.

ದುರ್ಯೋಧನ:—(ಆನಂದವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ) ಹಾಗಾದರೆ ಸರಿಹೋಯಿತು. ಅರ್ಜುನನನ್ನು ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರಾಗಲೀ, ಕರ್ಣನಾಗಲೀ, ಕೊಂದೇ ಕೊಂದುಬಿಡುವರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಭೀಮನನ್ನು ದುಶ್ವಾಸನಾಗಲೀ, ನಾನಾಗಲೀ ಕೊಂದುಬಿಡುವೆವು. ಶಕುನಿ ಮಾವನು ನಕುಲನನ್ನು ಕೊಂದುಬಿಡಲು, ಶಲ್ಯನು ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು ಹತಮಾಡುವನು. ಸಹದೇವನೊಬ್ಬನುತಾನೆ? ಅವನು ನಮಗೇನೂ ಅಪಾಯಮಾಡಲಾರನು. ಹಾಗೂ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಅವನನ್ನೂ ಕೊಂದುಬಿಟ್ಟರೆ, ನಮ್ಮ ಶತ್ರುಗಳು ನಿರ್ನಾಮವನ್ನು ಹೊಂದುವರು ಆಮೇಲೆ ನಮಗೇನೇನೂ ಭಯವಿಲ್ಲ.

ಕರ್ಣ:—(ಸ್ವಗತ) ನನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರ ಸರ್ವನಾಶದ ಪ್ರಯತ್ನವಿದು. ಹೇಗೆ ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿ? ನನ್ನ ಹೃದಯವು ರೋಷದಿಂದ ಕುದಿಯುತ್ತಿರುವುದು. ಇನ್ನು ಕೇಳಲಾರೆನು, ಕೇಳಲಾರೆನು. ನಾನು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲೇ? (ಪ್ರಕಾಶ) ಕೌರವೇಶ್ವರಾ, ನಾನಿನ್ನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವೆನು. ನನಗೆ ಬಹಳ ಕೆಲಸವಿರುವುದು.

ದುರ್ಯೋಧನ:—ಏಕೆ ಕರ್ಣ, ಇಲ್ಲಿರಲಿಷ್ಟಪಡುವಂತಿಲ್ಲ, ಹೊರಡು.

ಕರ್ಣ:—ಸ್ವಾಮಿಯೇ ನನಗೇನೋ ಆಲಸ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೋಗಿಬರುವೆನು. (ಹೋಗುವನು).

ದುರ್ಯೋಧನ:—ಆಚಾರ್ಯರೆ, ನಾಳೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಹೇಗಾಗಬೇಕು?

ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರು:—(ಸುಯೋಧನನ ಮನವೊಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು) ಕೌರವೇಶ್ವರಾ, ನಾನಿರುವಾಗ ಭಯಪಡಬೇಡ. ನಾಳೆ ನಾನು ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ

K-1422

ಸಹಸ್ರದಳಗಳ ಪದ್ಮವನ್ನು ರಚಿಸುವೆನು. ಆ ಪದ್ಮವನ್ನು ಭೇದಿಸಲು ಯಾರಿಗೂ ಅಳವಿಲ್ಲ ನಾನು ಮೂರುಸಾರಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುವೆನು. ಆ ಪದ್ಮವ್ಯಾಹದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕವನು ಎಂತಹ ಧೀರವುರುಷನೇ, ಆಗಿರಲಿ, ಮರಳಿ ಮನೆಗೆ ಹೋದರೆ, ಆಗ ನನ್ನ ಸಮಸ್ತ ಬಿರುದುಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು, ನಿಂದ್ಯನಾಗುವೆನು. ಆ ಪದ್ಮವ್ಯಾಹದಲ್ಲಿ, ಅರ್ಜುನ ನನ್ನೇ ಆಗಲಿ, ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನೇ ಆಗಲಿ, ನಾನು ಕಟ್ಟಿ ಬಿಡುವೆನು. ಸುಯೋಧನ, ನಾಳೆ ಪದ್ಮವ್ಯಾಹದ ಕಲಾ ಕೌಶಲವನ್ನಾದರೂ ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸು.

ಸಂಶಪ್ತಕರು:—ಸುಯೋಧನಾ, ನೀನು ಇನ್ನು ಭಯಪಡಬೇಡ, ನಾಳೆ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಕೊಂದುಬಿಡುವೆವು. ನಿನ್ನ ಶತ್ರುಗಳು ಮರಣ ಹೊಂದುದರೆಂದು ಇನ್ನು ತಿಳಿ. ಬಾ ಹೋಗೋಣ.

(ಹೋಗುವರು)

ಎರಡನೆಯ ನೋಟ.

(ಅರ್ಜುನನೂ, ಸಂಶಪ್ತಕರ ದೂತರೂ ಇರುವರು.)

ಸಂಶಪ್ತಕರ ದೂತರು:—ಪಾರ್ಥನೆ, ನಮ್ಮ ಒಡೆಯರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿ ಸಿರುವರು. ದೂತನು ಯಥಾರ್ಥವಾದುದನ್ನೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ದೂತರಿಗೆ ತಿಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು, ನಾನು ನಮ್ಮ ಒಡೆಯರು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದುದನ್ನು ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದೇ ?

ಅರ್ಜುನ:—ಭಯವೇನು ? ದೂತರಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ತಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿ ದುದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿರಿಯೆನು. ನೀವು ಇಷ್ಟುದಿನ ದೂತೃ ಮಾಡಿಯೂ, ದೂತರಿಗೆ ತಿಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ಹೋಯಿತೇ ? ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ. ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯು ಏನೇನನ್ನು ಹೇಳಿರುವನೋ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಭಯಪಡಬೇಡಿ.

ದೂತರು:—ಹಾಗಾದರೆ, ಕೇಳಿ. ನಮ್ಮ ಒಡೆಯರಿಗೆ 'ಸಂಶಸ್ತಕರು' ಎಂಬ ಹೆಸರಿದೆ. ಅವರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವರೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿರುವರು.

ಅರ್ಜುನ:—ಸಂಶಸ್ತಕರು ಯಾರೆಂಬುದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯದೆ? ಅವರೇನೋ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದರು ಸರಿ! ಈಗ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕರೆಯುವರೇನು? ಬರುವೆನು. ಅಷ್ಟೇ ತಾನೆ, ನಡೆಯಿರಿ ಇನ್ನು.

ದೂತರು:—ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. “ ನೀವು ಇಂದು ನಿಮ್ಮ ದೇವರಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಪತ್ನೀ ವೃತ್ರರಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಚರಮ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿ, ಅನುಮತಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ನಿಮ್ಮ ಮೃತ್ಯುವಿನ ದವಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಗಳಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿ, ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು. ಇದೇ ನಿಮಗೆ ಕಡೆಯ ದಿನವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಪೌರುಷದಿಂದ ಹೋರಾಡಿ ವೀರಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಹುಡುಕಲು ನಮ್ಮ ಕಡೆಯವರನೇಕರು ಹೋಗಿರುವರು. ಇಂದು ವೀರಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸಬೇಕು ” ಇಂದು ಸಂಶಸ್ತಕರು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿರುವರು.

ಅರ್ಜುನ:—(ನಕ್ಕು) ತಿಳಿಯಿತು, ನಡೆಯಿರಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುವೆನು.

ದೂತರು:—ಹೋಗಿ ಬರುವೆವು. (ಹೋಗುವರು)

ಅರ್ಜುನ:—(ಸ್ವಗತ) ಎಂದು ಸಂಶಸ್ತಕರೊಡನೆ ಕಾಳಗ! ಅವರು ನನ್ನೇ ಕ್ರೂರ ಬಾಣಗಳಿಗೆ ಆಹುತಿಯಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ. ಪಾಪ! ಅವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು ನನ್ನ ವಿಚಾರತರಂಗಗಳು. ಹೋಗಲಿ; ಆನಂದಿಸಲಿ; ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾನು ಮೃತಿ ಹೊಂದಿದರೆ ವೀರಸ್ವರ್ಗವು ಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು. ಇಂದು ಸಂಶಸ್ತ

ಕರಿಗೆ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳಿಸಿಗಲಾರದು. (ನೋಡಿ) ಯಾರದು ಬರುತ್ತಿರುವವರು? ದೂತರೇನು! ಇರಬಹುದು (ಪ್ರಕಾಶ) ಯಾರದು? ದೂತರೇನು?

ದೂತರು:—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ನಾವು ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರಕಡೆಯ ದೂತರು.

ಅರ್ಜುನ:—(ಸ್ವಗತ) ಇದೇನಿದು ವಿಷಯ? ಸಂಶ್ಚಕ್ರರೂ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿರುವರು; ಇತ್ತ ಗುರುಗಳೂ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿರುವರು. ಎರಡೂ ಕಡೆಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಹೇಗೆ ಕಾದಲಾದೀತು? ಇರಲಿ; ಇವರು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯಲು ಬಂದರೋ, ಅಥವಾ ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಕರೆಯಲು ಬಂದರೋ? (ಪ್ರಕಾಶ) ಗುರುಗಳು ಯಾರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿರುವರು. ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ, ಬೇಗ ಬೇಗನೆ, ಹೇಳಿ.

ದೂತರು:—ಭಯವಿಲ್ಲವೇನು? ಹಾಗಾದರೆ ಹೇಳುವೆವು ಕೇಳಿ. ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರು ಇಂದು ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳು. ಅವರ ಪರಾಕ್ರಮವು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಅವರೊಡನೆ ಕಾದಲು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೊಬ್ಬನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಹೊರತು, ಬೇರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಹೇಳಿಯೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಇಂದು ಪಾಂಡವರು ಮುಕ್ತಕಣ್ಣಿನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರೂ, ಒಬ್ಬರು ಸಾಯಲೇಬೇಕು. ಒಬ್ಬರು ಅವರು ರಚಿಸಿರುವ ಅಗಾಧವಾದ ಚಕ್ರರೂಪದಿಂದಿರುವ ಪದ್ಮವ್ಯೂಹಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಲೇಬೇಕು. ಇಂದು ಅವರು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ರೋಷದಲ್ಲಿರುವರು. ನೀವು ಎಷ್ಟೇ ಜನರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬಂದರೂ, ಆ ಪದ್ಮವ್ಯೂಹವನ್ನು ಭೇದಿಸಲು ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಅರ್ಜುನ:—ಗುರುಗಳು ಪದ್ಮವ್ಯೂಹವನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರೇನು? ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಯಾರನ್ನು ಕರೆದರು?

ದೂತರು:—ಅಹುದು; ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರು ಬಹುವಿಶಾಲವಾಗಿ ಪದ್ಮವೃಕ್ಷ ಹವನ್ನು ಬಹು ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ರಚಿಸಿರುವರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದೇ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವು. ಒಂದುವೇಳೆ ಏನೋ ಪುರಾತನಕಾಲದ ಪುಣ್ಯ ಬಲದಿಂದ ಅದನ್ನು ಸೀಳಿ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ, ಒಳಗಿನಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬರುವುದು ಮಾತ್ರ ತೀರ ಅಸಾಧ್ಯವು. ಗುರುಗಳು, ಪದ್ಮವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕವನು ಮರಳಿ ಬಂದರೆ, ತಮ್ಮ ಬಿರುದುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವರೆಂದು ಶಪಥಮಾಡಿರುವರು. ಇಂದಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ರಾಜನನ್ನಾದರೂ ಆಗಲಿ, ಅರ್ಜುನನನ್ನೇ ಆಗಲಿ, ಸೆರೆ ಹಿಡಿದು ಬಿಡುವರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವರು. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪರಶಿವನು ಕೊಟ್ಟ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಸಹಿತರಾಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿರುವರು. ನೀವು ತಪ್ಪದೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು. ಇನ್ನು ನಾವು ಹೋಗಿಬರುವೆವು.

ಅರ್ಜುನ:—ಒಳ್ಳೆಯದು. (ಹೋಗುವರು)

ಮೂರನೆಯ ನೋಟ.

(ಅರ್ಜುನನೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೂ ಇರುವರು.)

ಅರ್ಜುನ:—ಹೇ ಸ್ವಾಮಿಯೆ ಹೇಳು, ಬೇಗ ಹೇಳು, ಯಾವ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವನ್ನಾರಂಭಿಸೋಣ? ಇತ್ತ ಸಂಶಪ್ತಕರು ನಾಲ್ಕು ಜನವೂ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿರುವರು. ಅತ್ತ, ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿರುವರು; ನನಗೆ ದಿಕ್ಕು ತೋರದಾಗಿದೆ. ನಾನು ಏನನ್ನೂ ಯೋಚಿಸಲಾರದವನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ಇದಕ್ಕೇಕೆ ವ್ಯಸನ? ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ತೀಘ್ರವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಬಹುದು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಂಶಪ್ತಕರು ಬರುವರು. ಅವರೊಡನೆಯೂ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ನಿನ್ನ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಅವರ ತಲೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಾರಿಸಿದರೆ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆಯಲ್ಲವೇ?

ಅರ್ಜುನನ:—ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ಹಾಗಲ್ಲ. ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರು ಭೀಕರ ವಾದ ಮಾಡಿರುವರು. ಅದಲ್ಲದೆ ಘೋರವಾಗಿ ಚಕ್ರರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಪದ್ಮ

ವ್ಯೂಹವನ್ನೂ ರಚಿಸಿರುವರು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ಪಾರ್ಥನೇ, ಅವರೇನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿರುವರು ?

ಅರ್ಜುನನ:—ಪರವಾತ್ಮನೇ, ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ತಪ್ಪಿದರೆ, ಧರ್ಮಜನನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯುವರಂತೆ. ಮತ್ತು ಭೀಷಣವಾದ ಆ ಚಕ್ರವ್ಯೂಹದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕವನು ಮತ್ತೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರೆ, ಅವರು 'ಚಾಪಕಲೇಶ್ವರ' ನೆಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವರಂತೆ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ಪಾರ್ಥನೇ ನೀನು ಯಾರ್ಯಾರಿಗೆ ಹೇಗೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆ ?

ಅರ್ಜುನನ:—ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ಮೊದಲು ಬಂದವರು ಸಂಶಸ್ತ್ರಕರ ದೂತರು ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಬರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದೆನು ಮತ್ತು ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಏನೂ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:—ಈ ವಿಷಯವು ಬಹು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದುದು. (ಸ್ವಗತ) ಫಲ್ಲುಣನನ್ನ ಸಂಶಸ್ತ್ರಕರ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರೆ, ಪದ್ಮವ್ಯೂಹ ಭೇದನಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಇವನನ್ನು ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರೆ, ಇವನು ಪದ್ಮವ್ಯೂಹಕ್ಕೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಬಲಿಯಾಗುವನು. ಅಥವಾ ಧರ್ಮಜನು ಬಲಿಯಾಗಬೇಕಾಗುವುದು. ಯಾರು ಹೋದರೂ ಒಂದೇ ಫಲವು. ಅರ್ಜುನನು ಸತ್ತರೆ ಭಾರತ ಯುದ್ಧವು ಇಂದಿಗೇ ಮುಗಿಯುವುದು. ಧರ್ಮಜನು, ಅರ್ಜುನನು ಸತ್ತಬಳಿಕ ಬದುಕಿರಲಾರನು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ವಿಜಯವಾಗುವುದು. ಕರ್ಣನೂ ಸಾಯುವನು, ಖಂಡಿತ. ಧರ್ಮರಾಜನು ಸತ್ತರೆ, ಇನ್ನೇನಿದೆ ? ರಾಜ್ಯದಾ

ಶೆಯೇ ಹೋಯಿತು. ಯಾರೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲಾರರು. ಅಂತೂ ಈ ಪ್ರಸಂಗವು ಬಹು ಸೂಕ್ಷ್ಮವೇ ಸರಿ. ಇನ್ನಾರು ಹೋಗುವರು? ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾರು ಹೋಗದಿದ್ದರೂ ದ್ರೋಣನು ಬಂದು ಧರ್ಮಜನನ್ನು ಹಿಡಿಯುವನು. ಬಹುಕಷ್ಟ, ಬಹುಕಷ್ಟ ಬಂದಿತು. ಈಗಿನಂತಹ ಕಷ್ಟಪ್ರಸಂಗವು ಇನ್ನೆಂದಿಗೂ ಬಂದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಚಕ್ರವ್ಯೂಹ ಭೇಧನವನ್ನು ಬಲ್ಲವರಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಒಬ್ಬನು. ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೆ ಹೊಗಳಲು ಬರುವುದು, ಹಿಂದಿರುಗುವುದಕ್ಕೆ ಬಾರದು ಅಯ್ಯೋ!! ಅಂತಹ ವಿರಾಗ್ರಣಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೆ? ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ ಅವನನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಲೇಬೇಕಾಗುವುದು. ಅವನು ಸತ್ತರೆ ಕೆಲಹೊತ್ತು ವ್ಯಸನಪಡುವರು ಮಾತ್ರ ಮತ್ತು ಅಂತವನನ್ನು, ಕೊಂದರೆಂಬ ರೋಷದಿಂದ ಅರ್ಜುನನು ಕೌರವರ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವನು. ಅಯ್ಯೋ ಇಷ್ಟುದಿನಗಳು ನಾನೇ ಸಾಕಿದ ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಿ? ಅವನೊಬ್ಬನಿಂದ ಈಗ ಇಬ್ಬರು ವೀರರುಳಿಯುವರು. ಅವನಿಂದ ಈಗ ಧರ್ಮವೂ, ನ್ಯಾಯವೂ ವಿಜಯಿಯಾಗುವುದು. ನನ್ನ ಅವತಾರಕ್ಕೆ ಫಲವಾಗಿ, ಕೌರವರು ಸಾಯಬೇಕು. ಇಂದು ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ, ನ್ಯಾಯವು ಜ್ಯುತಿ ಹೊಂದುವುದು. ಇದರಮೇಲೆ, ಅವನೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆಂದು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನೇನು ಶೂರನಲ್ಲವೇ? ಕೌರವರ ಸೇನೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಧ್ವಂಸಮಾಡದೆ ಇರಲಾರನೆ? ಆಕೌರವರ ಮೇಲೆ ಬಿಂಕಿ ಕಾದುತ್ತಿದ್ದ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೆ ಇದೊಳ್ಳೆಯ ಸಮಯವು ಬಂದಿತು. ಅವನು ಗೆಲ್ಲುವನೇ? ಗೆಲ್ಲಬೇಕು. ನ್ಯಾಯ ಯುದ್ಧವಾದರೆ, ಅವನು ಖಂಡಿತ ಸೋಲಲಾರನು. ಈ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಅವನು ಚಿರಜೀವಿಯಾಗುವನು. ಇರಲಿ, ಇರಲಿ. ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಆಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಉತ್ತರೆಯು ನವ ಮಾಸಗಳ ಗರ್ಭಿಣಿಯಲ್ಲವೇ? ಆದರೇನು? ಅವನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಂದೇ ಬರಬೇಕು....ಬೇಕು.

ಅರ್ಜುನ :—ಸ್ವಾಮಿಯೆ, ಆವುದೂ ಬಗೆಹರಿಯಲಿಲ್ಲವೇ ? ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನಿಂದ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ನಿಂತಿರುವೆ ? ಯಾವಕಡೆಗೆ ಹೋಗೋಣ ?

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ :—(ಕಷ್ಟದಿಂದ) ಅರ್ಜುನಾ, ನೀನು ಸಂಶಪ್ತರೊಡನೆ ಬರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲವೆ ? ಅದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ಈಗಲೂ, ನಿನ್ನ ವಚನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾದರೂ ನೀನು ಸಂಶಪ್ತರೊಡನೆ ಕಾದಬೇಕು. ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೋ. ನಾನು ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ರಥವನ್ನು ನಡೆಸುವೆನು.

ಅರ್ಜುನ:—ಸ್ವಾಮಿಯೆ, ಗುರುಗಳೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಯಾರಾದರೂ ಹೋಗಬೇಕಲ್ಲವೆ ? ಯಾರೂ ಹೋಗುವವರಿಲ್ಲವೇ !

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ :—(ಮತ್ತೂ ಕಷ್ಟದಿಂದ) ಭಯಪಡಬೇಡ. ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಜಾತ್ಯ ಶೂರನು. ಅವನಿಗೆ ಚಕ್ರವ್ಯೂಹ ಭೇದನವು ತಿಳಿದಿದೆ. ಅವನು ಸಿಜವಾಗಿಯೂ ಕೌರವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವನೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯು ಇದೆ. ನೀನಂಜಬೇಡ.

ಅರ್ಜುನ:—ನಿನ್ನ ಲೀಲಾ ವೈಚಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಆರಿಯಬಲ್ಲರು? ಸ್ವಾಮಿಯೆ, ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಗೆಲ್ಲುವನೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯು ನಿನಗಿದ್ದರೆ ನಾನೇಕೆ ಅಂಜಲಿ. ಹಾಗಾದರೆ ಸಂಶಪ್ತರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡೋಣ. ಅದಂತೇ ಇರಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲೋತ್ಪನ್ನನಾರೇ ಆಗಲಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆಗೆಯಲೇ ಬಾರದು. (ಹೋಗುವರು)

నాల్కనెయ నెలెటె.

(ధర్మరాజను పరివారదవరల, అభిమన్యువూ ఇరువరు)

ధర్మరాయ:—నుతెల్లొబ్బరన్న పుణ్ణియమేలె కాలలాగువుదిల్ల.
ఈగేను మాడువుదు ఏను మాడలి? యారల హెలెగువ
వరిల్ల. హెలెగదిద్దరె క్షత్రియ కులదల్లి హెడిగళెనిసికెండు
బరబేకు. నాను ఇదక్కె యుద్ధవు బేడవేందుదు. ఆదరె
యారు నన్న మాతన్న కేళబేకు?

అభిమన్యు:—(మేలెలక్కెద్దు) తందేయె, తావేకె చింతిసుత్తిరువిరి?
అభిమన్యువు బదుకిరువవరివిగె తమగేను చింతె?

ధర్మ:—(గాబరియింద) అభిమన్యు, నినేను హేళుత్తిరువుదు?
ఏను (గంభిరదింద) క్షత్రియరు చిక్కె మక్కళన్న యుద్ధక్కె
కళుహిసి అవర ఆర్కనాదవన్న నెలెడుత్త, నగుత్తిరువరేందు
నిను తెళిదిరువేయా? మగల, నిన్నన్న కళుహిసి, నాను
యుద్ధ భయంకర పరిణామవన్న నెలెడుత్తిరలే?

అభి:—హాదు! యుద్ధ!! భయంకర పరిణామ!!! ఇల్ల, ఇల్ల,
పాథన పుత్రను ఎందిగల నస్యయదయుద్ధ దల్లి నెలెలలారను.
తందేయె, భరతకులదల్లి జనిసి, వీరపుత్రనేనిసికెండు జక్ర
వ్యూహ భేదనద మర్మవన్న తెళిదు సుమ్మనిరలే? అదు
హేగాదితె, తావు నన్నన్న ఆతీర్వాదమాడి కళుహిచబేకు.

ధర్మ:—(ఘసినగియింద) ఏను? అభిమన్యు, పాండవర వంశెలె
ద్ధారకనంకె నింతిరువ నిన్నన్న సమర భలమిగె కళుహలే?
మేలెలాగి,....అజునను సంశప్తకరెడనే కాదుత్తిరువను.
అవన అనుమతియిల్లదె కళుహలేంతు? మగల.

ಪರಿವಾರದ ಜನರು:—ನಿಜ, ನಿಜ. ಮಹಾರಾಜರ ಮಾತು ನಿಜ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಮರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು ಎಂದಿಗೂ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಲ್ಲ.

ಅಭಿ:—ಹಾಗಾದರೆ, ತಂದೆಯೆ, ಏನು ಹೇಳುವಿರಿ ?

ಧರ್ಮ:—(ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ) ಬೇಡ, ಮಗೂ. ನೀನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನನ್ನ ಮನವನ್ನು ನೋಯಿಸಬೇಡ. ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಸಲಹಿದ ಗಿಣಿಯನ್ನು ಬಲಿ ಕೊಡಲೆಂತು ಮನ ಬರುವುದು? ಮಗೂ ಸೌಖ್ಯದಿಂದ ನೀನಿದ್ದರೆ ಸರಿ. ನಲವಿನಿಂದ ನಲಿದಾಡುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನ ಮುದ್ದುಮೊಗವನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನಗೆಷ್ಟೋ ಆನಂದವಾಗುವುದು. ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಕುಂದಿಲ್ಲದಂತೆ ಪರಾಕ್ರಮದ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಮಗೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿರು. ಯುದ್ಧದ ಹಂಬಲು ಬಿಡು.

ಅಭಿಮನ್ಯು:—(ನಿರುತ್ಸಾಹಿತನಾಗಿ) ಪಿತನ ಅಪ್ಪಣೆಗೆ ಮಾನ್ಯ ಕೊಡುವುದು ಪುತ್ರನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಆದರೆ.....

ಧರ್ಮ:—ಆದರೇನು ?

ಅಭಿ:—ಆದರೆ ಏನೇ ? ನಾನು ದುಷ್ಟ ಕೌರವರನ್ನು ದಮನ ಮಾಡಬೇಕು. ನೀಚರ ಎದೆಯನ್ನು ಸೀಳಬೇಕು. ನನ್ನ ಮಿತ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕು. ಮೇಲೆ ಶತ್ರುಗಳು ಭಯಭೀತರಾಗಿ ರಣರಂಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟೋಡಬೇಕು. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಬೇಕು. ರಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ತಮ್ಮ ಆಶೀರ್ವಾದ ಬಲವಿರಬೇಕು. ತಾವು ಮಿದುನುಡಿಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ರಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಹೇಳಬೇಕು.

ಭೀಮಸೇನ:—ಬೇಡ ಮಗೂ, ಅನುಭವಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ನಾನಿದೋ ನನ್ನ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ರಣರಂಗವೆಂಬುದು ಕರಾಳ ರಕ್ತಸರ ಯಾಗವು. ಕರಾಳ ಸ್ತ್ರೀಯ ನರ್ತನವು, ಉಕ್ಕಿನ ಹಿಡಿಯಿಂದ ಸಹಿತವಾಗಿ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಣವು ಶರೀರಕ್ಕೆ ನೆಡುವಾಗ,

ಎಷ್ಟು ಯಾತನೆ ಯಾಗುವುದು ಬಲ್ಲೆಯಾ? ಆ ಕಠೋರತರ ಕೂಗು ಗಳೂ ಭಯಂಕರ ರಕ್ತಪಾತವೂ, ಕ್ರೂರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವ ಕತ್ತರಿ ಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳೂ ಅರ್ತನಾದದಿಂದ ಕೂಗುತ್ತಿರುವ ವಿಧುವೆಯರ ಗೋಳಾಟವೂ ಎಷ್ಟು ಸಂಕಟಕರವಾದುದು ನೋಡು. ಕರ್ಣನು ನನ್ನನ್ನಿಲ್ಲಿ ಗಾಯಫಡಿಸಿದನು. ಹೇಳುವಾಗ ಸುಲಭ. ಅನುಭವಿಸುವಾಗ ಕಷ್ಟ ಇದರಮೇಲೆ ಅಸ್ತವಿದ್ಯಾ ಬಾಲಕರು ಸೇನಾನಿಗಳು. ಚಕ್ರವ್ಯಾಹವು ನೋಟಕರ ಎಡೆಯನ್ನು ಬಿರಿಯುವುದು. ಯುದ್ಧದ ಹಂಬಲು ನಿನಗೆ ಬೇಡವೇ ಬೇಡವು.

ಧರ್ಮರಾಜ:—ಅಭಿಮನ್ಯು, ಕೇಳಿದೆಯಾ ? ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯು ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು.

ಸುಭದ್ರೆ:—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಅಭಿಮನ್ಯು, ಅಭಿಮನ್ಯು, ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಿಯಾ ? ಕಂದ ! ಬೇಡವೇಬೇಡ.

ಧರ್ಮ:—ಅಯ್ಯೋ, ಮಗೂ, ಇಷ್ಟು ಜನರ ಎರೋಧದ ಮೇಲೂ ನೀನು ಹೋಗಬೇಕೆಂದಿರುವಿಯಾ ? ಬೇಡ.

ಸುಭದ್ರೆ:—ಮಗೂ ನಿನ್ನಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಪಂಚಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೂ ಇಟ್ಟಿರುವೆನು. ಕಂದಾ, ನನ್ನ ಮುದ್ದು ಕಂದಾ, ನೀನು ಸಮರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರೆ, ಇಗೋ ನಾನು ಸತ್ತಂತೆ ಆಗುವೆನು. ಮಗೂ ಬೇಡ, ಬೇಡವವು. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೂ ಹೋಗುವಿಯಾ ? ಹೋಗುವಿಯಾ ? ಅಯ್ಯೋ, (ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬೀಳುವಳು. ಎಲ್ಲರೂ ಉಪಚರಿಸುತ್ತಿರುವರು)

(ತೆರೆಬೀಳುವುದು)

ಐದನೆಯ ಅಂಕವು.

ಒಂದನೆಯ ನೋಟ.

(ಉತ್ತರಿಯೂ ಅಭಿಮನ್ಯುವೂ, ಉಪವನದಲ್ಲಿ
ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವರು)

ಉತ್ತರ:—ಪ್ರಿಯತಮ, ನೀನು ಏನು ಹೇಳಲು ಬಂದೆ ?

ಅಭಿ:—ಪ್ರಿಯತಮೆ, ಇಂದುನಾನು ಪದ್ಮವ್ಯಾಹವನ್ನು ಭೇದಿಸಲು ಹೋಗು
ಪೆನು. ನಿನ್ನನ್ನು ಕೇಳಲು.....

ಉತ್ತರ:—(ಗಾಬರಿಯಿಂದ) ಏನು ಹೇಳುವೆ ? ಏನು ? ಇಷ್ಟು ಜನರು
ಪಾಂಡವರ ಕಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದೂ, ನಿನ್ನನ್ನೇ, ಕಳುಹಿಸುವುದು? (ದೈನ್ಯದಿಂದ)
ನಾಥ, ಹೋಗುಪೆಯ ? ನಾನು ಅಂದು ಏನು ಹೇಳಿದೆ ? ಮತ್ತೆ
ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನೀನು ಮಾತುಕೊಡಲಿಲ್ಲವೆ ?
ನನ್ನನ್ನು ಬಳಿಕ ವಂಚಿಸಲು ಬರುವುದೆ ? ವಿಧಿಯೆ, ರಾಜ್ಯ
ಭೋಗಾದಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ಪುನಃ ಸಮರಕ್ಕೆ
ಹೋಗುವುದೇ ?

ಅಭಿ:—ಪ್ರಿಯೆ, ಅದೇಕಿಂತು ನೀನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುವೆ ? ಎಂದು ನಾನು
ಕಾದುವ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ, ಅಂದೇಕೆ ನೀನು ಏನೋ ಗಾಬರಿ
ಪಟ್ಟವಳಂತೆ ತೋರುವೆ ? ಭಯಪಡುವೆ ? ಉತ್ತರ, ಭಯಪಡ
ಬೇಡ. ತ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನು ಎಂದಿನವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕಡೆಯಲ್ಲಿರು
ವನೋ ಅಂದಿನವರಿಗೆ ನಮಗೆ ಸೋಲಿಲ್ಲ. ಹೆದರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ
ವಿಲ್ಲ. ಭಯಪಡಬೇಡ, ಈಗಲೂ ಭಯವೇನು ನಿನಗೆ ?

ಉತ್ತರ:—ನಾಥ, ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಬೇಡ.

ಅಭಿ:—ಅದೇಕೆ ಹಾಗೆ ನಟಿಸುವೆ ?

ಉತ್ತರ:—(ಮೋಣಕಾಲೂರಿ ಕಂಪಿತ ಧ್ವನಿಯಿಂದ) ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರ, ನನ್ನ ದೊಂದು ಬಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡುವಿಯಾ ? ನನಗೆ ಈ ಚೀಜೆಗೆ ಬಹಳ ಬಹಳ ಕಟ್ಟ ಕನಸುಗಳು ಬೀಳುತ್ತಿವೆ. ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಬಿರಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ತಿಳಿಸಲಾರದ ವ್ಯಥೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಮಲಿನವಾಗಿರುವುದು. ಆಗಾಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಬಲಗಣ್ಣು ಹಾರುವುದು. ಆಗಾಗ ಸಹಿಸಲಾರದ ನಿಗೂಢ ವ್ಯಥೆಯು ತಲೆದೋರುವುದು. ಆದರೆ ಅದರ ಕಾರಣವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯಲಾರೆ. ಆಗಾಗ್ಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಒರುವುವು. ನನಗೆ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗುವುದು ನಾಥ, ಅದ ಕ್ರೋಧಸ್ವರ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನೀನು ಹೋಗಬೇಡ. ಮೇಲಾಗಿ ಮಾವನು ಒಪ್ಪಿದರೆ ತಾನೇ, ನೀನು ಹೋಗುವುದು. ಶುಭವಾಗಲಿ ನಿನಗೆ, ಪ್ರಿಯ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಬೇಡ. ನನ್ನೀ ಬಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡು. ಹರ್ಷ ಚಿತ್ತಿಯಾಗಿರುವೆನು.

ಅಭಿ:—ಉತ್ತರ, ಏಕೆ ಅಧೀರಳಾದೆ ? ನಾನಾಗಲೆ ಹೇಳಿಲ್ಲವೆ ? ಭಯ ಪಡಬೇಡವೆಂದು, ತಂದೆಯು ಚಕ್ರವ್ಯೂಹ ಭೇದನಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿರುವನು. ಪಿತೃವಾಕ್ಯಪರಿಪಾಲನೆಯೇ ಲೇಸಾದ ಧರ್ಮವಲ್ಲವೇ ? ಅದಲ್ಲದೆ ಇಂತಹ ಕಠಿಣಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವವರನ್ನು ನಿರುತ್ಸಾಹಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಾರದು. ಅವರ ಮನಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಅದರಿಂದ ಪರಿಣಾಮವು ಕೆಟ್ಟದಾಗುವುದು.

ಉತ್ತರ:—ನಾಥ, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನಿರುತ್ಸಾಹಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮನದ ಕಾತರತೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಬೇಡುವೆನು. ಆದರೆ ನೀನು ರಣೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ತುಂಬಿಶುಳುಕುತ್ತಿರುವಾಗ ನನ್ನ

ಪ್ರಯತ್ನಗಳೇನು ಸಾಫಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವುವು ? ನಾನು ತುಂಬು
ಗರ್ಭಿಣಿಯು. ನನ್ನ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡುವುದು ನಿನಗೆ ಕಷ್ಟ
ವಾಗಿ ತೋರಿದರೆ ಬೇಡ, ಬಿಡು. ನೀನು ಇಷ್ಟು ನಿಷ್ಕೂರನಾಗುವೆ
ಯೆಂದು ನಾನು ನನ್ನ ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅಭಿ:—ಪ್ರಿಯೆ, ನನ್ನ ಮೇಲೆಕೆ ಕೋಪವಾಡುವೆ ? ನಾನು ತಂದೆ
ಯಿಂದ ನಿಯೋಜಿತನು. ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಲಿಬೇಕು.
ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಈಗ ನೋಡು, ಪ್ರಿಯತಮೆ, ಪದ್ಮ ವ್ಯಾಹವನ್ನು ಭೇ
ದಿಸುವ ಸಮರ್ಥರು ಯಾರೂಇಲ್ಲ. ನಾನೀಗ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ,
ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಅನಾಹುತಗಳಾಗ ಬಹುದು ? ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಉಳಿಸಲು
ಯಾರ್ಯಾರ ನಾಶವಾಗಬಹುದು ? ನಾನು ಹೊರಟಿರುವೆನು. ನನ್ನ
ಕಾರ್ಯವು ಎಷ್ಟು ಗುರುತರ ವಾದುದೆಂಬುದನ್ನು ನೀನು ಬಲ್ಲೆಯಾ ?
ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಈಗ ಕುಂದಿಸ ಬೇಡ. ನನ್ನನ್ನು ತಡೆಯಬೇಡ.
ನನ್ನನ್ನು ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಕಳುಹಿಸು. ನಾನು ಶಾಂತಚಿತ್ತನಾಗಿ
ಹೋಗುವೆನು. ನೀನೇನು ಭಯಪಡಬೇಡ. ತ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದಯಾ
ಪೂರ್ಣವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯು ಪಾಂಡವರು ಮೇಲಿರುವ ವರೆಗೂ ನಮಗೆ
ನೋಲಿಲ್ಲ.

ಉತ್ತರ:—ಹೋಗೇ ಹೋಗಬೇಕೇನು ? ನಾಥ.

ಅಭಿಮನ್ಯು:—ಹೋಗಬೇಡವೇನು ಪ್ರಿಯೆ ? ಇಂತಹ ಕಷ್ಟತರ ಸಮ
ಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಉದಾಸೀನದಿಂದಿರಲಾದೀತೇ ? ನಮ್ಮ ಕುಲಕ್ಕೆ
ಅಪಕೀರ್ತಿಯು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇ ?

ಉತ್ತರ:—(ತಲೆದಗ್ಗಿಸಿ ಅಳುವಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ) ಒಬ್ಬನೇ ಹೋಗುವೆಯಾ ?
ಪ್ರಿಯತಮ.

ಅಭಿಮನ್ಯು:—(ಕಷ್ಟದಿಂದ) ಪ್ರಿಯೆ, ಇಲ್ಲ ಭೀಮಸೇನನೂ ಬರುವನು.
ಸೇನೆಯು ಅಪಾರವಾದ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಬರುವುದು.

ಉತ್ತರ:—(ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಕಾಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು) ಪ್ರಿಯತಮ....

ಅಭಿಮನ್ಯು:—(ಕಷ್ಟದಿಂದ) ಏಳು ಪ್ರಿಯೆ, ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಹೇಗೆ ?

ಉತ್ತರ:—(ಎದ್ದು ಗದ್ದದಸ್ವರವಿಂದ) ನಾಥ, ಪ್ರಿಯತಮ, ನೀನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಜಯಶಾಲಿಯಾಗು. ನೀನು ಗೆಲ್ಲುವಂತೆ ತ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ, ಇನ್ನು ಹೊರಡು.

ಅಭಿ:—(ಹೊರಡಲು ದುಕ್ಕನಾಗುವನು).

ಉತ್ತರ:—ಪೂವಾಲೆಯನ್ನು ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕಿ, ನಾಥ....
(ಕಷ್ಟದಿಂದ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಹೊರಡುವನು)

ಉತ್ತರ:—ಅಯ್ಯೋ, ಅದೇಕೆ ನನ್ನ ಬಲಗಣ್ಣು ಹೀಗೆ ಹಾರುತ್ತಿರುವುದು? ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅದೇನೋ ತಿಳಿಯದ ವ್ಯಥೆಯಾವರಿಸಿರುವುದು. ನನ್ನ ಕಾಂತನು ಕ್ಷೇಮವಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬರಲಿ ! ಭಗವಂತನು ನನ್ನ ಪ್ರಿಯನಿಗೆ ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿ. (ಎನ್ನುತ್ತ ಹೋಗುವಳು.)

ಎರಡನೆಯ ನೋಟ.

(ಯುದ್ಧರಂಗ: ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಯೋಧನವೇಷದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವ್ಯೂಹದ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿರುವನು)

ಅಭಿ:—ಯಾರದು ? ಮುಂದೆನಿಂತು ತೂಕಡಿಸುವವನು ?

ಮುಂದೆನಿಂತು ತೂಕಡಿಸುವನು:—ಯಾರದು ? ಮಗುವೇ, ನೀನೆ ಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆ ? ಸೈಂಧವನ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿರುವ ನೀನು ಮಾರಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿರುವ ಕುರಿಯ ಮರಿಯಂತೆಯೇ ನನಗೆ ಕಾಣುವೆ.

ಅಭಿಮನ್ಯು:—(ಗರ್ಜನ ಧ್ವನಿಯಿಂದ) ಸ್ವೆಂಧವಾ, ಕುರಿಯ ಮರಿಯು ಕೊಬ್ಬು ಸಿಂಹವಾಗಿರುವುದು. ನೀನೇಯೋ? ದುಷ್ಟ ಕೌರವೇಶ್ವರನ ಸೇವಕನು? ದುಶ್ಯಳೆಯ ಪತಿಯು?

ಸ್ವೆಂಧವ:—ಏನು ಬಾಲವೀರಾ, ಮಾತನ್ನು ಬಹಳ ದುಡಿಕಿನಿಂದ ಆಡುವೆ? ಎಚ್ಚರಿಕೆ, ಸ್ವೆಂಧವನ ಕೋವಾಗ್ನಿಗೆ ಭಸ್ಮವಾದೀಯೋ? ಸ್ವೆಂಧವನು ನಿನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಾನು?

ಅಭಿ:—(ನಗುತ್ತಾ) ಸ್ವೆಂಧವಾ, ನೀನು ಪಿತಾಚಿಯ ಅನುಚರನು. ಪಿತಾಚಿಯು ಎಷ್ಟು ಬೆದರಿಸಿದರೇನು? ಅರ್ಜುನನ ಮಗನು ಅದಕ್ಕೆ ಬೆದರುವನೇನು?

ಸ್ವೆಂಧವ:—(ಒರೆಯಿಂದ ಕತ್ತಿಯನ್ನೆಳೆಯುತ್ತ) ಅರ್ಜುನನ ಮಗನೋ? ಎಳೆಯ ಹುಡುಗನಿಗೆ ನನ್ನ ಖಡ್ಗದ ಬಲವು ತಿಳಿಯದು (ಖಡ್ಗವನ್ನು (ವೂರ್ತಿ ತೆಗೆದು ಹಿರಿಯುವನು)

ಅಭಿ:—(ನಗುತ್ತ) ಎಲ್ಲಿ? ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕಿಟ್ಟಿಯೆ? (ಮೂರುಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಕೆಡಹುವನು.)

ಅಭಿಮನ್ಯು:—(ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಗುತ್ತ) ಸ್ವೆಂಧವಾ, ನೀನು ಪಿತಾಚಿಯ ಅನುಚರನಲ್ಲವೇ? ಅದಕ್ಕೇ, ನಿನ್ನ ಕತ್ತಿಯು ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿರದೆ ಹೋಯಿತು. ಭಲೆ! ಬಹಳ ಪರಾಕ್ರಮಿಯು.

ಸ್ವೆಂಧವ:—(ಸ್ವಗತ) ತಂದೆಯಂತೆಯೇ ಇವನು ಬಹಳ ವೀರನು. (ಪ್ರಕಾಶ) ಮೂಢ ಬಾಲಕನೇ, ಏನೋ ಕಾರಣದಿಂದ ಖಡ್ಗವು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದರೆ, ಶೂರನೆಂದೆಣಿಸಬೇಡ ಇಗೋ, ಹಿಡಿ ನಿನ್ನ ಬಾಣಗಳನ್ನು. (ತಾನೂ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಮೇಲೆ ಬಾಣ ಬಿಡುವನು).

ಅಭಿ:—ಹಾಗೋ ಸ್ವೆಂಧವ, ಇಗೋ (ಬಾಣಬಿಡುವನು ಅದು ಸ್ವೆಂಧವನ ಎದೆಗೆ ತಾಗುವುದು.)

ಸೈಂಧವ:—ಘಾತ! ಘಾತ!! ಕಾರವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಚ್ಯುತಿ ಹಾ ! ಹಾ !!
ಬಿದ್ದೆ ಅಯ್ಯೋ, (ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಮೂರ್ಚೆ ಹೋಗುವನು).

(ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಕ್ಕು. ಚಕ್ರವ್ಯೂಹದೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು)

ಅಭಿಮನ್ಯು:—(ಸಂತೋಷದಿಂದ) ಆಯಿತು. ನನ್ನ ಘೋರತಮ ಆನೆಗೆ
ಒಂದು ಬಲಿಯಾಯಿತು. ಮತ್ತೆ ದುಷ್ಟ ದುರ್ಯೋಧನನ ಬಲವನ್ನೂ
ನೀಚ ದುಶ್ವಾಸನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನೂ ನೋಡಬೇಕು. ಬಹುಕಾಲ
ದಿಂದ ನನ್ನ ಪಿತನು ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದ ವಿರಾಧಿ ವಿರ ಕರ್ಣನನ್ನೂ
ಸಂದರ್ಶಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲತರನ ಸುಗುಣಗಳಿಗೆ ನೆಲೆಯಾದ ಕರ್ಣನನ್ನೂ
ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಅವನು ನನ್ನ ಮಾತೆಯನ್ನು
ನಿಂದಿಸಿದನೇಕೋ ? ತಿಳಿಯದು. ಇರಲಿ ಈಗ ಸೇನಾನಿಗಕಾದ
ಅಸ್ತ್ರವಿದ್ಯಾಚಾರ್ಯರೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಿಸುವೆನು. (ನೋಡಿ)ಅಕೋ, ಆ
ಯೋಧನಂತಿರುವರೇ ಆಚಾರ್ಯರಾಗಿರಬೇಕು. (ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಒಂದು
ವುಷ್ಟಶರವನ್ನು ತೆಗೆದು ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿಡುವನು).

ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯ:—(ಯೋಚಿಸುತ್ತ ನಿಂತಿರುವರು) ಬಹಳ ಪಾಪಿ
ಯಾದೆನು. ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯರಾದ ಪಾಂಡವರ ಮೇಲೆಯೇ ಕಾದಲು
ತೊಡಗಿದೆನು. ಮತ್ತು ನನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಶಿಷ್ಯ, ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಇಂದು
ಪದ್ಮವ್ಯೂಹಕ್ಕೆ ಬಲಿಕೊಡಲು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದೆನು. ಇಲ್ಲವೇ
ಧರ್ಮಜನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ಶಪಥ ಮಾಡಿದೆನು. ಮತ್ತೆ ನನ್ನ
ಸುದೃಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅರ್ಜುನನು ಬೇರೆಯೆಡೆಗೆ ಹೋದನು. ಇನ್ನು ಧರ್ಮದ
ವುತ್ರನನ್ನು ಬಲಿಕೊಡಬೇಕು. ಪಾಂಡವರ ಅಗ್ರಜನನ್ನು-ಧರ್ಮದ
ರಾಜನನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಸ್ವಾಮಿ ಭಕ್ತಿಗೋಸುಗ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ
ವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಅಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಆಗುವ
ಜಗಳದಲ್ಲಿ, ನಾನು ಕುರುಕುಲದ ಚಾಪಕಲಾಗುರುವು ಅಧರ್ಮದ
ಕಡೆ ನಿಂತು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಜಗಳವಾಡುತ್ತಿರುವೆನು.
ಪರಮಾತ್ಮನೆ, ಇಂದು ಧರ್ಮಜನು ಚಕ್ರವ್ಯೂಹಕ್ಕೆ ಬರದಿರಲಿ.

ಬಂದರೆ ನಾನು ಅವನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಬೇಕಾದೀತು. ಇಂದು ಪಾಂಡವ ರಾಜನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರದಿರಲಿ. (ಪುಷ್ಕತರವು ಕಾಲಿಗೆ ತಗಲುವುದು.) (ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ) ಯಾರಿದು ? ನನಗೆ ವಂದಿಸುವವರು ? ಧರ್ಮಜನು ಬಂದಿರ ಬಹುದೆ ? (ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡುವರು.)

ಅಭಿ:—(ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮುಂದೆ ಬಂದು) ಶ್ರೀಕರ ಗುರು ಜರಣಾರಜಗಳಿಗೆ ಪಾರ್ಥನ ಸುತನು ವಂದಿಸುವನು.

ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರು:—(ವಿಪಾದದಿಂದ) ಅಭಿಮನ್ಯುವೇನು ? ಮಗೂ, ನಿನ್ನನ್ನಾರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದರು ? ಧರ್ಮಜನೇನು ? ಹಾಗಾದರೆ ಅವನು.....

ಅಭಿ:—ಗುರುಗಳೇ, ನನ್ನ ಪಿತನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಕೂಡದಾಗಿ ಬೇಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನೇ ಕೋರಿ, ಕೋರಿ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆನು.

ಆಚಾರ್ಯ:—ಮಗೂ ನಿನ್ನಂತಹ ಎಳೆಯ ಬಾಲಕನ ಮೇಲೆ ನನ್ನಂತಹ ಮುದಿಗೊಡ್ಡು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದೇ ? ನನ್ನಿಂದಾಗದು. ಏನಾದರೂ ಆಗಲಿ, ಅಭಿಮನ್ಯೂ, ನನ್ನದೊಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿಕೊಡುವೆಯಾ ?

ಅಭಿ:—ಆಚಾರ್ಯರೇ ನನ್ನ ಗುರುವಾದ ಪಾರ್ಥನ ಗುರುಗಳಾದ ತಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸುವುದೇ ನಮ್ಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿನ ಮಾರ್ಗವಲ್ಲವೇ ?

ಆಚಾರ್ಯ:—ಹಾಗಾದರೆ....ಹಾಗಾದರೆ ಮಗೂ ಸಮರ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಆ....ಆಡಿಗೆ ಹೊರಡು.

ಅಭಿ:—(ನಮ್ರತೆಯಿಂದ) ಆಚಾರ್ಯರೇ, ಪೂಜ್ಯರಾದ ತಾವು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಹೀಗೆಯೇ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಲಾಗದೆಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ಬೇಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ನಾನು ನಡೆಯಿಸಲಾರೆನು.

ರಣದಲ್ಲಿ ಸತ್ತರೂ ವೀರನೆನಿಸಿಕೊಂಡು, ವೀರಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಹೇಡಿಯನಿಸಿಕೊಂಡು ಬದುಕುವುದು ಹೇಗೆ? ಆಚಾರ್ಯರೇ, ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಶಕ್ತನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ರಂಗಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಹೇಗಿರಲಿ? ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಿರಿ. (ಬಾಣ ಬಿಡುವನು)

ಆಚಾರ್ಯ:—ಮಗೂ ಇದು ಕಷ್ಟ. ಧರ್ಮ ಸಂಕಟ. ನಿನೊಡನೆ ಕಾದುವುದೇ? ಮಗುವು—ಎಳೆಯ ಮಗು. ಲಾಲನೆ, ಪಾಲನೆಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯನು. ನಿನ ಪಾಲೆಯೇ ಯುದ್ಧ. ಅಯ್ಯೋ (ಬಿಟ್ಟು ಹಿರಿಯುವನು.)

(ಯುದ್ಧವಾಗುತ್ತ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು.)

ದುಶ್ವಾಸ:—ದಾರಿ ಬಿಡಬೇಕೇನು ಮಗೂ. ಇಂದು ನಿನಗೆ ಅಂತ್ಯಕಾಲವೊದಗಿದೆ. ಬೇಡ..... ಬೇಡ, ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟೀಯೆ? ಮಗುವೆಂದು ದಯೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದವ್ಯಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಉಜ್ಜಿಹೋಗಬಾರದು. ಇದರ ಫಲವನ್ನನುಭವಿಸುವೆ. ನಮ್ಮಂತಹ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಬಾಲಕರ ಮೇಲೆ ಕೈ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಭಿ:—(ರೋಷದ ನಗೆಯಿಂದ) ಹೌದು, ನಿಮ್ಮಂತಹ ವೀರರು ಬಾಲಕರ ಮೇಲೆ ಕೈ ಕೈ ಮಾಡುವರು? ನಿನ್ನೆದುರಿಗಿರುವ ಬಾಲಕನು ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಾಲಕನು. ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ಬಲ್ಲೆಯಾ? ನೀನಲ್ಲಿ ನನ್ನೊಡನೆ ಕಾದುವೆ? ಇದು ರಣರಂಗ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿರುವೆನು. ಇದು ಅಂತಃಪುರವಲ್ಲ, ಆಟವಿಡುವುದಕ್ಕೆ. ನಿಮ್ಮಂತಹ ವೀರಕ್ಷತ್ರಿಯರೇ ಅಲ್ಲವೇ, ಹೇಡಿತನದಿಂದ ನಾಚುಗೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಕುಲಸ್ತ್ರೀಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತುಂಬಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಪಹಾರ ಮಾಡುವವರು? ನಿಮ್ಮಂತಹ ಬಹಳ ಜನವೀರರನ್ನು ನೋಡಿರುವೆನು. ದ್ರೌಪದೀ ಮಾತೆಯ

ಶಾಪ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ನೀನು ಭಸ್ಮೀಭೂತನಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಇರಲಿ. ಭೀಮಸೇನನು ನಿನ್ನೆದೆ ಬಿರಿಯುವಾಗ ನನ್ನ ಸ್ಮರಣ ಮಾಡಿಕೋ? ಹೇಡಿ, ದಾರಿ ಬಿಡು.

ದುಶ್ವಾಸ:—(ರೋಷದಿಂದ) ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೆ ಸಲಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ದುರಸಯೋಗಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಮೇರೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ದುಷ್ಟ ಬಾಲಕನೆ? ನಿನ್ನ ಗರ್ವವನ್ನಿಳಿಸುವೆನು. ನಿಲ್ಲು, ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ. (ಒರೆಯಿಂದ ಕತ್ತಿಯನ್ನೆಳೆಯುವನು.)

ಅಭಿ:—ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ, ನೀನು ನನಗೆ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ. (ಒರೆಯಿಂದ ಖಡ್ಗವನ್ನೆಳೆದು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತೆ,) ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ನಾಚುಗೆ ಯಾಗುತ್ತೆ. ನಿನ್ನಂತಹ ಶೂರರಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಕುರುಕುಲವು—ಜಂದ್ರವಂಶವು, ಬಹಳ ಖ್ಯಾತಿಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಲವೇ? ಹೇಡಿ.

ದುಶ್ವಾಸ:—(ಯುದ್ಧವಾಡುತ್ತೆ) ಎಲೋ, ತುಂಟಹುಡುಗ ನಿನಗೆ ಬಹಳ ಅಹಂಕಾರವಿದೆ. ಒಬ್ಬಕಾವಲುಗಾರನನ್ನು ಗೆದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಗರ್ವಪಡುವಿಯಾ? ನಾನು ಆಸಹಾಯ ಶೂರನು. ಇಗೊ, ತಿಳಿ, ನಿನ್ನ ಕೈ ಕತ್ತರಿಸಿ ಬೀಳುತ್ತೆ. ಈಗಲಾದರು ಹೇಳು ಬಾಲಕನೆ, ಕ್ಷಮಿಸುವೆನು. ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆಯಾದರೂ ನಮ್ಮಂತೆ ವರನ್ನು ಕೆಣಕದೆ ಬಾಳು ಹೋಗು.

ಅಭಿ:—(ಕಿರುನಗೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತೆ,) ಹೌದು ನಿನ್ನಂತಹ ಹೇಡಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮಾವಣೆಯನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡು, ನಿನ್ನಂತಹ ದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿ ನಾನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿರುವುದೇ? ದ್ರೌಪದೀ ದೇವಿಗೆ ಆದ ಕೃತಿಯು ಪಾಂಡವರ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಿರಲು, ನಿನ್ನಂತಹ ಪಾಪಿಗಳು ಹೇಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು?

ದುಶ್ವಾಸ:—(ರೋಷದಿಂದ) ಅಜ್ಞಾನ ಬಾಲಕನೇ, ಅಗೋನನ್ನ ಕತ್ತಿಯು ನಿನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಬಿತ್ತು.

(ದುಶ್ವಾಸನ ಖಡ್ಗಕ್ಕೆ, ಅಭಿಮನ್ಯುವು ತನ್ನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಅಡ್ಡ ಇಡಿಯು ವನು. ದುಶ್ವಾಸನ ಕತ್ತಿಯು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವುದು. ಅಭಿಮನ್ಯುವು ದುಶ್ವಾಸನನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವನು.)

ಅಭಿ:—(ಸಂತೋಷದಿಂದ) ಪಿತಾಚಿಯೆ, ಈಗ ಹೇಗಿದೆ ನನ್ನ ವೌರುಷ ? ನಾನೇ ಶೂರನೆಂದು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ ಯಲ್ಲಾ ಏನಾಯಿತು ? ನಿನ್ನ ಶೌರ್ಯವೆಲ್ಲ ? ಇಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಒಡ್ಡವು ನಿನ್ನೆಡೆಯ ರಕ್ತದ ಸವಿನೋಡುವುದು.

ದುಶ್ವಾಸ:—ಅಜ್ಞಾನಿಯೆ ನಮ್ಮಣ್ಣನು ಬರುವನು. ನಿನ್ನ ಗತಿಯು ಏನಾಗುವದೆಂಬುದನ್ನು ಬಲ್ಲೆಯಾ ?

ಅಭಿ:—(ನಗುತ್ತ ಬೆವರೊರೆಸಿಕೊಂಡು) ನನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರಲು ಅಷ್ಟು ತಡಮಾಡಿದೆಯೇಕೆ ? ಈಗ ನೋಡು ಏನಾಯಿತು ದ್ರೋಹಿ ? ನಿನ್ನನ್ನುಳಿಸ ಬಾರದೆಂದಿದ್ದೆ. ಆದರೆ.....

ದುಶ್ವಾಸ:—(ನಡುಗುತ್ತ) ಆದರೇನು ?

ಅಭಿ:—ಆದರೇನೇ ? ಭೀಮಸೇನನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೆ ಭಂಗ ಬರುವದೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದಿರುವೆನು. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ—ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ವಾಪಿಯಾದ ನಿನ್ನನ್ನುಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ನನ್ನನ್ನು ಮರೆತೀಯೆ ? ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಮೊಸಲಾಗಿರುವ ನಿನ್ನಂತಹ ಕೊಬ್ಬಿದ ಕುರಿಯನ್ನು ನಾನೇಕೆ ಕೊಲ್ಲಲಿ ? ತೊಲಗು ಪಿತಾಚಿಯೆ, (ದುಶ್ವಾಸನನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ನೂಕಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗುವನು.)

ದುಶ್ವಾಸ:—ಅಬ್ಬಾ ! ಏನು ಸಾಹಸ !! ಏನು ಶೌರ್ಯ !!! ಅರ್ಜುನನ ಅಪರಾವತಾರವೇ ಸರಿ ಇನ್ನು ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳುವೆನು.(ಹೋಗುವನು)

ನಾಲ್ಕನೆಯ ನೋಟ.

(ಚಕ್ರವ್ಯೂಹದ ಎಡಭಾಗ, ಶಕುನಿ ಬಿದ್ದಿರುವನು; ಅಭಿಮನ್ಯುವೂ ಅವನದೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವನು.)

ಶಕುನಿ:—ಬಿಡು, ಮಗೂ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡು.

ಅಭಿ:—ಶರಾಣಾಗತರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದೇ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ, ತಿಳಿಯಿತೇ ? ಏಳು ಮೇಲಕ್ಕೇಳು ಜೀವದಿಂದಿರು. ಜೀವವಾನಮಾಡಿರುವೆನು.

ಶಕುನಿ:—ನಿನ್ನಂತಹ ಬಾಲಕನನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. (ಏಳುವನು)

ಅಭಿ:—ಹೋಗು, ಕರ್ಣನಿಲ್ಲಿರುವನು ಹೇಳು. ನಾನವನನ್ನು ನೋಡಬೇಕು.

ಶಕುನಿ:—ಇಲ್ಲಿಗೇ ಕಳಿಸುವೆನು. (ಶಕುನಿಯೂ ಹೋಗುವನು.)

ಅಭಿ:—ಆಗಲಿ ಹೋಗು. (ಮುಂದಕ್ಕೆ ನೋಡಿ) ಅವಾರಿಬ್ಬರು ಬರುತ್ತಿರುವವರು? ಒಬ್ಬನು ದುಶ್ವಾಸನು. ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಯಾರು? ದುಷ್ಟ ದುರ್ಯೋಧನನೇ ಇರಬೇಕು. ಇರಲಿ ಇವನಿಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲಿ.

ದುಶ್ವಾಸ:—(ಬರುತ್ತಾ) ಅಣ್ಣಾ ಏನು ಹೇಳಲಿ, ಆ ಬಾಲಕನ ಶೌರ್ಯವನ್ನು? ಎಂತೆಂತ ಬಲಶಾಲಿಗಳನ್ನು ತುಂಡು ತುಂಡು ಮಾಡುತ್ತಾ ಮುಂದರಿದು ಹೋಗುವನು. ಚಕ್ರವ್ಯೂಹದ ಬಾಗಲಲ್ಲಿ, ಸೈಂಧವನನ್ನು ಹೇಗೆ ಮೂರ್ಛಗೊಳಿಸಿದನೋ ಯಾರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು? ಅದಲ್ಲದೆ, ಅಸ್ತ್ರವಿದ್ಯಾಚಾರ್ಯರಾದ ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ಇವನಿದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲಲಾರದೇ ಹೋದರು. ಕಬ್ಬಿನ ತೋಟಕ್ಕೆ ಸೊಕ್ಕಿದಾನೆ ಹೊಕ್ಕಂತಾಗಿದೆ.

ದುರ್ಯೋಧನ:—ಓಹೋ ಏನೆಂದೆ? ಇವನೆದುರಿಗೆ ಗುರುಗಳು ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ ಹೋದರಲ್ಲವೇ? ಹಾಗಾದರೆ ಇಂತಹ ಅಮಿತ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಎದುರಿಸುವುದು? ಗುರುಗಳ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯೇ ಭಂಗವಾದ ಬಳಿಕ ನಮ್ಮಂತಹವರೇನು ಮಾಡಬೇಕು? ಯಾರು? ದುಶ್ವಾಸಾ, ಅವನೇ ಏನು ಅಭಿಮನ್ಯುವು?

ದುಶ್ವಾಸ:—(ನೋಡಿ) ಹೌದು ಅವನೇ ವೀರ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಅವನನ್ನು ನೋಡಲೇ ಆರಿಸು. ಕಣ್ಣುಗಳು ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗುವುವು.

ದುರ್ಯೋಧನ:—(ಮುಂದೆ ಬಂದು) ಮಗೂ, ನೀನಿಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಬಂದೆ ?

ಅಭಿ:—(ನಗುತ್ತ) ನಿಮ್ಮಂಥವರನ್ನು, ದಮನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ.

ದುರ್ಯೋಧನ:—ನೀನೆಯೆ ನನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡತಕ್ಕವನು? ಏಕೆ ಹಾಗೆ ಆಶೆಪಡುವೆ? ನಿನಗೆ ಕಾಳಗವು ಎಂದಿಗೂ ತಕ್ಕುದಲ್ಲ. ಮಗೂ ನಿನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಕನಿಕರವಾಗಿದೆ. ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸುಖವಾಗಿರು. ಕಂದಾ, ನಿನಗಿದುವರೆಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಗಾಯಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ಹೋಗು, ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ.

ಅಭಿ:—ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ನಾನು ಬಂದಿರುವುದೇ ತಕ್ಕೆಂಬುದು ನಿನಗಿನ್ನೂ ತಿಳಿಯದಂತಿದೆ. ಚಕ್ರವ್ಯೂಹವನ್ನು ಭೇದಿಸುವುದಕ್ಕೆ. ನಾನು ಆದನ್ನು ಸೀಳಿದೆನು. ಮತ್ತೆ ಕೌರವರಿಗೆ ಇಂದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೋಲಾಗಬೇಕು.

ದುರ್ಯೋಧನ:—ಮಗೂ, ನಿನ್ನ ವಾಕ್ಯಗಳು ಕೇಳಲು ಮಧುರವಾಗಿಯೂ, ಪರಾಕ್ರಮದ ತಿರುಳನ್ನೊಳಗೊಂಡದಾಗಿಯೂ ಇರುವುದು. ಕಂದಾ, ನಿನ್ನ ಕೋಮಲ ಪುಷ್ಪ ಸಮನಾದ ಶರೀರದಮೇಲೆ ವಜ್ರದಂತೆ ಕಠಿಣವಾದ ಬಾಣವನ್ನು ಬೀಡಲು ನನಗೆ ಹೇಗೆ ಮನಸ್ಸು

ಬಂದೀತು ಅಭಿಮಾನವೋ? ನಿನ್ನನ್ನು ಯುದ್ಧರಂಗಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ತಾವು ಸುವಿದಿಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವರೇ? ಎಂತಹ ಕಠೋರ ಮನಸ್ಕರು ಪಾಂಡವರು ?

ಅಭಿ:—ಹೌದು, ವಾಂಡರು ಕಠೋರಮನಸ್ಕರು. ಕೌರವರನ್ನು ಏನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು? ಕೌರವರು, ಹುಟ್ಟಿದುದು ಅಸೂಯೆಯಲ್ಲಿ. ಬೆಳೆದುದು ವೋಸ ದ್ರೋಹಗಳಲ್ಲಿ. ಕಡೆಗೆ ಸಾಯುವುದೂ ವಂಚನೆಯಲ್ಲಿಯೇ. ನಿಮ್ಮ ಗುಣಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಬಳಿಕ ಪಾಂಡವರು ಕಠೋರಮನಸ್ಕರೆಂದು ಹೇಳುವೆಯಂತೆ.

ದುರ್ಯೋಧನ:—ಅಯ್ಯೋ, ಇಂತಹ ಸುಕುಮಾರನನ್ನು ರಣಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಪಾಂಡವರು ಹೇಗೆತಾನೆ ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿರಬಹುದು? ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತೂ ಎಷ್ಟು ಗಂಭೀರದಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ಮುದ್ದು ಮಗುವು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು, ಆ ಭೀಮನು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಾನೆ? ಅಭಿಮಾನವೋ, ನೀನು ಕುರುಕುಲಕ್ಕೆ ಭೂಷಣನು. ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಕುರುಕುಲವು ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಇಂಥಹವನನ್ನು—ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಬಾಲಕನನ್ನು ನಾನು ಗೆಲ್ಲಲಾರೆ. ನೀನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡ ಮನೆಗೆ ಹೋಗು. ಸೋತೆನೆಂದು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ, ನೀನು ಮಾತ್ರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು.

ಅಭಿ:—(ನಕ್ಕು,) ಅಯ್ಯೋ ಇಲ್ಲಿಯೇ, ಮೋಹವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು? ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯೂ, ಬೇಡ. ವಿಶ್ವಾಸವು ಬೇಡ. ಸೋತೆವೆಂದು ನೀವು ಹೇಳಲೂ ಬೇಡಿ. ನನಗೂ, ದೇವರು ಕೊಟ್ಟ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ. ಅದರಿಂದ ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಗೆಲುವೆನು. ಸುಮ್ಮನೆ ಬಳಲಬೇಡಿ. ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ನಗುವು ಬರುವುದು. ಆದರೆ ಆಜ್ಞಾಧಾರಕನಾಗಲು ಸಮಯವಲ್ಲ ತಾವೂ ನನಗೆ ಗುರು ಸ್ಥಾನದಲ್ಲೇ ಇರುವಿರಿ. ತನುಗೆ ಮನಃ ಪೂರ್ವಕವಾದ ವಂದನೆಗಳು. ಇದು ಸಮರ ಸಮಯ. (ಒರೆಯಿಂದ, ಕತ್ತಿಯನ್ನೆಳೆಯುವನು)

ದುರ್ಯೋಧನ:—ಮಗೂ, ಬೇಡ, ಸಮರವು ನಿನಗುಚಿತವಲ್ಲ. ನಾನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧವಾಡಲು ಮನವೊಡೆಂಬಡದು. ನಿನ್ನನ್ನಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುವೆನು. (ಮುಂದಕ್ಕೆ ಓಡಿಬರುವನು.)

ಅಭಿ:—(ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ, ನಕ್ಕು.) ಬಳಿಕ ಕತ್ತಿಯನ್ನಡ್ಡವಾಗಿಟ್ಟು) ಮೋಸಗಾರ, ಇಂತಹ ಪೋಷಗಳಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಸಿಗಲಾರನು. ಈ ಇಂದ್ರಜಾಲ, ವಿಧ್ಯೆಯು ನನ್ನ ಬಳಿ ಸಾಗುವುದಿಲ್ಲ. (ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬರುವನು, ಖಡ್ಗವು ಸುಯೋಧನನ ಎದೆಗೆ ತಗುಲುವುದು.)

ದುರ್ಯೋಧನ:—ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ ಆಬಾಲನನ್ನು, (ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುವನು)

ಐದನೆಯ ನೋಟ.

(ಹಾಳು ಬಿದ್ದಿರುವ ಚಕ್ರವ್ಯೂಹದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ವೀರಅಭಿಮನ್ಯುವು ವೊಬ್ಬನೇ ನಿಂತಿರುವನು)

ಅಭಿ:—(ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡುತ್ತ) ಏಕೈಕವು ಮೊದಲು ಹೇಗಿತ್ತು? ಈಗ ಸ್ಮಶಾನವಾದಂತಾಗಿದೆ. ದುರ್ಯೋಧನನು ಮಹಾಶೂರನೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಓಡಿಹೋಗುವುದೇ? ಇಷ್ಟಾದರೂ ಕರ್ಣನನ್ನು ಯಾವಮಹಾತ್ಮನನ್ನು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಅಪ್ಪಾಗಿ ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದನೋ ಅವನನ್ನು ಇನ್ನೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ನನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಬಾರದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೇನೋ? ಅವನೊಮ್ಮೆ ನೋಡಬೇಕು. ಅಬ್ಬಾ! ಕೌರವರು ಎಷ್ಟು ಮೋಸಗಾರರು!! ದುರಂತವಾದ ಮೋಸದಿಂದಲೇ, ಅವರಿಗೂ ಕಡೆಗಾಲವೊದಗುವುದು. ಯುದ್ಧ

ರಂಗವು ಎಷ್ಟು ಭೀಕರವಾಗಿರುವುದು—ಆದರೆ ? ಇವರೆಲ್ಲ, ದ್ರೋಹಿಗಳು, ನೀಚರು. ಅದಕ್ಕೆ, ದೇವರು ಇವರಿಗೆಲ್ಲ ಹೀಗೆ ತಿಕ್ಕೆ ವಿಧಿಸಿದನು. ಒಬ್ಬರೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಸಮರಕ್ಕೆ ಹೆದರಿಬಿಡಿದಹೋದರು. ಹೇಡಿಗಳು. ಕೈಲಾಗದವರು. ಅಗೋ, ಆಪಿಶಾಚಿಗಳ ಗುಂಪು ಗುಂಪೇ, ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಬರಲಿ. ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಇಂದು ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಮರಣವು.

ಸೈಂಧವ:—(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ), ಅಹಂಕಾರ ಬಾಲಕನೇ, ಇನ್ನೂ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲವೇ ? ಇನ್ನೂ ಕೌರವರ ಬಾಣದ ಪೆಟ್ಟು ನಿನಗೆ ಸಾಕಾಗಿಲ್ಲವೇ ? ನನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕಂಡೂ ಕಂಡೂ, ಪುನಃ ಕಾಳಸರ್ಪವನ್ನು ಕಣಕಲು ಬರುತ್ತಿರುವೆಯಾ ?

ಅಭಿ:—(ನಕ್ಕು) ಕಾಳಸರ್ಪವೊಂದೇನೋ ? ಇಲ್ಲವೇ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಸರ್ಪಗಳು ಬರುವುವೋ ? ಎದುರಿಗೆ ಕೀರನು, ನಿಲ್ಲುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿರುವರೇನು ? ಒಮ್ಮೆ, ಸೈಂಧವಾ, ಚಕ್ರವ್ಯೂಹದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನನ್ನು, ನನ್ನ ಬಾಣವು ಜ್ಞಾನರಾಜ್ಯದಿಂದಾಚೆಗೆ ಹೊರಡಿಸಿದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿರುವೆಯಾ ? ಪುನಃ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿರುವೆ. ಇಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ನಿನಗೆ ಮೃತ್ಯು. ನನ್ನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಡ.

(ದುರ್ಯೋಧನ, ಕರ್ಣ, ಶಕುನಿ, ದುಶ್ಪಾಸ, ಮುಂತಾದವರು ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು.)

ಅಭಿ:—(ನೋಡಿ) ಅಬ್ಬ, ನನ್ನ—ಒಬ್ಬ ಸಾಧಾರಣ ಬಾಲಕನನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಏಳು ಜನರು ಬೇಕೇ ? ಇದರಿಂದಲೇ ನಿಮ್ಮ ಪೌರುಷವೂ ನಿಮ್ಮ ಕೀರ್ತಿಯೂ, ಜಿನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದು. ಅಹಹಹಾ, ನನ್ನನ್ನು

ಕೆಣಕಿದರೆ ಇವರಿಗಂತೂ ನಾಶ ತಪ್ಪದು. ನನಗೇನೋ ಹೇಗೂ ಕೀರ್ತಿಯು ಹರಡದಿರದು. ಬಾಲನ ಮೇಲೆ ಬಾಲನು ಬಾರದೆ ಸ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಗುರುಗಳ ಮೂಲಕ ಮೋಸ ದಿಂದ ಧರ್ಮಿಷ್ಠರ ನಾಶಕ್ಕೆಳಸುವ ಈ ಪಾಪಿಗಳ ಜನ್ಮಗಳೇತಕ್ಕೆ ?

ದುರ್ಯೋಧನ:—ಹೌದು, ಅಭಿಮನ್ಯು, ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮ ಮೋಹಗಳು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಸಮರವು ಬೇಕಾದುದು. ಸಾಕು ನಿನ್ನ ಮರಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿನ ಮಾತುಗಳು. ಪಾಂಡವರು ಧರ್ಮಿಷ್ಠರೇ ಆಗಿದ್ದರೆ, ತಾವೇ ಬಾರದೆ, ಹಾಲುಣುವನನ್ನು ಮೃತ್ಯುವಿನ ಬಾಯಿಗೆ ತುತ್ತ ನ್ನಾಗಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ? ಕೃಷ್ಣನೇ ಪಾಂಡವರ ಪಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮಂಥಾ ವೀರಾಧಿ ವೀರರೆದುರಿಗೆ ಏಕೆ ಕರತರಬಾರದಾಗಿತ್ತು ? ದನಕಾಯುವವನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಂಬಿ ನಮ್ಮಂತೆಯೇ ಇರುವ ಸಾಧಾರಣ ಮನುಷನನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಯೆಂದೇತಿಳಿದು, ಇಂಥಾ ಕೋಮ ಲಾಕಾರನಿಂದ ಗೆಲುವನ್ನು ಕೋರುವ ಆ ನೀಚರ ಜನ್ಮಗಳೇಕೆ ?

ಕರ್ಣ—(ಸ್ವಗತ) ಅಯ್ಯೋ, ಇವನೇ ಆ ಪರಾಕ್ರಮಿ!! ಆತನರ ಬಾಲಕನು ಈ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಏಳುಜನ ವೀರರೇ ಬಂದಿರುವುದು!!! ನನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಲಿ ? ಈ ಬಾಲಕನನ್ನು ನಿರಾಯುಧನಾಗಿರುವಾಗ ಏಳು ಜನವೂ ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ ಕೌರವೇಶ್ವರನು ಎಂತಹ ವೀರನು ? ಅಯ್ಯೋ, ಇವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಾರೆ. ಎಂತಹ ಕಷ್ಟ. ಇಂತಹ ಸುಮನೋಹರ ಬಾಲಕ ನನ್ನು, ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು, ನಾನು ಹೇಗೆ ಖಂಡಿಸಲಿ. ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಿಯಿರುವುದಾದರೆ ಮಾಡಬೇಕು—ಬೇಕು. ದಾಸತ್ವದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಅಧರ್ಮಕ್ಕಾದರೂ ಸಾಧುಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಬೇಕು. ಅವರ ಪ್ರಾಣಾಪ ಹರಣವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಯತ್ನವೇನಿದೆ ?

ಅಭಿ:—ಓಹೋ, ಇವನು ಶಕುನಿ. ಈ ಪಾಪಾತ್ಮನಿಂದಲೇ ಈ ಭಾರತ ಯುದ್ಧವು ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇವನು ದುಶ್ವಾಸ. ಈನೀಚನೇ.....

(ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಸೈಂಧವನು ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣವು ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಹಣೆಗೆ
ತಾಗುವುದು.)

ಅಭಿ:—ಓಹೋ ಸೈಂಧವನಿಗೆ ನನ್ನ ಬಾಣದ ಸವಿಯು ತೀಯದು.
(ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿ) ಇದೇನಿದು ? ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸುತ್ತ
ಕೊಂಡಿರುವಿರಿ ?

ಸೈಂಧವ:—ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ.

ಅಭಿ:—(ತಿರಸ್ಕಾರ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ) ಅಯ್ಯೋ ಹೇಡಿಗಳೆ, ನೀವು ಏಳು ಜನ
ರಿದ್ದುಕೊಂಡೂ, ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು, ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಬರದೆ ಎಲ್ಲರೂ
ಬಂದಿರಲ್ಲವೆ? (ಖಡ್ಗವನ್ನು ಹಿರಿಯುವನು), (ಸೈಂಧವನೂ ಮುಂದೆ
ಬರುವನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಸುಯೋಧನನು ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಖಡ್ಗವನ್ನು
ಕತ್ತರಿಸುವನು).

ಅಭಿ:—ಛಲೆ, ಕೌರವೇಶ್ವರ, (ಧನುರ್ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹಿರಿಯುವನು).

ಸೈಂಧವ:—ಸುಗೂ, ನನ್ನ ಬಾಣವು ನಿನ್ನ ಕಂಠವನ್ನು ಸೀಳುವುದು.

ಅಭಿ:—ಸೈಂಧವಾ, ನೀನೆಯೋ ನನ್ನ ಕಂಠವನ್ನು ಸೀಳುವವನು! ಇಗೋ
ಇಗೋ, ನನ್ನ ಬಾಣವು ನಿನ್ನೆದೆಯನ್ನು ಸೀಳುವುದು (ಬಾಣಬಿಡುವನು)

ಮಯೋಧನ:—(ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ)ಅಭಿಮನ್ಯೂ, ಜಿನ್ನಾಗಿ
ಬಾಣ ಬಿಡುವೆ. ಈಗಲಾದರೂ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿಬಿಡು. ನೀನು
ಕ್ಷೇಮವಾಗಿರಬಹುದು, ವಂಶೋದ್ಧಾರಕನಾಗಿರಬಹುದು. ಪ್ರಪಂಚ
ದ ಯಾವ ಸುಖವನ್ನೇ ಜಿನ್ನಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಲಿಲ್ಲ. ನೀನು, ಮೃತ್ಯು
ವಿನ ಬಾಯಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಬೇಡ ಓಡು.

ದುಶ್ಶಾಸ:—ಆಣ್ಣಾ, ಮನೆಗೆ ಏಕೆ ಕಳಿಸುವೆ ? ನಮ್ಮ ಕಡೆಯ ವೀರರ
ನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂದಿರುವಾಗ ಇವನನ್ನು ನಾವು ಕೊಲ್ಲದೆ ಬಿಡಬಾರದು.
ಆಣ್ಣಾ, ಬಿಸು ಬಾಣವನ್ನು.

(ಸೈಂಧವನೂ ಅಭಿಮನ್ಯುವೂ ಪರಸ್ಪರ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಿಂದ
ಕಾದಾಡುತ್ತಿರುವರು)

ಕಣ್ಣ:—(ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಹಿಂದುಗಡೆಗೆ ನಿಂತಿರುವನು).

ದುರ್ಯೋಧನ:—ಕರ್ಣಾ, ಇದೇ ಸಮಯವು.

ಕಣ್ಣ:—(ಕಂಪಿಸುತ್ತ) (ಸ್ವಗತ) ಅಯ್ಯೋ,—ಅಯ್ಯೋ ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ
ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮ ವಿರ ಬಾಲನನ್ನೆಂತು ಕೊಲ್ಲಲಿ? ಮಗೂ, ಸಾಯು
ವೆಯಾ!! (ಕರ್ಣನ ಕೈ ನಡಗುವುದು. ಅದರಿಂದ ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಬಾಣವು
ಹಾರಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವುದು) ಅಯ್ಯೋ.....

ಅಭಿ:—(ತಿರಸ್ಕಾರದ ಕೋಪದಿಂದ) ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದ ವಿರನಾವನು ?
ಕಾರವ ಭೂಪತಿ, ನೀನು ನಿರಾಯುಧನ ಮೇಲೆ ಕೈಮಾಡುವೆಯೆ ?
ಹೇಳು, ಬೇಗ ಹೇಳು.

ಕಣ್ಣ:—(ಸ್ವಗತ) ಅಯ್ಯೋ, ಪಾಪಿ ದುರ್ಯೋಧನ, ಮಗುವನ್ನು
ಕೊಲ್ಲುವೆಯೆ ? (ಸೈಂಧವನು ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನೆಡೆಗೆ ಬಾಣಬಿಡು
ವನು.)

ಅಭಿ:—(ಸಂಕಟದಿಂದ) ಕರ್ಣಾ! ಕರ್ಣಾ!! ನಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಹೇಳುತ್ತಿ
ದ್ದಾಗ, ನಿನ್ನನ್ನು ಮಹಾತ್ಮನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೆನು. ಅಯ್ಯೋ,
ಕರ್ಣಾ, ನಿನಗೇಕೆ ಇಂತಹ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯು ಬಂದಿತು ? ಹೇಡಿ,
ಕರ್ಣಾ, ನೀನು ಪಾಪಿ, ಮೋಸಗಾರ, ಕಪಟಿ. (ನೆಲಕ್ಕುರುಳುವನು)
(ಸ್ವಗತ) ಉತ್ತರ, ಪ್ರಿಯತಮೆ ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಲ್ಲಂಘಿಸಿದೆ. ಆಯಿತು
ಶಾಸ್ತ್ರಿಯಾಯಿತು. (ಪ್ರಕಾಶ) ನೀಚ ಸೈಂಧವಾ, ನಿರಾಯುಧನನ್ನು
ಕೊಂದು ಬಿಟ್ಟೆಯಾ ? ದ್ರೋಹಿ, ಅಯ್ಯೋ, ತಂದೆಯೆ, ಪೂಜ್ಯ
ಪಿತನೆ, ಇಂದು ನನ್ನ ಕೊಲಿಕೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸು. ಈ ಪಾಪಿ

ಸೈಂಧವನನ್ನು ಸಂಜೆಯೊಳಗಾಗಿ ಕೊಲ್ಲು. ಕೊಂದುಬಿಡು. ನೀಚ ಕರ್ಣಾ, ನಿನ್ನನ್ನು ಮಹನೀಯನೆಂದು ತಿಳಿದು ನಿನ್ನನ್ನು ಮನದಲ್ಲಿ ವಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. (ಬೇಗ ಬೇಗ ಉಸಿರುಬಿಡುತ್ತಾ) ಅಯ್ಯೋ, ಕಪಟ ಕೌರವಾ, ಭೀಮನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು, ನನ್ನಾತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿ, ಪಿತನು ಕರ್ಣನೆದೆಯನ್ನು ಸೀಳಲಿ. ಅಯ್ಯೋ ಹೋದೆ—ಹೋದೆನು. ಉತ್ತರ, ಪ್ರಿಯತಮೆ..... (ದೊಡ್ಡದೊಂದುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು, ವ್ರಾಣ ಬಿಡುವನು, ಕರ್ಣನು ಅಳುತ್ತಿರುವನು)

ಆರನೆಯ ನೋಟ.

(ಇಬ್ಬರು ಪಾಂಡವರ ಸೇವಕರು ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು.)

ಚಂದ್ರಕಾಂತ:—ಆಮೇಲೇನಾಯಿತು ?

ದಿನಮಣಿ:—ಪೊದಲು ಆ ವೀರರ ಮರಣವನ್ನು ನೋಡಿದವರು ಭೀಮ ಸೇನರು ಅವರಿಂದ ಈ ವರ್ತಮಾನವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯಿತು. ದ್ರೌಪದೀ ದೇವಿಯವರು ಮೂರ್ಛ ಹೋದರು. ಸುಭದ್ರೆಯವರು ಕಳಕಳಿಸಿದರು, ಚಿಕ್ಕರಾಣಿ (ಉತ್ತರ)ಯವರಿಗೆ ಈ ಪ್ರಚಂಡ ಭೀಕರ ವರ್ತಮಾನವು ತಿಳಿದು ಕೈಕಾಲು ತಣ್ಣ ಗಾಡಂತಾಗಿ, ಧುಪ್ಪನೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕುಂತೀ ದೇವಿಯರು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರು, ಸುಭದ್ರಾ ಮಾತೆಯವರ ರೋದನಕ್ಕಿಂತ ದ್ರೌಪದೀ, ಉತ್ತರ ಕುಮಾರಿಯರ, ರೋದನವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು.

ಚಂದ್ರ:—ಆಮೇಲೆ ? ಆ ಮೇಲೆ ?

ದಿನ:—ಆಮೇಲೇನು ? ಅತ್ತ ಸುಶ್ವಕರನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಹೊರಟಿದ್ದ ಪಾರ್ಥ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ದುಶ್ಯಕುನಗಳು ತೋರಿತಂತೆ ಅವರು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರಂತೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಎದೆಬಿರಿಯಿತು.

ಚಂದ್ರ:—ಅಲ್ಲವೇ? ವಾಪ ! ಪಾಂಡವರ ಸುತರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ, ಅಭಿಮನ್ಯುಯ ವರೇ ಬಹಳ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾಗಿದ ವರು. ಅಂತಹವರು ಆ ನೀಚ ದುರ್ಯೋಧನನ ವೋಸಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸತ್ತರೆ ದುಃಖವಲ್ಲವೇನೋ? ಕೃಷ್ಣ ದೇವರೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ?

ದಿನ:—(ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯಿಂದ) ಇಲ್ಲಿ ನೋಡೋ, ಪಾಂಡವರಿಗ ಜಯ ವಾದರೆ ಆನಂದದಿಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಸೋಲುಗಳೇನಾದರೂ ಆದರೆ ವಾಪ, ಕೃಷ್ಣ ದೇವರ ಮೇಲೆ ಸೋಲಿನ ಕೋಪವನ್ನೆಲ್ಲ ಹಾಕಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂದು ದ್ರೌಪದಿ ಮಾತೆಯವರು ಕೃಷ್ಣ ದೇವರನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದರು, ತಿಳಿದಿದೆಯೇ? ಚಿಕ್ಕ ರಾಣಿಯವರು (ಉತ್ತರೆಯು) “ಆಯ್ಯೋ ನನ್ನ ಪತಿಯು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಕೃಷ್ಣನ ಕೃಪೆಯಿರುವವರೆಗೂ ನಮಗೆ ಸೋಲಿಲ್ಲಾ ಎಂದು ಹೇಳಿದನಲ್ಲಾ” ಎಂದು ಘೋರವಾಗಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೃಷ್ಣ ದೇವರು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಳುತ್ತಾ ತಲೆದಗ್ಗಿ ಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಬಳಿಕ ಏನೇನೋ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಚಂದ್ರ:—ಅಬ್ಬ, ಇದು ಕಷ್ಟವೇ ಸರಿ ! ಕೌರವರ ಕಡೆ ಯಾರೂ ಅಳಲಿಲ್ಲ ವೇನೋ ?

ದಿನ:—ಕೌರವರಿಗೆ ಸಂತೋಷವಲ್ಲವೇ ಈಗ ? ಆದರೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಿ ದಾನೆ ನೋಡು, ಆ ಕರ್ಣ, ಅವನು ಬಹಳ ಅತ್ತನಂತೆ.

ಚಂದ್ರ:—ಆ ವಾಪಿ ಯೇಕೋ ಅಳುವನು ? ಅವನು ಮೋಸಗಾರ ನಮ್ಮ ಯುವರಾಜರ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಬಿಟ್ಟು ಅಳುತ್ತಾನೆ ?

ದಿನ:—ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದೋ ? ಅವನು ಬಹಳ ಧರ್ಮಾತ್ಮ. ಆದರೆ ಆ ವಾಪಿಯಿದ್ದಾನೆ ನೋಡು, ಆ ದುರ್ಯೋಧನ, ಅವನ ಉಪ್ಪನ್ನು ತಿಂದು ಅವನಿಗೆ ಎರಡು ಬಗೆಯಬಾರದೆಂದು ಇಷ್ಟನ್ನೂ ಮಾಡಿದನು “ನೇವಾವೃತ್ತಿಯು ಕಷ್ಟ. ಗೂಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಕ್ಕಿಯು ಸ್ವತಂತ್ರದಿಂದ

ಎಷ್ಟೋ ಸುಖದಿಂದಿರುವುದು. ಆದರೆ ನನ್ನಂತವರು ಈ ಪಾಪಿ ದೋರೆಗೋಸ್ಕರ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಅಧರ್ಮದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸೇವೆಯಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ರುಷ್ವನಾದ ಯಜಮಾನನು ಕೋರಿಯಂತೆ ಕುಣಿಸುತ್ತಾನೆ” ಎಂದು ಸೇವಾನ್ಯತ್ತಿಯನ್ನೆಷ್ಟೊ ಹೇಳಿದನು. ಧರ್ಮಾತ್ಮರಿಗೇ ಸದಾ ಜೀವಕಾಲವೆಲ್ಲಾ ಕಷ್ಟಪರಂಪರೆಗಳಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವವು ಯಾಕೋ? ದುರಾತ್ಮರೋ ಸದಾ ಆನಂದಿಸುತ್ತಿರುವರು ಆದಿರಲಿ, ಈಗ ನಮ್ಮ ಪಾರ್ಥ ಮಹಾರಾಜರು ಸ್ವಂಧವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವರಲ್ಲವೇ ?

ದಿನ:—(ನಕ್ಕು) ಆಯೋ ಮೂಢನೆ, ಪಾರ್ಥರಂತಹ ಪರಾಕ್ರಮಿ ಪಿತನು ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೆಚ್ಚೇನೋ ? ಆದರೆ-ಆದರೆ ಕಳೆದು ಕೋದ ಆ ರತ್ನವು ಸಿಗುವುದೇನು ? ಈಗ ಇವರೆಲ್ಲ ಕೌರವರನ್ನು ಕೊಂದರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊ. ಸತ್ತ ನಮ್ಮ ಯುವರಾಜರು ಎದ್ದು ಬರುವರೇನು ? ದ್ರೋಹಿಯಾದ ಕೌರವನು ಬೇಗನೆ ಸಾಯಲಿ ! ನಮ್ಮ ಯುವರಾಜರು ಸಾಯುವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವಂಧವನಿಗೆ ಇಂದು ಮರಣವಾಗಬೇಕೆಂದು ಕೋರಿದರಂತೆ. ಅದ ಕ್ಷೋಸ್ಕರವೂ ಮತ್ತು ನಿರಾಯುಧನನ್ನು ಕೊಂದದಕ್ಕೂ, ಪಾರ್ಥರು ಸ್ವಂಧವನನ್ನು ಈ ದಿನ ಕೊಂದೇ ಕೊಲ್ಲುವರು.

ದೇವ:—ಪಾಪ! ಪುತ್ರಶೋಕವನ್ನು ಸುಭದ್ರಾ ಮಾತೆಯವರು ಹೇಗೆ ಸಹಿಸುವರು? ಹೋಗಲಿ ವೀರ ಅಭಿಮನ್ಯುವನರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಯುಂಟಾಗಲೆಂದು ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸೋಣ. (ಆವೇಳಿಗೆ ಮತ್ತೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವನನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವರ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಮೊಣಕಾಲೂರಿ, ದೇವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುವರು).

(ತೆರೆ ಬೀಳುವುದು.)

ವೀರ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ನಾಟಕವು ಮುಗಿದುದು.

